

Și încă o dată: Femeile să tacă și să se supună

Ce mă face să reiau încă o dată scurtul text din 1 Corinteni 14:34-35? Faptul că eu (ca mulți alții) iau în serios aceste două versete. Totuși, rămân deschise multe întrebări, atât de critică textuală, cât și teologice. La aceasta se adaugă influența imensă pe care aceste două versete au avut-o de-a lungul istoriei. Pentru mine însumi abordez încă o dată tema, ca să nu urmez vreo concluzie greșită; adun gânduri și le mai cântăresc o dată.

Acest text nu este o lucrare gata de tipar, ci o bază de lucru și de discuție. Ea adună material despre aceste versete și constă din multe citate, cele mai multe traduse din engleză. Programul Logos, diverse pagini de pe internet și excelentul program de traducere www.deepl.com au făcut ca efortul acestei lucrări să rămână rezonabil. În octombrie 2026, textul a fost revizuit și corectat.

Scurtă introducere și textul

Există încă predicatori, învățători și conducători care fac din cuvântul lui Pavel despre tăcerea femeilor o regulă absolută: nicio participare la vestirea Cuvântului sau la predică, la învățătură, la rugăciune în adunarea de închinare. Dacă vrei, l-ai putea înțelege și așa. Multe surori din cercurile, mai ales, ale Mișcării Fraților, de la aripa cea mai conservatoare până la cea mai deschisă, se împacă cu asta. Uneori – poate chiar mai des decât s-ar crede – în ciuda unor întrebări și îndoieli interioare.

Ar fi astfel o rânduială divină de mare anvergură, categorică și cu o puternică amprentă asupra vieții bisericii. Dacă o citești sau o înțelegi și o practici astfel, aceasta arată ceva despre felul în care citești Biblia. În această cercetare pornesc de la premisa că Biblia este Cuvântul cu autoritate al lui Dumnezeu. Dar chiar și atunci rămâne întrebarea cum trebuie, cum putem sau cum n-ar trebui să-l interpretăm – mai ales textele dificile.

În acest eseu urmăresc această întrebare. Adun câțiva exegeți, cunoscători ai limbilor biblice și teologi sau învățători ai Bibliei, împreună cu explicațiile lor, și îi citez. Îmi permit să comentez aceste interpretări. Pentru toți interpreții și pentru mine însumi este valabil, înaintea lui Dumnezeu, că putem greși și că, pe deasupra, „cunoaștem în parte”. Cu toată smerenia și obiectivitatea cerute, această întrebare este totuși limpede, iar răspunsul nu este deschis. Există doar un da sau un nu. Tăcere absolută, da sau nu? Vorbire, da sau nu? Întrebarea este încă mult prea importantă ca să nu o mai gândim o dată. Chiar și atunci când multe surori sunt mulțumite în rolul tăcut și cred, ca și frații, că în felul acesta sunt fidele Bibliei. Și, de fapt, serviciile divine ale unor astfel de biserici funcționează. Merge și fără ca surorile să vorbească și a mers așa de multă vreme. Însă acest lucru nu are nicio importanță pentru întrebarea dacă practica aceasta este corectă. Nu va fi vorba nici de consecințele și efectele practice, deși aceasta ar fi o temă extrem de interesantă.

Urmează textul despre care este vorba, din cauza contextului începând cu versetul 31:

1 Corinteni 14:31-40, tradus după Biblia germană Elberfelder (traducere germană a Bibliei), versiunea CSV

31 Căci toți puteți proroci unul după altul, pentru ca toți să învețe și toți să fie mângâiați. 32 Și duhurile prorocilor sunt supuse prorocilor. 33 Căci Dumnezeu nu este un Dumnezeu al dezordinii, ci al păcii, ca în toate adunările sfinților.

34 Femeile să tacă în adunări, căci nu le este îngăduit să vorbească,
ci să se supună, cum zice și Legea.

35 Iar dacă vor să învețe ceva, să-i întrebe acasă pe propriii lor bărbați;
căci este rușinos pentru o femeie să vorbească în adunare.

36 Sau a pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi? Sau a ajuns numai la voi? 37 Dacă cineva crede că este proroc sau om duhovnicesc, să recunoască faptul că ceea ce vă scriu este o poruncă a Domnului. 38 Iar dacă cineva este neștiutor, să rămână neștiutor. 39 De aceea, frații mei, râvniți să prorociți și nu împiedicați vorbirea în alte limbi. 40 Dar toate să se facă în chip cuviincios și în rânduială.

Prescripția: Femeile trebuie să tacă în adunările de închinare.

Motivele: (1) Nu le este îngăduit să vorbească;

(2) ci să se supună, cum zice Legea.

Regula: Dacă doresc să învețe, să-și întrebe acasă propriii bărbați.

Justificarea: Este rușinos pentru o femeie să vorbească în adunare.

Să nu ne lăsăm mintea la garderobă

Mulți frați care susțin porunca tăcerii absolute apără credința creștină ca pe ceva ce nu este nerațional și nu este ostil științei. Cu alte cuvinte, poți crede într-un Creator și într-o creație sau în înviere și în minuni fără să-ți oprești mintea. Împărtășesc pe deplin această părere.

Dar această atitudine este la fel de valabilă pentru citirea și înțelegerea Bibliei. Tot atât de minuțios și, în același timp, deschis față de rezultat trebuie să studiez atunci și textele biblice. Mai ales când este vorba de consecințe de mare anvergură pentru viața practică a bisericii. Să spun de la început: o critică a conținutului acestui cuvânt nu este îngăduită, pentru că eu consider Noul Testament, la fel ca Vechiul, Cuvânt al lui Dumnezeu inspirat, insuflat de Dumnezeu.

De aceea mă apropii încă o dată de acest text extrem de controversat și dezbătut aprins de multe decenii. Faptul că eu însumi vin cu multe decizii luate dinainte, cu cunoștințe și necunoștințe, ca și cu amprente ale formării mele, nu-l pot schimba. Totuși încerc pur și simplu, după cea mai bună știință și conștiință, cu ajutorul Duhului Sfânt și al minții mele (luminate), să înțeleg aceste două versete.

Resping orice insinuație că aș fi influențat sau manipulat de feminism. Acesta este, din păcate, reproșul repetat ca o mantră și stereotip al tuturor acelor frați și surori care insistă cu tărie asupra poruncii tăcerii, atunci când cineva ajunge la o altă înțelegere sau chiar la una opusă. Abordarea și recomandarea lor sună așa: textul este simplu, clar și fără echivoc și nu poate fi înțeles greșit. Trebuie doar să-l urmezi, pur și simplu.

Atunci să încercăm. Așadar, când citesc Epistola întâi către Corinteni, în capitolul 11:5 apare, după cum se știe, afirmația că o femeie se roagă și proroceste. Să mi se îngăduie aici, doar ipotetic, înțelegerea – doar n-am citit încă capitolul 14 – că femeia face acest lucru peste tot: în biserică, în cercul de prieteni sau în familie. Apoi citesc capitolul 14, în care Pavel subliniază de mai multe ori: toți, adică bărbați și femei, pot și trebuie să participe. E adevărat că folosește termenul „frați” și pronume masculine, dar există un consens general că de cele mai multe ori sunt avute în vedere ambele sexe. Asemănător sau

întru totul în sensul unui masculin generic. Nu întotdeauna, dar adesea este cazul. Așadar, până la versetul 33, adunarea de închinare nu face nicio restricție în privința sexului. Apoi vin versetele 34 și 35, care exclud categoric – cel puțin la prima vedere – participarea surorilor.

Nu le este îngăduit să vorbească! O afirmație care pare să se sprijine pe o poruncă existentă sau pe o tradiție. Nu poate fi Pavel cel dintâi care menționează sau cere așa ceva. Înaintea lui fuseseră de mult apostoli, și chiar Isus Hristos. Dar nicăieri, absolut nicăieri nu se găsește în Noul Testament o asemenea poruncă, nici măcar sub formă de aluzie. Nici o poruncă clară, nici o situație din care s-ar putea deduce așa ceva. Aici putem pune un prim semn de întrebare.

A vorbi despre o excepție, când toate femeile trebuie să tacă, nu este tocmai potrivit: este vorba de jumătate dintre persoanele prezente, care nu au voie să spună nimic. A numi aceasta o excepție este mai degrabă o formulare care îndulcește lucrurile, complet nepotrivită, respectiv neadecvată. Excepțiile nu privesc 50 % dintre cei prezenți, ci poate 10 %.

Acum începe justificarea: femeile să se supună, cum zice și Legea. Așadar, supunerea este pusă pe același plan cu tăcerea. Supunerea este, după cum se știe, o virtute creștină. Înseamnă aceasta, după legile logicii, că bărbații care spun ceva la serviciul divin nu se supun sau, dimpotrivă, se înalță pe sine? Sau, întrebare altfel: dacă o soră, într-o atitudine smerită de supunere – care poate fi foarte bine observată –, este poate chiar rugată de un frate să spună ceva (rugăciune, citirea Scripturii, un cuvânt profetic), cum ar putea aceasta să nu fie în duh de supunere? O participare simplă, liniștită, poate doar răspunsul la o întrebare, nu este opusul supunerii. A pune semn de egalitate între tăcere și supunere nu este, de aceea, plauzibil. Cel târziu acum începi a doua oară să-ți pui întrebări și poți bănuși că aici este vorba de o problemă specifică. Femeile, se pare, nu se poartă într-o atitudine de supunere.

Această supunere este cerută de Lege. Mai jos urmează multe comentarii din care reiese că nici cei mai buni exegeți nu știu la ce lege s-ar putea face referire. Vechiul Testament, luat în ansamblu, nu cunoaște o asemenea lege a supunerii. Nici una concretă, nici una care să fie tonul general al Vechiului Testament.

Acest text nu este simplu. Există și un context, o situație istorică, concretă și specială, în care vorbesc aceste versete. Pe lângă aceasta, destinatarii știau foarte bine ce se înțelegea. În cazul acesta, noi astăzi nu știm! Trebuie să reconstituim, trebuie să încercăm să dezvoltăm explicații posibile care, dincolo de textul concret, să se încadreze neapărat și în cadrul întregii învățăături a Noului Testament.

Acum justificarea pentru tăcerea femeilor continuă: Iar dacă vor să învețe ceva, să-i întrebe acasă pe propriii lor bărbați. Așadar, nu este vorba deloc de o poruncă riguroasă a tăcerii pentru femei? Este vorba de o problemă legată de învățare, respectiv de neștiință? Dacă trebuie să întrebe acasă, înseamnă că o făceau în adunare? Cine urmează logica textului nu mai poate vorbi acum de o poruncă a tăcerii absolute. Femeile – probabil nu toate femeile, ci doar unele, fiindcă nici nu toate au un soț, respectiv nu toate sunt căsătorite – l-au întrebat pe orice bărbat care a luat cuvântul în adunare? Și au creat astfel un oarecare haos? Sau doar neliniște și stânjenală? Au întrebat în mod provocator, prea apăsător și insistent, sau critic?

Nu este adunarea locul unde, până astăzi, avem voie și trebuie să învățăm, femei la fel ca bărbați? Și dacă întrebările ajută – și de cele mai multe ori ajută –, atunci pot și trebuie să fie parte din serviciul divin. Un predicator poate invita biserica să pună întrebări; nu e vorba de o predică frumoasă, ci de ce ajunge la oameni și de ce este înțeles. Se poate oare ca în versetul 31 preocuparea lui Pavel să fie ca toți să învețe? În secolul I, biserica, respectiv adunarea de închinare, era locul unde se învăța – altfel

decât la noi astăzi, cu viața noastră bisericească bine organizată. Unde altundeva? Iar învățarea presupune și întrebări, firește într-o formă potrivită. Și acum Pavel ar trebui, imediat după aceea, să le interzică femeilor să întrebe și să le îndrume să facă asta doar acasă, la soții lor? Să învețe acasă în loc de biserică? Ceva nu se potrivește aici. Și cum a fost cu Marta și Maria? Învățarea la picioarele lui Isus, în prezența Lui, este atât de des aproape romantizată ca ideal – atunci, vă rog, lăsați-o să fie valabilă și pentru biserică. A învăța și a pune, cu reținere și cu dorința de a învăța, o întrebare în șoaptă – ce ar spune Isus despre asta? „Taci!”

Acum, ca să încheie această temă, se spune următorul lucru: căci este rușinos pentru o femeie să vorbească în adunare. În firul gândirii s-ar potrivi să interpretăm vorbirea ca pe un șir nedemn de întrebări din partea unor femei. Rușinos sau lipsit de onoare este un asemenea comportament. Dar pentru cine? Are un sens asemănător cu urâciunile din Vechiul Testament? Este o rușine pentru Dumnezeu sau înaintea Lui, ori nu este cuviincios într-o cultură a onoarei și a rușinii, așa cum o cunoaștem din spațiul mediteranean al Antichității și cum mai există și astăzi în unele țări ale lumii sau în culturi care depășesc granițele țărilor? Trebuie deci înțeleasă rușinea în sens cultural? Pentru că femeile nu țin seama de onoarea soților lor – și înaintea celor din afară, care sunt evident prezenți și ar simți aceasta ca pe o rușine?

Atât până aici, ca obiecție împotriva acelor convingeri care simplifică acest text și scot din el o poruncă a tăcerii absolute, o interdicție de a vorbi, și care astfel, după părerea mea, își lasă mintea la garderobă. Pentru a găsi un sens plauzibil al acestor versete, rămân deschise cel puțin următoarele:

- Trebuie tăcerea înțeleasă în mod absolut?
- Este vorba de adunările din Corint, adică de adunările de acolo din case, sau de toate adunările din lume, la care sau în care se practică acest lucru?
- Era acesta obiceiul obișnuit și înainte de Pavel – respectiv pe ce se sprijină el?
- Este simpla tăcere egală cu supunerea?
- La ce lege cu autoritate se face referire, pe care se sprijină Pavel?
- Ce se înțelege prin rușinea care se produce atunci când o soră participă?
- În plus: Sunt aceste două versete poate un citat pe care Pavel îl aduce tocmai ca să respingă cerința ca femeile să tacă?
- În plus: De fapt, există bănuiala că aceste versete au fost introduse ulterior.

Cum aș înțelege eu aceste versete sau cu ce interpret aș putea fi de acord – despre aceasta mai mult la sfârșitul întregului articol. Căci acum urmează mai întâi o călătorie prin comentariile unor teologi, ale unor interpreți fideli Bibliei, la acest text despre tăcerea femeilor.

Interpretări din Mișcarea Fraților

Urmează câteva texte care mi-au fost accesibile. Autorii vor fi scris și mai mult, dar textele citate oferă o bună privire de ansamblu.

J. N. Darby

Notes of Readings on the Epistles to the Corinthians

Versetul 34 este tonul general al Legii, dacă nu chiar o lege anume. Apostolul este fără echivoc în această privință la Timotei. „Nu-i îngădui femeii să învețe pe alții”, spune el. Cred că este puțin

nelalocul ei chiar și atunci când o femeie începe o cântare; dar n-am nimic împotriva dacă o face cu modestie. Dacă trei femei ar fi pe o insulă pustie, n-aș ști de ce n-ar frânge pâinea împreună, dacă o fac în particular. Dacă un bărbat și soția lui sunt singuri, nu văd nicio obiecție ca ei să frângă pâinea, dacă se simt liberi și sunt pregătiți pentru aceasta. (J. N. Darby, Collected Writings, Expository)

Comentariu HJR: Ce lege este, rămâne deschis. Ca mare cunoscător al Bibliei, ar fi propus probabil măcar una. Se pare că nici el nu o cunoaște.

Nu accept ca o femeie să iasă să evanghelizeze. N-am văzut încă nicio femeie care să se fi amestecat în învățătură și în treburile bisericii fără să aducă nenorocire asupra ei și asupra tuturor celorlalți. Dacă se așază în fața unui grup ca să-l învețe, și-a părăsit cu totul locul. Citim despre Trifena și Trifosa, care lucrau în Domnul, și de asemenea despre iubita Persida – fiecare la locul ei propriu în slujire. În Evanghelii, femeilor li se dă toată cinstea; dar Domnul n-a trimis niciodată o femeie să predice; și nici n-a mers vreodată un bărbat să-L ungă pe Hristos pentru îngroparea Lui. Prorocia femeilor nu era o predică. Exista o învățătură inspirată, pe care o exprimau. Cred că o făceau într-un mod neobișnuit, ca fiicele lui Filip. Femeile pot fi folosite, așa cum Maria Magdalena a fost trimisă de Hristos la ucenicii Lui. Dacă Hristos a trimis o femeie să ducă o veste, cel mai bun lucru pe care l-ar fi putut face era să meargă și s-o ducă. Era o simplă veste; nu este un loc de învățătură; oricare ar fi vestea, este doar o veste. Să presupunem că ar fi fost scrisă și ar fi fost o învățătură deosebită – atunci învățătura ar sta în veste, nu în locul Mariei Magdalena. Scriptura spune: „Nu-i îngădui femeii să învețe pe alții”. Ea n-ar trebui să învețe deloc. Ea îi poate îndruma pe cei care s-au întors la Dumnezeu, fără să se poarte ca o învățătoare. A învăța înseamnă a transmite anumite învățături oamenilor care îți sunt subordonați.

Comentariu HJR: Darby observă foarte bine cum S-a purtat Isus cu femeile și faptul că Pavel le privește în slujba Împărăției lui Dumnezeu ca pe niște colaboratoare egale cu el (Romani 16:12). Faptul că „a lucra în Domnul” poate să însemne și vestirea Cuvântului, iar în unele cazuri chiar trebuie să însemne aceasta, ar fi trebuit menționat aici. Dar Darby așază peste toate acest singur verset din 1 Timotei 2:12, care interzice învățarea altora și pe care el îl interpretează ca fiind obligatoriu pentru toți. Faptul că există doar acest singur verset cu o asemenea rânduială și că el nu este nicidecum valabil în general, ci privește o anumită femeie din Efes, care învăța lucruri greșite și, pe deasupra, într-un mod autoritar și nepotrivit – despre aceasta nu se vorbește, iar gândul acesta nu apare, după câte știu, nici în scrierile lui. Pur și simplu nu s-a pus întrebarea dacă versetul ar putea avea cu adevărat un înțeles atât de general.

Darby și contemporanii lui au fost copii ai vremii lor, așa cum suntem și noi. Era vremea lor mai bună? Și vremea lor era marcată de spiritul vremii, care le atribuia femeilor un rol subordonat în societate, și oricum în biserică – fără drept de vot, fără discursuri publice etc. Astăzi este altfel, iar aceasta ne influențează gândirea la fel de mult. Trebuie avut în vedere: orice spirit al vremii poate fi, din perspectivă biblică, în parte greșit, amăgitor și periculos – cel de acum 200 de ani sau cel de astăzi.

Isus n-a trimis femei să predice – în afară de marea trimitere, care este totuși valabilă pentru orice creștin? În rest, după părerea mea, nu există aproape deloc, dacă există, o poruncă a lui Isus de a predica – în afară de trimiterea celor doisprezece și a celor șaptezeci (Luca 9:2; 10:1-9) –, astfel încât acest argument împotriva predicării femeilor este cam tras de păr.

William Kelly

Comentariu la 1 Corinteni

Această regulă are o mare importanță. Femeilor le este interzis să vorbească în adunări. Cei cărora le plac discuțiile ar fi putut presupune că acolo, dacă undeva, le-ar fi îngăduit. Atmosfera sfântă, în care omul este ca un nimic, în care Dumnezeu își face cunoscute în chip duhovnicesc prezența și puterea, ar fi putut fi un loc potrivit pentru femeile sfinte, care au fără îndoială daruri, chiar și pe acela al prorociei, ca cele patru fiice ale evanghelistului Filip. (Faptele apostolilor 21:9.) Dar nu; apostolul a fost inspirat să interzică aceasta în adunări, firește nu în mod absolut, căci orice dar trebuie exercitat, dar felul în care se face trebuie să fie supus îndrumării Domnului. Descoperirea dumnezeiască din Vechiul Testament a dat o indicație clară despre supunerea generală a femeii; Noul Testament nu este mai puțin limpede în ce privește adunările. Gândul că ele ar putea ieși în față la vestirea Evangheliei nu-i trecea nimănui prin minte pe atunci. Ar fi fost o încălcare a decenței feminine, care i-ar fi șocat chiar și pe păgâni. Aceasta a rămas rezervată stricării a ceea ce era mai bun, spiritului de înnoire și căilor creștinătății moderne. Apostolul le-a interzis să pună chiar și o singură întrebare la aceste ocazii publice. Dacă doreau să afle ceva, să-și întrebe acasă propriii bărbați, căci este o rușine pentru o femeie să vorbească într-o adunare. ...

Întreaga temă se încheie cu întrebarea dacă Cuvântul lui Dumnezeu a pornit de la ei sau doar a ajuns la ei. Corintenii au fost primii care s-au abătut de la rânduiala apostolică valabilă pretutindeni. A fost începutul revoltei în biserică. Biserica trebuie să fie supusă. Cuvântul lui Dumnezeu poruncește, și poruncește tuturor adunărilor în același fel.

La 1 Timotei 2: Dar Pavel își urmărește tema încă puțin mai departe. El scrie: *Femeia să învețe în liniște, cu toată supunerea. Dar femeii nu-i îngădui să învețe pe alții, nici să stăpânească peste bărbat* (versetele 11–12). Merge chiar ceva mai departe. O femeie ar putea spune: Doar nu-mi folosesc autoritatea în mod abuziv; doar o exercit. Dar tocmai aceasta este greșit. Îi este interzis să exercite o asemenea autoritate. Prin urmare, aceasta este valabil în toate privințele. Nu contează dacă femeia este puternică și bărbatul slab. Ar fi fost mai bine dacă s-ar fi gândit la aceasta înainte de a deveni soț și soție. Dar nici chiar în cazul acesta nu există scuză. Femeia nu are să exercite autoritate asupra bărbatului ei. Aceasta este valabil, firește (mai trebuie s-o adaug?), pentru toate celelalte relații.¹

Comentariu HJR: De la vârsta de 15 ani am iubit scrierile lui Kelly. Am învățat mult. Totuși, mi-am cam pierdut încrederea în interpretările lui, respectiv interesul pentru ele, după ce asprimea lui pe cât de nemiloasă, pe atât de nejustificată, și aroganța lui față de oamenii cu alte păreri și convingeri mi-au sărit tot mai mult în ochi și m-au deranjat. Poți oricând să critici alte păreri, dar să-ți pui propria părere și pe cea a Mișcării Fraților / a dispensaționalismului (învățătura despre epocile istoriei mântuirii) / a cesaționismului (concepția că darurile miraculoase au încetat) mai presus de oricare alta – aceasta este jalnic, oricât de extraordinară ar fi fost erudiția, ca la William Kelly.

Vor mai exista și alte texte ale lui Kelly despre cele două versete, dar și el se mișcă în curentul principal al Mișcării Fraților de la începuturile ei.

Despre textele citate aici trebuie spus că ele arată deja, indirect, asprimea despre care am vorbit. Căci dacă atunci chiar și păgânii ar fi socotit nepotrivit ca femeile să evanghelizeze în public, aceasta s-a putut schimba totuși 1.800 de ani mai târziu. Pe vremea lui, într-adevăr, încă nu se schimbaseră, dar în secolul al XX-lea, cu siguranță da. Așadar, cum poți ridica spiritul vremii la rang de etalon?

Presupunerea lui despre supunerea generală din Vechiul Testament este un clișeu neîntemeiat. Nici nu o întemeiază, poate în altă parte. Faptul că femeile au fost puse pe planul al doilea în vremea Vechiului Testament este urmarea căderii în păcat, nu urmarea voinței lui Dumnezeu. Acest fapt nu l-a observat

niciunul dintre acești frați, ceea ce nu acuz, ci cel mult deplâng: ei au fost – mă repet, ca la Darby – copii ai vremii lor. Așa cum era marcată societatea în această „chestiune a femeii”, așa a fost marcată și exegeza lor. Să ne plângem lui Dumnezeu de aceasta. Și aceasta deși în această Mișcare a Fraților a fost atâta binecuvântare și atâta binecuvântare a pornit de la ea. Eu însumi am avut mult de câștigat din ea.

F. W. Grant

The Numerical Bible – 4 (versetele 34-40): Regula într-o creație (căzută).

4 Trebuia să existe o excepție de la această libertate generală. În adunări, atunci când sfinții se adunau într-adevăr toți laolaltă, femeile trebuiau să tacă. Nu este vorba aici de capacitatea femeii de a-i îndemna sau de a-i zidi pe alții, ci de chestiunea rânduiei, cu care a început apostolul și pe care o stabilește creația. Sfera libertății și, s-ar putea spune, a suveranității femeii este acasă, adică este privată, nu publică. Nu trebuie să credem că aceasta nu oferă un câmp larg pentru exercitarea darurilor de orice fel. Dacă femeia ar cultiva mai mult ceea ce ține cu adevărat de sfera ei, cât de rodnică ar fi atunci exercitarea darurilor cu care a înzestrat-o Dumnezeu și câte locuri i-ar sta deschise, pe care bărbatul, pentru că este bărbat, nu le-ar putea ocupa în același fel! În privința copiilor, lucrul este deci limpede de îndată: pentru copiii mai mici, femeia este încă cea mai bună educatoare, rânduie de natură. Dumnezeu l-a pus pe copil în brațele mamei lui, nu în ale tatălui; și aceasta nu înseamnă că sfera femeii este doar în propria ei familie. Există nenumărate familii în care ea are intrare datorită sexului ei, în care se poate simți pe deplin acasă și în care poate găsi din belșug câștig și răsplătă pentru munca ei. Prin soții, femeile au astfel acces la un câmp nesfârșit de lucru pentru o binecuvântare variată. Soția este inima gospodăriei, iar capacitatea de a ajunge în felul acesta la femeie este un privilegiu nemăsurat și o mare răspundere încredințată ei, care trece cu mult de ceea ce pot face alte femei. O, de-ar fi recunoscut lucrul acesta mai mult! Nu trebuie să credem că apostolul, prin această regulă, care este evidentă, ar fi vrut s-o reducă pe femeie la un nimic sau să-i refuze folosirea darurilor cu care a înzestrat-o Dumnezeu. Cum am spus, dacă îi luăm pe bărbații înșiși, câți dintre ei își au sfera potrivită în vreo slujbă publică? Femeile nu sunt în acest sens mai descalificate decât marele număr al bărbaților. Dumnezeu i-a dat fiecăruia locul lui și nu este nevoie decât de duhul dragostei ca să găsim înțelepciunea care îl face pe fiecare în stare să recunoască ușile pe care Dumnezeu le va deschide întotdeauna celor ce caută să-l slujească printre oameni.

Astfel, cuvintele apostolului, deși sunt într-o privință o interdicție, în alta nu fac decât să ne deschidă adevărata sferă în care femeia poate fi binecuvântată și a fost întotdeauna binecuvântată. Dar el nu îngăduie nicio ceartă în această privință. „A pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi”, spune el, „sau a ajuns numai la voi? Dacă cineva crede că este proroc sau om duhovnicesc, să recunoască faptul că ceea ce vă scriu sunt poruncile Domnului.” Cât de important este acest lucru aici, unde oamenii, mai ales în vremea de azi, după cum se vede, înclină să ignore ceea ce ne dă el aici sau să i se împotrivească! De fapt, după cum putem vedea ușor, întregul capitol este dat în mare măsură la o parte, pentru că ar fi vorba de daruri extraordinare care au încetat și în locul cărora vine, cu totul, poate un singur predicator, despre care se presupune că unește în persoana lui tot restul și la care biserica este, în cea mai mare parte, redusă. În felul acesta se ajunge într-adevăr la o îngustime care n-a existat niciodată în sinagoga iudaică, după cum se poate vedea ușor din întâmplările din Faptele apostolilor. Acolo oamenii erau gata să invite diferiți vorbitori și să le facă loc, chiar în mijlocul regulilor stricte și al rigidității rabinismului. În prezent, lucrurile tind fără îndoială spre o libertate mai mare; din păcate însă, în același timp, tind în aceeași măsură spre delăsare și spre nesocotirea cuvântului apostolului de aici. El este scurt și hotărât. „Iar dacă cineva este neștiutor”, spune el, „să rămână neștiutor.” Dacă ceea ce am spus

deja nu ajunge pentru luminarea lui, atunci să meargă mai departe fără o asemenea luminare. Pe de altă parte, astăzi este cu siguranță nevoie de un îndemn în felul celui de aici: „Așadar, fraților, râvniți să prorociți.” Din păcate, abia dacă se știe ce înseamnă asemenea cuvinte; și totuși răspunderea rămâne la fel de mare ca oricând, ca și lucrarea pentru care suntem toți răspunzători, ca să slujim. El încheie cu cuvintele simple, atât de simple și atât de practice: „Toate să se facă în chip cuviincios și în rânduială.”²

Comentariu HJR: După Kelly și Darby l-am citit pe F. W. Grant. The Numerical Bible a fost însoțitorul statornic și de ajutor al studiului meu biblic. O capodoperă, disponibilă în Logos. Din ea este citat și tradus acest text.

Întrucât Grant era probabil mai tânăr decât sunt eu acum când a scris această lucrare, îmi pot permite să mă exprim despre ea. „Cercetați toate lucrurile” este valabil și pentru așa-numita literatură „bună” a Fraților, care mie însumi mi-a dat atât de mult. La interpretarea versetelor 34 și 35 se simte cu adevărat că el însuși pare să fie puțin surprins de rigoarea acestor cuvinte, adică de excluderea absolută de la vorbire, prorocie și rugăciune. El o numește o „excepție”. Nu, o excepție ar fi – doar ca să explic cuvântul – dacă, să zicem, văduvele ar trebui să tacă sau femeile sub 20 de ani. Aceasta ar fi o excepție. Dar a exclude întregul sex feminin nu este o excepție, ci o poruncă inexplicabilă și de neînțeles în contextul general al textului din 1 Corinteni 14.

De aceea folosește el atât de mult text pentru a arăta tot ce mai pot și trebuie să facă femeile în rest. Dar și el cade în capcana spiritului vremii lui: femeile nu lucrează în public, întocmai ca în New Yorkul vremii lui. Faptul că spațiul femeii este casa corespunde gândirii spiritului vremii, atât a secolului I, când au fost scrise scrierile Noului Testament, cât și spiritului vremii până în secolul al XX-lea. Dar aceasta nu este o ordine a creației, ci o ordine a societății. Iar aceasta s-a schimbat foarte mult în ultimii 50 de ani. Femeile nu mai lucrează acum doar în casă. Au voie s-o facă și, ca mame bune, ar trebui să petreacă mult timp cu copiii. Dar copiii cresc, sunt mai puțin acasă și apoi, la un moment dat, deloc. Așadar, a lega tăcerea femeilor de aceste gânduri despre munca din casă, oarecum ca o justificare ca să faci tăcerea cumva plauzibilă – aceasta m-ar fi convins poate acum 10 ani, dar astăzi nu mai mă convinge. Nu se potrivește din nicio parte.

Și el se întemeiază, ca toți sau ca cei mai mulți, pe o ordine a creației. Dar ce este de fapt această ordine? Bărbătescul și femeiescul, cu însușirile și punctele lor tari specifice, completându-se unul pe altul de la egal la egal, fără o supunere ierarhică unilaterală, pe care Dumnezeu n-a vrut-o niciodată, ci care a venit abia odată cu căderea în păcat. De aceea întrebarea mea: are bărbatul nevoie de ajutorul femeii pentru viața lui, doar nu în adunarea de închinare? De ce nu are nevoie și acolo de o completare prin femeile care se roagă și prorocesc? Destul de unilaterală și patriarhală este înțelegerea unei ordini a creației care le închide femeilor gura acolo unde Isus este în mijloc. Și Isus nu le-a poruncit niciodată femeilor să tacă – și aceasta trebuie menționat în acest context, chiar dacă pe vremea vieții Lui pe pământ nu exista încă o întrunire ca adunare în acest fel.

F. B. Hole

Versetele 34 și 35 se ocupă de tăcerea femeilor în adunare. Porunca este foarte limpede, iar cuvântul folosit pentru „a vorbi” este cel obișnuit și nu înseamnă cumva „a pălăvrăgi”, cum au susținut unii. Această prescripție merge fără îndoială împotriva spiritului vremii. Dar dacă acesta este un motiv să nu se țină seama de Scriptură, în curând nu va mai rămâne mare lucru în Scriptură de care să se mai țină seama.

Duhul lui Dumnezeu a știut dinainte cum vor fi nesocotite și atacate aceste porunci. Această înclinație se arăta deja la unii din Corint. Versetele 36 și 37 lasă să se înțeleagă aceasta. Cuvântul lui Dumnezeu pornise de la Domnul Însuși și de la apostolii Lui, nu de la corinteni. El a ajuns la ei. Ei înșiși își puteau închipui că sunt oameni duhovnicești. Dacă erau cu adevărat duhovnicești, atunci aveau să dovedească aceasta prin faptul că recunoșteau că principiile de rânduială stabilite de Pavel nu erau tocmai ideile lui proprii, ci porunci ale Domnului pe care el le transmitea. Piatra de încercare pentru discernământul duhovnicesc este astăzi aceeași.

Să luăm bine seama că Cuvântul lui Dumnezeu nu pornește de la biserică. El vine la biserică.³

Comentariu HJR: Dacă Pavel numește aceasta o poruncă a Domnului, de ce n-o găsim în niciun alt loc? La Domnul Însuși? Sau la apostoli? Ei bine, duhul simplu spune: ne ajunge un verset ca să-l urmăm. Sună foarte evlavios. Am învățat la Frați și am practicat de atunci până astăzi să compar Scriptura cu Scriptura. Dar în acest caz al tăcerii nu este posibil. Nu există niciun text de comparație care să confirme acest text.

Este un pesimism stereotip să crezi că cine le dă femeilor posibilitatea de a vorbi va trece curând, ca urmare, peste și mai mult din Cuvântul lui Dumnezeu sau îl va tăgădui. Aceasta este pur și simplu o absurditate.

W. W. Fereday

Din Bible Treasury (Comoara Bibliei), volumul 20, p. 378, răspuns la o întrebare.

Cât despre vorbirea femeilor în adunare, Scriptura este limpede – nu trebuie să fie. 1 Corinteni 14:34-35 nu poate fi înțeles greșit de cei care vor doar să facă voia Domnului. Întregul capitol le dă sfinților cea mai mare libertate când se adună; singura regulă este ca totul să se facă spre zidire, ceea ce, nu e nevoie s-o spun, cere mâna călăuzitoare a Duhului Sfânt, fără de care nimic nu poate fi spre folos sau spre slava Domnului. Apoi vine excepția: „Femeile voastre să tacă în adunări; căci nu le este îngăduit să vorbească” etc.

În esență, același lucru stă în 1 Timotei 2. În versetul 8 se spune că „bărbații (căci acolo ar trebui să stea articolul hotărât) să se roage în orice loc, ridicând mâini curate, fără mânie și fără îndoieli.” Apoi vine cuvântul către femei: „Tot așa și femeile să se împodobească în îmbrăcăminte cuviincioasă” etc., urmat de „Femeile să învețe în toată liniștea și în toată supunerea. Dar nu îngădui unei femei să învețe pe alții, **nici să-și însușească autoritatea bărbatului**, ci să stea în liniște”. Nu mă îndoiesc că aceste cuvinte se referă la adunare, ca 1 Corinteni 14, căci marele scop al Epistolei întâi către Timotei este să arate cum trebuie să se poarte cineva în casa lui Dumnezeu, care este biserica Dumnezeului celui viu, stâlpul și temelie adevărului (căci așa ar trebui să sune versetul; el nu este doar o îndrumare personală pentru Timotei, cum ar lăsa să se înțeleagă Authorized Version (King James Bible)).

Sunt aduse două motive pentru care femeile n-ar trebui să conducă:

(1) locul pe care i l-a dat Dumnezeu la prima ei creare;

(2) rolul ei la căderea în păcat.

(1) Dumnezeu l-a creat întâi pe Adam, apoi pe Eva și, cum se spune în 1 Corinteni 11:3, „capul femeii este bărbatul”, niciodată invers. Fiindcă Dumnezeu i-a dat al doilea loc, i se cuvine să nu-l caute niciodată pe primul.

(2) „Adam n-a fost amăgit, ci femeia, fiind amăgită, a ajuns în călcarea poruncii”. Satana a adus păcatul prin vasul cel mai slab (căderea lui Adam nu este prin aceasta mai bună sau mai scuzabilă, mai degrabă mai rea: fiindcă n-a fost amăgit, a păcătuit cu ochii deschiși): de aceea Dumnezeu o exclude de la conducere.

Un alt motiv pentru supunerea sau tăcerea ei pare să fie numit în 1 Corinteni 14:36. „A pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi sau a ajuns numai la voi?” Cântăriți acum bine acest cuvânt și vedeți ce cuprinde. Cuvântul lui Dumnezeu vine la biserică (femeia), nu pornește din ea, cum vrea să ne învețe Biserica romano-catolică; femeia creștină trebuie să învețe marele principiu și să trăiască după el, să învețe de la bărbat și să nu-și aroge rolul de învățătoare a bărbatului.

Bate la ochi că Sfânta Scriptură nu interzice nicăieri ca o femeie să predice; dar aceasta se explică ușor. O femeie din Orient (și nu trebuie să uităm că Biblia a fost pusă mai întâi în mâinile unor oameni din Orient) avea un loc prea retras ca să fi putut visa vreodată la așa ceva. Dar în adunarea lui Dumnezeu, unde toți cei prezenți sunt mădulare ale unui singur trup și sfinți ai lui Dumnezeu, și-ar fi putut lua o anumită măsură de libertate; de aici îndrumările pe care le-am cercetat aici.

Dar acesta nu este prea mult punctul care preocupă acum unele suflete; ajung acum la el. Este îngăduit ca surorile să participe la o întâlnire de rugăciune sau la un studiu biblic? Recunosc fără ocolișuri că asemenea întruniri nu sunt adunări ale bisericii ca atare, afară de cazul când sunt convocate în mod deosebit, la un moment dat, de la masa Domnului; dar au voie surorile să participe la ele? Sunt convinși: la o întrunire ale cărei uși stau deschise pentru oricine, participarea lor nu este în regulă. Nu cunosc niciun loc din Scriptură care să îngăduie ca o femeie să apară în public. Deși asemenea întruniri nu sunt, în sens strict, adunări ale bisericii, sunt de părere că principiile sunt valabile; și într-o vreme ca cea de azi, în care femeile din lume și, într-o anumită măsură, și din biserică se schimbă cu totul în purtarea lor (chiar și în îmbrăcămintea lor), tocmai cei care, prin harul lui Dumnezeu, susțin rânduiala lui Dumnezeu în adunare, în multe cazuri cu un preț deloc mic pentru ei înșiși, ar trebui să rămână neclintii într-o chestiune ca aceasta. Cu siguranță, surorile creștine vor să facă voia Domnului și nu să urmeze spiritul vremii, deși cel mai ușor este să te lași molipsit de el.

Îndrumările din 1 Corinteni 11 sunt, după părerea mea, de alt caracter. Acolo femeilor le este îngăduit, fără discuție, să se roage și să prooroască, cu condiția să o facă cu capul acoperit, „din pricina îngerilor”. Ei bine, aceasta nu se întâmplă evident în adunarea publică, căci aceeași epistolă o interzice, cum am văzut, în mod expres (și niciun cititor plin de evlavie al Scripturii nu crede că Scriptura se contrazice singură); trebuie așadar să fie în adunări de natură privată. În vremurile de început, mai mult chiar decât astăzi, credincioșii se întâlneau adesea fără formalități în case particulare și în alte locuri, ca să se roage și să se zidească. La asemenea întruniri, care nu sunt adunări ale bisericii în sens propriu și nu au caracter public, se referă, după părerea mea, îndemnurile din 1 Corinteni 11. Împotriva acestui lucru s-au opus, pot să remarc, unii în ultima vreme.

Am încredere că am scris limpede și am redat gândul Domnului, așa cum a fost descoperit. Cred aceasta, dar dacă există greșeli în vreun fel, voi fi recunoscător să fiu îndreptat, de oricine ar alege Domnul pentru aceasta. W. W. F.

Comentariu HJR: În acest răspuns la o întrebare despre tăcere este amestecat iarăși întregul arsenal de argumente, cum se întâmplă des și astăzi.

Pe de o parte, 1 Corinteni 14 este amestecat fără nicio ezitare cu 1 Timotei 2. Și acest din urmă loc s-ar referi la adunare. Probabil că mai degrabă nu este cazul, căci „în orice loc” înseamnă locurile în care

bărbații se întâlnesc și se ceartă în loc să se roage. Adunarea poate face parte dintre ele. Dar apoi se spune: „Tot așa și femeile” – ceea ce înseamnă că și ele trebuie să se roage în orice loc, doar că trebuie să aibă grijă să nu se îmbrace pompos, ca să atragă astfel atenția. Apoi este vorba de învățare, în cazul acesta acasă, nu în adunare. Și o femeie care n-a învățat nu trebuie, firește, nici să-i învețe pe alții, pentru că fără să fi învățat nici nu poate. Și nu trebuie să-și însușească autoritate. Despre autoritatea „bărbatului” nu stă nimic în text. Este avut în vedere un mod abuziv, dăunător și constrângător de a-i învăța pe alții – și, ca temă a întregii epistole, răspândirea de învățături false.

Deși conducerea și învățarea altora sau vorbirea în adunare nu au în mod direct nimic de-a face unele cu altele, el întemeiază faptul că femeile n-ar trebui să conducă pe acela că nu Eva, ci Adam a fost creat întâi. Dar o ordine în timp nu este niciodată un motiv să nu conduci. Darul este întotdeauna hotărâtor. Dacă un bărbat conduce prost, atunci ar trebui cu siguranță s-o facă o femeie care se pricepe bine. Bărbatul ar fi capul, nu invers, și de aceea conducătorul. Din păcate, aceasta este o explicație a cuvântului „cap” care nu poate fi întemeiată astfel. Cap înseamnă mai degrabă origine și izvor. În Efeseni 5, capul este cel care poartă de grijă și Mântuitorul, nu autoritatea sau conducătorul. Faptul că un soț merge înaintea soției lui, că el este ocrotitorul ei și cel care îi poartă de grijă, este un lucru bun. Dar, după tip, caracter și daruri, rolurile pot fi altfel. Supunerea unilaterală ca ordine a creației este încă o poveste pe care o cred mulți, chiar și atunci când nu trăiesc după ea, când femeile poartă pantalonii în casă și doar în afară se păstrează imaginea evlavioasă.

Faptul că femeia a fost amăgită ar trebui să fie apoi motivul pentru care nicio femeie din lume nu are voie să conducă. Așa este explicat textul din Timotei. Îi lipsește orice logică. Întreaga epistolă vorbește și despre bărbați care sunt amăgiți de învățături false. Este femeia mai ușor de amăgit și de aceea nu are voie să conducă? Firește, există femei care se lasă ușor amăgite, dar acestea nu se remarcă prin faptul că sunt sau vor să fie conducătoare. A preluat Eva conducerea în Eden? Se poate numi așa? Este un act de conducere să dai mai departe un rod? Și să deduci din acest pretins act de conducere o interdicție de a conduce și de a-i învăța pe alții? Și anume pentru fiecare femeie din lume! Nu, această argumentare ar avea nevoie măcar de o paralelă biblică, pe care o aștept până astăzi.

Hamilton Smith

(Versetele 34, 35.) Libertatea tuturor de a proroci unul către unul în adunare nu este valabilă pentru femei. Ele trebuie să tacă în adunări. Dacă sunt sau nu în stare de aceasta nu este pus în discuție. Tăcerea femeilor în public corespunde atât ordinii creației, cât și Legii. Sfera libertății femeii este în casă. A vorbi în public înseamnă a se acoperi de rușine.

Comentariu HJR: Am învățat mult de la Smith și i-am îndrăgit stilul. Dar aici reușește să adune pe scurt tot ce am discutat și am pus sub semnul întrebării mai sus, de mai multe ori.

William MacDonald

14:33 „Căci Dumnezeu nu este un Dumnezeu al dezordinii, ci al păcii.” Cu alte cuvinte, dacă o întrunire este o harababură fără nicio rânduială, atunci puteți fi *siguri* că nu Duhul lui Dumnezeu lucrează aici!

14:34 Este bine cunoscut că împărțirea în versete și chiar punctuația Noului Testament au fost introduse abia la multe secole după momentul scrierii textelor originale. Ultima parte a versetului 33 are mai mult sens dacă este privită ca o precizare a versetului 34, în loc să fie socotită un adevăr general despre Dumnezeuul atotprezent (unele texte originale grecești și mai multe ediții germane ale Bibliei folosesc această punctuație). De aceea, în traducerea noastră se spune: „Ca în toate bisericile

sfinților, femeile voastre să tacă în biserici, căci nu le este îngăduit să vorbească, ci să se supună, cum zice și Legea.” Îndrumările pe care Pavel le dă corintenilor nu sunt valabile numai pentru ei. Aceleași învățături au fost date „tuturor bisericilor sfinților”. Noul Testament mărturisește în numeroase locuri că femeile pot face, ce-i drept, multe slujiri prețioase, dar nu trebuie să ocupe o poziție de conducere în biserica locală ca întreg. Lor le-au fost date sarcinile nespuse de importante din familie și din educarea copiilor. Dar nu le este îngăduit să vorbească în public în biserică. Poziția lor se caracterizează prin supunerea față de bărbat.

Credem că expresia adăugată („cum zice și Legea”) se referă la supunerea femeii față de bărbat. Această supunere este învățată în mod expres în Lege, prin care aici sunt avute în vedere probabil, în esență, cele cinci cărți ale lui Moise. În Geneza 3:16, de exemplu, se spune: „Dorința ta se va ține după bărbatul tău, iar el va stăpâni peste tine!”

Se susține adesea că Pavel interzice în acest verset ca femeile să pălăvrăgească între ele în timpul serviciului divin și să-și povestească ultimele bârfe. Dar o asemenea interpretare nu poate fi susținută. Cuvântul tradus aici prin „a vorbi” (laleo) nu înseamnă în greaca koinē „a pălăvrăgi”. Același cuvânt este folosit despre Dumnezeu în versetul 21 al aceluiași capitol și în Evrei 1:1. El înseamnă: „a vorbi cu autoritate.” (HJR: ??)

14:35 Femeilor nu le este îngăduit nici să pună întrebări în public în biserică. „Iar dacă vor să învețe ceva, să-i întrebe acasă pe propriii lor bărbați.” Unele femei voiau poate să ocolească interdicția de dinainte punând întrebări. Este posibil să-i înveți pe alții prin asemenea întrebări simple. De aceea, acest verset încheie și această porțiță.

Dacă se întreabă acum cum trebuie aplicat aceasta unei femei necăsătorite sau unei văduve, răspunsul este că Scriptura nu ia în considerare fiecare caz în parte, ci stabilește doar principii generale. Dacă o femeie nu are soț, își poate întreba tatăl, fratele sau pe unul dintre prezbiterii bisericii. S-ar putea traduce și așa: „Să-i întrebe acasă pe bărbații lor.” Regula de bază pe care trebuie s-o ținem minte este: „Este rușinos pentru o femeie să vorbească în biserică.”

14:36 Evident, apostolul Pavel a recunoscut că învățătura lui de aici va stârni o împotrivire considerabilă. Și cât de mult avea dreptate! Ca să întâmpine asemenea contraargumente, el întreabă ironic în versetul 36: „Sau a pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi? Sau a ajuns numai la voi?” Cu alte cuvinte: voiau corintenii să susțină că înțeleg mai mult din această chestiune decât apostolul? Apoi i-a întrebat dacă ei, ca biserică, au scris „Cuvântul lui Dumnezeu” sau dacă sunt singurii care l-au primit. Prin atitudinea lor se puneau pe ei înșiși ca autoritate în această chestiune. Dar faptul rămâne că nicio biserică nu a scris singură Cuvântul lui Dumnezeu și nicio biserică nu are un drept exclusiv asupra lui.

14:37 În legătură cu toate îndrumările de dinainte, apostolul subliniază aici că ele nu se întemeiază pe propriile lui idei sau interpretări, ci sunt „o poruncă a Domnului”. Și oricine este „proroc” al Domnului sau cu adevărat „om duhovnicesc” va recunoaște aceasta. Acest verset este un răspuns suficient pentru cei care cred că unele dintre învățăturile lui Pavel (mai ales îndrumările lui privitoare la femei) reflectă propriile lui prejudecăți. Aceste îndrumări nu sunt părerile personale ale lui Pavel, ci „porunca Domnului”.⁴

Andreas Steinmeister

Citat din: „Das Schweigen der Frauen. Eine Studie über 1. Korinther 14,34” (Tăcerea femeilor. Un studiu despre 1 Corinteni 14:34; în limba germană), www.soundwords.de

6. În 1 Corinteni 14:26 sunt interpelați „frații”, iar în versetul 34 se spune: „Femeile să tacă” (1 Corinteni 14:34). Dacă „frați” ar însemna aici „frați și surori”, atunci aceasta ar fi o contradicție cu versetul 34. Cum ar putea Pavel să-i încurajeze pe „frați” și pe „surori” la lucrurile din versetul 26 și, în același timp, să spună în versetul 34 că femeile să tacă în adunări și să poruncească în 1 Timotei 2:12 ca femeile să nu-i învețe pe alții?

„Căci este rușinos pentru o femeie să vorbească în adunare.” Aici stă același cuvânt ca în 1 Corinteni 11:6, unde se spune că este rușinos ca o femeie să aibă părul tăiat sau tuns. Pentru multe femei, acest din urmă lucru nu mai este de zeci de ani o rușine, pentru că au fost învățate că aici ar fi vorba de un obicei cultural de atunci. Cui i se mai pare atunci ciudat că între timp nu mai este nici o rușine ca femeile să vorbească în adunări? Pentru unele femei nu mai este nici măcar o temă faptul că nu se acoperă la rugăciune și la prorocie, în particular și la întrunire, „din pricina îngerilor” (nu din pricina vreunei culturi sau a unor frați și surori oarecare). Dacă ai terminat de mult cu asta, firește că nu te miri când în 1 Corinteni 14:34 cuvântul „să tacă” nu mai are nicio însemnătate și, prin urmare, nici putere duhovnicească.

Comentariu HJR: Andreas a plecat acasă la Domnul mult prea devreme și pe neașteptate. De aceea, din păcate, nu l-am mai putut contrazice – cu aceeași vehemență pentru care era cunoscut.

Peter Streitenberger

Textul grecesc majoritar	Traducerea germană	Comentariu
14:34 Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.	Femeile voastre să tacă în adunări. Căci nu le este îngăduit să vorbească, ci trebuie să se supună, cum zice și Legea.	Cu λαλέω („a vorbi”) este folosit un alt cuvânt decât pentru „a spune”, așa că nu este vorba dacă femeile au voie să spună „bună ziua” sau „amin”; este vorbirea în sensul de contribuții la întruniri, respectiv, cum arată Pavel limpede în 1 Timotei, de directive ca învățătura, rugăciunea, interpretarea, propunerea de cântări, prorocia (respectiv, după versetul 35, punerea de întrebări), întrucât toate acestea le sunt deja atribuite fraților. Infinitivul ὑποτάσσεσθαι („trebuie să se supună”) este folosit ca imperativ.
14:35 Εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοῦς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶν γυναίξιν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.	Iar dacă vor să învețe, să-și întrebe acasă propriii bărbați. Căci este rușinos pentru femei să vorbească în adunare.	Indicația de loc ἐν οἴκῳ („în casă, acasă”) este așezată la stânga (în față) și formează contrastul cu „în adunare” de mai sus. Pavel întemeiază faptul că femeile nu trebuie să vorbească, ci să tacă, pe acela că este rușinos, adică nepotrivit, întrucât ordinea creației l-a rânduit pe bărbat drept cap, de la care pornește autoritatea (cf. 1 Corinteni 11).
14:36 Ἡ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξηλθεν; Ἡ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;	Sau de la voi a pornit Cuvântul lui Dumnezeu? Sau a ajuns numai la voi?	Pavel a poruncit tăcerea femeilor în toate adunările, așa că acum pune întrebările retorice dacă numai corintenii au transmis sau au primit Cuvântul lui Dumnezeu, ceea ce nu este cazul. Cuvântul lui Dumnezeu a ajuns și la toți ceilalți, așa că nicio adunare nu poate avea alte concepții decât alta.

Link către întreaga epistolă: (1) Der erste Korintherbrief Text und Übersetzung mit Kommentar | Peter Streitenberger - Academia.edu

Comentariu HJR: Peter susține în acest context cunoscuta învățătură a Fraților, fără s-o pună sub semnul întrebării, deși ar exista multe motive pentru aceasta. Numai cunoașterea bună sau foarte

bună a limbii grecești vechi nu face, din păcate, încă dintr-un om un bun interpret al Bibliei.

Cine lucrează deja cu textele/manuscrisele grecești n-ar trebui să le ascundă cititorilor săi că aceste două versete, în manuscrisele occidentale, nu vin după versetul 33, ci la sfârșitul capitolului. Aceasta trezește bănuiala unei adăugiri ulterioare, nepauline.

Arno Hohage (Frații liberi)

Ambii autori care urmează sunt citați pe alocuri din cartea:

Frau sein, Mann sein in der Gemeinde, Brennpunkt Frauenfrage, 2012

c. De ce să tacă?

Mai întâi este valabilă așadar ordinea creației: femeile să tacă în biserici (1 Corinteni 14:34). Aceasta nu este valabil numai pentru soții, ci pentru toate femeile. Căci nu se spune „femeile voastre”. Adjectivul posesiv „voastre”, care apare în unele manuscrise, nu poate fi socotit original, ci ca o adăugire pe care a urmat-o Textus Receptus (cf. Metzger, p. 500). Ordinea creației, care este presupusă aici, trece dincolo de familie și arată, în principiu, spre deosebiriile dintre bărbat și femeie.

Pe lângă aceasta, mai există încă două motive pentru porunca tăcerii femeii. Ele sunt formulate cu insistență:

1. „Nu-i este îngăduit să vorbească” (1 Corinteni 14:34). Diateza pasivă nu-l numește pe autor, dar nicio autoritate mai înaltă, mai ales nu Domnul, nu i-a dat dreptul de a vorbi. Ar fi nevoie de o îngăduință expresă!
2. Este „rușinos pentru o femeie să vorbească în biserică”. Este un cuvânt foarte aspru. El desemnează lipsa de onoare, rușinea, ceea ce este condamnat ... Vorbirea femeii stârnește dezgust. Această judecată pare aspră și nepotrivită, așa că o ignoră pur și simplu. Dar avem voie să ignorăm Cuvântul lui Dumnezeu?

Dacă numești capitolul 11 din Epistola întâi către Corinteni o contradicție cu capitolul 14, îl acuzi pe apostolul Pavel de o gândire inconsecventă. Pare absurd să-i atribui unui rabin învățat că s-ar contrazice de-a dreptul în doar câteva pagini, cu totul independent de faptul că pornim de la premisa că avem de-a face cu Cuvântul lui Dumnezeu. Autoritatea scriitorului, care este însărcinat de Domnul (14:37), este valabilă în aceeași măsură pentru ambele capitole. Așadar, amândouă dau și un sens fără contradicție. De fapt, comentariile mai vechi (de exemplu Zahn, Hodge) au arătat deja soluția, și anume că în capitolul 11 este vorba de femeia în viața privată, iar în capitolul 14 de femeia în biserică. Din motive de oportunitate, această concepție a fost abandonată astăzi, iar acum stai în fața unei dileme care trebuie rezolvată exegetic. Rezultatul este însă adesea nepotrivit.

Deși Pavel ajunge să vorbească despre întrunirea bisericii abia în 1 Corinteni 11:17, uneori se face ca și cum și prima parte a capitolului ar ține de aceasta. Dacă deja în versetul 16 apare cuvântul „biserică”, atunci numai ca să arate că „cineva” care ține de biserică nu trebuie să fie un om certăreț și de aceea trebuie să se supună obiceiurilor din biserică.

Comentariu HJR: Din rândurile Fraților liberi nu era de așteptat ca surorile să aibă voie dintr-odată să participe. Ei susțin porunca tăcerii absolute cu aceeași insistență ca Frații exclusiviști.

Hohage întemeiază această poruncă pe ordinea creației, fără să fie limpede în ce constă ea, în afară de deosebirea dintre sexe. Dar această presupusă ordine a creației este valabilă în întreaga creație. De ce

nu există o rânduială asemănătoare pentru alte ocazii de sub soare, la care sunt adunați bărbați și femei? O deosebire dintre sexe nu este, în sine, încă o justificare. S-ar putea argumenta și – și așa este, după părerea mea, și biblic – că deosebirea dintre sexe constituie bogăția pe care Dumnezeu vrea s-o dăruiască bisericii Lui.

Pentru Hohage este nevoie de o îngăduință expresă pentru participarea femeilor. După părerea mea, nu este nevoie. Pe fundalul întregului Nou Testament, este atât de firesc ca femeile să participe, încât nu este nevoie de nicio îngăduință expresă.

În sfârșit: este rușinos! Să ne închipuim o soră, într-o atitudine vizibil smerită, care îi mulțumește lui Dumnezeu cu glas tare, în cuvinte simple, pentru mântuire. A numi aceasta o rușine trebuie totuși să stârnească cele mai mari rezerve. Dacă ar exista într-adevăr o poruncă a tăcerii și, odată cu ea, o interdicție de a se ruga în adunare, atunci ar fi un pas greșit să nu ții seama o dată de această poruncă – dar niciodată o rușine.

Ulrich Pletsch (Frații liberi)

Despre așa-numita tensiune dintre 1 Corinteni 11:5 și 14:34-35

Ce se poate deduce din aceste afirmații ale lui Pavel?

1. El vede evident o opoziție între vorbire și supunere; adică el vede porunca supunerii încălcată prin vorbirea femeii în biserică.
2. Evident, unei femei nu-i este îngăduit să pună întrebări sau să vorbească în biserică.
3. Pavel face aici în mod clar mai multe afirmații cu privire la întrebarea dacă o femeie trebuie să vorbească sau să tacă în biserică.
4. Pavel nu lasă aici nicio îndoială că afirmațiile lui se referă la serviciile divine din biserică.
5. Pavel formulează aici trei porunci și o interdicție cu privire la tăcerea, respectiv vorbirea femeii în biserică.
6. Numai aspectele formale (poruncă, interdicție, alegerea cuvintelor) arată limpede că Pavel formulează aici o afirmație doctrinară clară. Dar mai ales afirmațiile de conținut subliniază că aici este vorba în mod clar de afirmații doctrinare care privesc întrebarea dacă o femeie are voie să vorbească în biserică sau dacă trebuie să tacă.

Observații, concluzii și alte întrebări Observații 1. Afirmații doctrinare cu privire la întrebarea dacă o femeie are voie să vorbească în biserică sau trebuie să tacă găsim exclusiv în 1 Corinteni 14, nu însă în 1 Corinteni 11.

2. Pavel menționează în 1 Corinteni 11 că femeile se roagă sau prorocesc. Dacă fac aceasta în biserică sau nu, nu menționează în 1 Corinteni 11. (Tocmai aceasta este cauza și miezul tensiunii dintre cele două texte!) 3. În 1 Corinteni 14, Pavel interzice vorbirea și poruncește tăcerea femeii în biserică. În 1 Corinteni 11 nu se găsește nicio afirmație care să slăbească sau chiar să anuleze aceste interdicții, respectiv porunca.

Concluzii

1. În 1 Corinteni 11, lui Pavel nu-i este deloc vorba de întrebarea dacă femeile se roagă sau nu în biserică. Îi este vorba de întrebarea la ce trebuie să fie atente femeile când se roagă sau prorocesc.

Dacă aceasta se întâmplă sau nu în biserică nu este aici tema lui.

2. Afirmatii doctrinare cu privire la întrebarea noastră, privind participarea femeilor la întrunirile noastre de biserică, se găsesc exclusiv în 1 Corinteni 14.
3. În ce privește întrebarea noastră legată de participarea femeilor la întrunirile noastre de biserică, 1 Corinteni 14 este, în mod clar, locul biblic mai limpede. De aceea, 1 Corinteni 11 trebuie explicat pornind de la 1 Corinteni 14, și nu invers!
4. Cerința ca orice preferință pentru 1 Corinteni 14 să explice cum se raportează ea la 1 Corinteni 11 este îndreptățită, dar în acest moment nu joacă deloc vreun rol. Ca să cântărești locurile biblice în privința afirmațiilor lor despre întrebarea de mai sus, nu trebuie să explici cum ar putea fi înțeles 1 Corinteni 11 pornind de la 1 Corinteni 14. Aici trebuie constatat mai întâi că 1 Corinteni 14 face în mod clar afirmațiile mai limpezi și mai greu de cântărit cu privire la întrebarea noastră. Ce concluzii rezultă de aici pentru practică și la ce construcții auxiliare trebuie eventual să se recurgă nu este relevant în acest loc. În acest loc se hotărăște dacă afirmațiile celor două locuri biblice sunt cântărite și evaluate pe baza unei comparații a textelor sau pe baza unei înțelegeri prealabile.

Alte întrebări

1. Cum trebuie înțeleasă porunca tăcerii, respectiv interdicția de a vorbi din 1 Corinteni 14:34-35, în contextul întregului capitol?

Aici trebuie stabilit dinainte că abordarea „tăcerii condiționate” rezultă din încercarea de a explica 1 Corinteni 14 pornind de la 1 Corinteni 11. Dar întrucât 1 Corinteni 14 face afirmațiile mai limpezi și mai greu de cântărit cu privire la întrebare, această abordare este produsul unei înțelegeri prealabile, respectiv o construcție auxiliară care este pusă mai presus de afirmațiile propriu-zise ale textului.

2. Cuprinde porunca tăcerii, respectiv interdicția de a vorbi din 1 Corinteni 14, rugăciunea sau prorocia din 1 Corinteni 11?

Dacă 1 Corinteni 14 este locul mai greu de cântărit – și este, în mod clar (!) –, atunci porunca tăcerii, respectiv interdicția de a vorbi, trebuie să includă rugăciunea sau prorocia din 1 Corinteni 11, atunci când este vorba de întrunirea ca biserică.

Întrebarea aici nu este dacă porunca tăcerii, respectiv interdicția de a vorbi din 1 Corinteni 14 trebuie înțeleasă restrâns, în lumina lui 1 Corinteni 11! 1 Corinteni 14 nu este interpretat în lumina lui 1 Corinteni 11, ci invers: 1 Corinteni 11 trebuie interpretat în lumina lui 1 Corinteni 14.

[...] 4. Cine susține că porunca tăcerii și interdicția de a vorbi nu trebuie înțelese în mod absolut trebuie să arate limpede, cu ajutorul textelor biblice și fără să recurgă la construcții auxiliare,

- că 1 Corinteni 11 vorbește despre contextul întrunirii bisericii la fel de clar și de limpede ca 1 Corinteni 14,
- că 1 Corinteni 11, la fel ca 1 Corinteni 14, face afirmații doctrinare cu privire la întrebarea dacă femeia trebuie să tacă sau are voie să vorbească în biserică,
- că și cum relativizează 1 Corinteni 11 îndrumările extraordinar de limpezi din 1 Corinteni 14,
- că există o legătură clară între 1 Corinteni 14:34-35 și 1 Corinteni 14:29, adică porunca tăcerii și interdicția de a vorbi se referă la judecarea vorbirii profetice,

- că în cazul tăcerii femeii este vorba, la fel ca în versetele 28 și 30, de o „tăcere condiționată”,
- că judecarea vorbirii profetice trebuie înțeleasă în sensul unei discuții sau al unui comentariu public

și că întreaga biserică prezintă participă la judecarea vorbirii profetice,

- că și întrebările femeilor care vor să învețe ceva se referă la judecarea vorbirii profetice și cum o simplă întrebare de înțelegere poate fi socotită o judecare a vorbirii profetice.

5. Afirmția din 1 Corinteni 11:5 nu este nici relativizată, nici schimbată în sensul ei dacă este interpretată în lumina lui 1 Corinteni 14. Că femeile se roagă și prorocesc nu este deloc o întrebare. Dacă din interpretarea lui 1 Corinteni 14 rezultă acum că femeia nu se roagă și nu prorocște la întrunirea bisericii, aceasta nu contrazice în niciun fel afirmația din 1 Corinteni 11. Afirmția din 1 Corinteni 11 rămâne neschimbată.

6. Dacă însă 1 Corinteni 14 este interpretat în lumina lui 1 Corinteni 11, atunci afirmațiile din 1 Corinteni 14:34-35 trebuie relativizate în sensul lor.

C. Rezumat final

1. Dacă pornești – ca să excluzi pe cât posibil influența diferitelor înțelegeri prealabile – de la o comparație a afirmațiilor celor două locuri biblice, ajungi inevitabil la rezultatul că 1 Corinteni 14:34-35 este locul din text care face în mod explicit afirmații doctrinare pe tema vorbirii, respectiv a tăcerii femeii în biserică.
2. Pe baza comparației textelor este limpede că 1 Corinteni 11 trebuie interpretat în lumina lui 1 Corinteni 14. Adică lămurirea întrebării privitoare la slujirea femeii în biserică începe cu o interpretare a lui 1 Corinteni 14.
3. Interpretarea lui 1 Corinteni 14 duce la porunca clară ca femeia să tacă în biserică și să nu vorbească. Porunca tăcerii și interdicția de a vorbi cuprind toate exprimările verbale ale unei singure persoane în fața întregii biserici.

Ulrich Pletsch, născut în 1956, căsătorit, o fiică și doi nepoți, este directorul unei școli primare creștine și unul dintre prezbiterii unei biserici a Fraților.

Comentariu HJR: Eseul lui Pletsch este cea mai puternică argumentare în limba germană pentru o poruncă a tăcerii absolute pe care o cunosc. Cu înflăcărare și cu multe argumente este susținută porunca tăcerii. Tensiunea dintre cele două texte – eu aș numi-o o contradicție – este rezolvată astfel: textul de mai târziu din epistolă primește dreptul de a hotărî interpretarea. Justificarea: o claritate mai mare. Dacă am avea doar aceste două texte, atunci s-ar putea urma această argumentare. Dar există o greșeală capitală: claritatea mai mare a versetelor 34 și 35 apare numai dacă lași complet deoparte restul capitolului 14 – și, de asemenea, toate celelalte texte ale Noului Testament care – aceasta este presupunerea mea – trebuie să presupună în mod tacit participarea cu glas tare a surorilor.

Părinții Bisericii

Charles J. Ellicott

C. J. Ellicott atrage atenția asupra acestui text:

Versetul 34. αἱ γυναῖκες κ.τ.λ.] Femeile să tacă în biserici, adică în adunările mai mari și publice ale bisericii, despre care este vorba numai în acest capitol: cf. versetele 4, 5, 12, 16, 19, 23, 26 și vezi notele la capitolul 11:5. Este probabil că apostolul s-a gândit aici mai ales la slujba publică de învățător: cf. 1 Timotei 2:12, διδάσκειν δὲ γυναῖκί οὐκ ἐπιτρέπω. Această regulă a fost păstrată cu grijă în Biserica primară: vezi Const. Apost. III. 6 și Conc. Carthag. IV. 99. La iudei era o rușine pentru sinagogă dacă o femeie citea Legea în public; vezi Lightfoot, Hor. in h. l., Schoettg. Hor. p. 658.

Constituțiile apostolice (Cartea a III-a)

Că femeile nu trebuie să-i învețe pe alții, pentru că este necuviincios; și care femei L-au urmat pe Domnul nostru.

VI. Nu le îngăduim femeilor noastre să învețe pe alții în biserică (1 Corinteni 14:34), ci doar să se roage și să-i asculte pe cei care învață; căci Însuși Învățătorul și Domnul nostru Isus, când ne-a trimis pe noi, cei doisprezece, ca să facem ucenici dintre oameni și dintre neamuri, n-a trimis nicăieri femei să predice, deși nu-l lipseau asemenea femei. Căci erau cu noi mama Domnului nostru și surorile Lui, de asemenea Maria Magdalena și Maria, mama lui Iacov, și Marta și Maria, surorile lui Lazăr, Salomeea și câteva altele. Căci dacă ar fi fost nevoie ca femeile să-i învețe pe alții, El Însuși le-ar fi poruncit mai înainte să învețe poporul împreună cu noi. Căci dacă bărbatul este capul femeii (1 Corinteni 11:3), nu este rezonabil ca restul trupului să stăpânească peste cap.

Strack și Billerbeck

14:34 A: Femeile să tacă în adunări.

Vechea sinagogă nu le-a interzis femeilor în principiu vorbirea în public în adunările de închinare, dar în fapt le-a interzis-o. La serviciile divine trebuie să participe, ca să asculte și ca să învețe poruncile din expunerea targumului.⁵

14:34 B: Să se supună, cum zice și Legea.

Probabil că apostolul a avut în vedere, la aceste cuvinte, Geneza 3:16. Dar nu trebuie forțat termenul νόμος. Și obiceiul tradițional era socotit Tora; cf. de exemplu RH 19a: Cuvintele tradiției sunt ca niște cuvinte ale Torei.

14:35 A: Dacă vor să învețe ceva, să-și întrebe acasă propriii bărbați.

Cu privire la întrebarea dacă femeile trebuie învățate în Tora nu a existat unanimitate. Convingerea generală era probabil că tatăl nu avea cel puțin nicio obligație să-și lase fiicele să fie învățate în Scriptură.

14:35 B: Este rușinos pentru o femeie să vorbească într-o adunare. Cf. cuvântul lui Șemuel (+ 254): Glasul la femeie este un lucru rușinos (necuviincios) קול באשה ערוה; vezi Berakh 24a la Matei 5:28, p. 299.⁶

Interpretări și explicații din lumea protestantă

Katharine C. Bushnell

Katharine C. Bushnell: Wach auf, Eva! (Trezește-te, Eva!; prima publicare 1908, în limba germană 2020)

Recunoașteți adevărul biblic despre intenția originală și neschimbată a lui Dumnezeu de deplină egalitate a femeii

Extras pe secțiuni

Pe lângă aceasta, el folosește formularea „nu le este îngăduit”, ceea ce înseamnă în mod clar că alții, înaintea lui Pavel, au interzis acest lucru, dar nicio urmă a unei asemenea interdicții nu poate fi găsită nicăieri în Biblie, în afară de tocmai aceste cuvinte ale lui Pavel. Astfel se pune întrebarea importantă: unde și de către cine nu era îngăduit? Geneza 3:16 este singura trimitere la „Lege” indicată în notele de subsol, și ea nu este potrivită din două motive. (1) Dacă soții le poruncesc soțiilor lor să vorbească în public, atunci ele trebuie să vorbească, dacă Geneza 3:16 înseamnă: „Dorința ta se va ține după bărbatul tău, iar el va stăpâni peste tine”. (2) Dar puțini dintre membrii bisericii din Corint, dacă vreunul, ar fi cunoscut această citire a Genezei 3:16, întrucât foloseau versiunea Septuagintei. Pavel citează aproape exclusiv această traducere în această epistolă; în cele șaptesprezece trimiteri ale lui la Vechiul Testament citează limpede textul ebraic doar o dată. De aceea corintenii ar fi citit versetul așa: „Tu te întorci spre bărbatul tău, iar el va stăpâni peste tine”.

Apoi întrebați-vă: dacă această singură afirmație a lui Pavel trebuie ridicată la rang de „Lege” biblică pentru a le reduce pe femei la tăcere, ce se va întâmpla atunci cu cele o sută și una de alte „legi” din Vechiul Testament care le poruncesc femeilor să-și deschidă gura, ca de exemplu „Așa să zică cei răscumpărați de Domnul”, „Lăudați pe Dumnezeu în Locașul Lui cel Sfânt!” (repetat de aproximativ o sută de ori numai în Psalmi), „Strigați de bucurie către Domnul, toți locuitorii pământului! Bucurați-vă și strigați de veselie!”, „Vestiți printre popoare isprăvile Lui”, „Tot ce are suflare să laude pe Domnul!”, „Vorbiți despre toate minunile Lui!”? Căci bărbaților le este pur și simplu imposibil să susțină cu succes afirmația că toate aceste îndemnuri și chemări din Vechiul Testament erau destinate numai lor. Timp de milenii nu s-a înțeles și nu s-a învățat așa. Această râvnă exagerată a anumitor învățători religioși pentru o asemenea interpretare a unei singure propoziții din Scriptură, care pune sub semnul întrebării o sută sau două sute de alte afirmații biblice (fără nicio încercare de a pune de acord acea propoziție cu celelalte), ar trebui să ne avertizeze să nu le preluăm interpretarea prea în grabă. De ce, de exemplu, asemenea susținători ai unei aplicări literale și universale a unei singure propoziții de aici n-au fost la fel de mult susținători ai unei aplicări literale și universale a autorității lui Pavel acolo unde spune că este bine ca femeile necăsătorite să rămână necăsătorite (1 Corinteni 7:8, 34-35)? Dar nu! Aceștia sunt de obicei aceiași oameni care susțin că căsătoria și îndatoririle casnice sunt singura chemare a femeilor. De ce nu spun ei că propoziția „Tot pământul să tacă înaintea Lui!” (Habacuc 2:20) ar trebui să închidă nu doar gura femeilor, ci a întregii biserici?

Pavel se referă aici, prin cuvintele „Nu este îngăduit”, la o regulă din afara Scripturii, nu din Scriptură. Întrebarea este: unde trebuie să găsim această regulă a tăcerii? Marele lexicograf german Schleusner explică în lexiconul său greco-latin: expresia „cum zice și Legea” se referă la tradiția orală a iudeilor. Iată cuvintele lui: „Legile orale ale iudeilor sau tradițiile iudaice ... În Vechiul Testament nu există nicio poruncă în această privință”, și îl citează pe Vitringa, în sensul că „tradițiile iudaice interziceau ca femeile să vorbească în sinagogă”. Dar gândiți-vă puțin! Este totuși puțin probabil ca apostolul Pavel să citeze tradițiile iudeilor și să le numească „Legea”, care reprezintă o autoritate supremă într-o chestiune controversată din biserică. El și-a folosit o mare parte din energie ca să lupte tocmai împotriva acelor „tradiții” sau datini ale iudeilor, la fel ca Domnul lui, Isus Hristos. Pavel îndemna „să nu se țină de basme iudaice și de porunci date de oameni care se abat de la adevăr!” (Tit 1:14). Nu,

apostolul Pavel citează aici ce învață iudaizatorii (cei care impuneau creștinilor Legea iudaică) din biserica din Corint, care spun că femeile „trebuie să tacă”, pentru că așa învață legea iudaică.

Faptul că Talmudul, spre deosebire de Vechiul Testament, le-a redus pe femei la tăcere este în afară de orice îndoială. „Din respect față de comunitate, o femeie n-ar trebui să citească ea însăși din Lege.” „Este o rușine pentru o femeie să-și facă auzit glasul printre bărbați.” „Glasul unei femei este goliciune murdară.” Acestea sunt câteva dintre multele lui zicale. Cât despre punerea de întrebări: o evreică înstărită a îndrăznit odată să-l întrebe pe marele R. Eliezer: „De ce ar trebui ca păcatul vițelului de aur, deși a fost doar unul, să fie pedepsit cu o moarte întreită?” Îmi pot închipui că întrebarea îi depășea comoara de cunoștințe, căci el a răspuns: „O femeie n-ar trebui să fie înțeleaptă decât la furca ei de tors.” Un oarecare Hyrcanus i-a atras atenția lui R. Eleazer, deoparte, că doamna muștrată astfel ar putea, drept răzbunare, să-și rețină zeciuiala, iar aceasta se ridica la sume considerabile. Dar R. Eleazer a răspuns: „Mai bine să fie arse cuvintele Legii decât să fie încredințate unei femei.” Această propoziție a fost preluată ca un fel de sentință de lege pentru generațiile viitoare dintre iudei.

Repet: mă simt constrânsă să cred că apostolul, în versetele 34 și 35 din 1 Corinteni 14, nu și-a exprimat propriile păreri când a scris: „Femeile [să] tacă în biserici, căci nu le este îngăduit să vorbească, ci să se supună, cum zice și Legea. Iar dacă vor să învețe ceva, să-i întrebe acasă pe propriii lor bărbați; căci este rușinos pentru o femeie să vorbească în biserică.” Cred că acesta este limbajul iudaizatorilor din Corint, care i-a fost raportat lui Pavel și pe care Pavel îl citează ca să răspundă cu cuvintele: „A pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi? Sau a ajuns numai la voi?” și cu tot ce urmează la sfârșitul capitolului.

Cazul nostru trece toate aceste teste. Să urmărim această indicație și să aplicăm cele trei puncte ale regulilor profesorului Ramsay: (1) „De fiecare dată când Pavel face aluzie la cunoștințele lor.” – Pavel face aluzie la cunoștințele lor în versetul 37; iar în versetul 38 declară: „Iar dacă cineva nu recunoaște aceasta, nici el nu este recunoscut de Dumnezeu.” (2) „Când o afirmație stă în contrast clar cu contextul imediat.” – Versetele 34, 35 stau în contrast clar cu versetul 31 și cu versetul 39, căci ar fi imposibil de susținut că termenul „frați” este folosit aici de Pavel numai pentru sexul bărbătesc. (3) „Când o afirmație stă în contrast clar cu părerile cunoscute ale lui Pavel.” – Dacă apostolul le poruncește femeilor „să tacă”, aceasta ar sta în contrast direct cu ceea ce trebuie să deducem din expunerile lui din capitolul 11 despre acoperirea capului femeilor.

Răspunsul lui Pavel la toate aceste cârteli ale iudaizatorilor și la eforturile lor de a-și întări argumentele citând tradiția orală a iudeilor este: „A pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi? Sau a ajuns numai la voi?” Apoi, în versetele 37-40, își exprimă propria părere, care este părerea Duhului Sfânt, despre această temă.

Apoi apostolul declară: „Dacă cineva crede că este proroc sau om duhovnicesc, să recunoască faptul că ceea ce vă scriu este o poruncă a Domnului.” El pune aici „porunca Domnului” în contrast cu „poruncile oamenilor”, pe care le învața legea iudeilor transmisă oral. Cu alte cuvinte, Pavel susține că un adevărat proroc sau o persoană duhovnicească ar observa că rânduiala lui în această chestiune corespundea Scripturii, în timp ce rânduiala rabinilor iudei nu corespundea.

Matthew Henry

Versetele 34-35

Aici apostolul le poruncește 1. femeilor să tacă în adunările publice, și anume într-atât încât nu au voie să pună întrebări în biserică pentru propria lor învățătură, ci trebuie să-și întrebe acasă bărbații. Ele trebuie să învețe în toată liniștea și supunerea; dar, spune apostolul, nu le îngădui să-i învețe pe alții, 1 Timotei 2:11-12. Există într-adevăr o aluzie (capitolul 11:5) ca și cum femeile s-ar fi rugat și ar fi prorocit uneori în adunările lor, lucru pe care apostolul nu-l condamnă pur și simplu în acel pasaj, ci felul în care o făceau, și anume că se rugau sau prorociau cu capul descoperit, ceea ce în acea vreme și în acea țară ștergea deosebirea dintre sexe și le pune pe femei pe aceeași treaptă cu bărbații. Dar aici pare să le interzică orice apariție publică. Nu le este îngăduit să vorbească în biserică (versetul 34), nici rugându-se, nici prorocind. Contextul pare să-l includă în mod clar pe acesta din urmă, și anume în sensul restrâns în care este înțeles în acest capitol, adică pentru predică sau pentru interpretarea Scripturii prin inspirație. Și într-adevăr, ca o femeie să prorocască în acest sens ar însemna să-i învețe pe alții, ceea ce nu se potrivește prea bine cu starea ei de supunere. Cine îi învață pe alții are în această privință o superioritate față de ei, care nu-i este îngăduită femeii față de bărbat; și nici nu are voie, de aceea, să învețe într-o biserică: nu le îngădui să-i învețe pe alții. Dar rugăciunea și rostirea unor cântări inspirate nu sunt învățătură. Și întrucât în acea epocă a bisericii existau femei care aveau daruri duhovnicești de acest fel (vezi Faptele apostolilor 21:9) și puteau fi în adunare sub acest impuls, trebuie ele să-l înăbușe cu totul? Sau de ce ar avea ele acest dar, dacă nu poate fi exercitat niciodată în public? Din aceste motive, unii cred că aceste interdicții generale trebuie înțelese doar pentru cazurile obișnuite, dar că la ocazii neobișnuite, când femeile sunt sub o înrâurire dumnezeiască și aceasta este cunoscut, li se poate acorda libertatea de a vorbi. În mod obișnuit, ele n-ar trebui să-i învețe pe alții și nici să dezbată și să pună întrebări în biserică, ci să învețe acolo tăcând și, dacă apăreau greutăți, să-și întrebe acasă propriii bărbați. Observați: așa cum este datoria femeii să învețe în supunere, tot așa este datoria bărbatului să-și păstreze superioritatea, fiind în stare s-o învețe; dacă este datoria ei să-și întrebe acasă bărbatul, atunci este grija și datoria lui să se străduiască cel puțin să poată răspunde la întrebările ei; dacă este o rușine pentru ea să vorbească în biserică, unde ar trebui să tacă, atunci este o rușine pentru el să tacă atunci când ar trebui să vorbească și să nu poată da niciun răspuns când ea îl întreabă acasă. 2. Avem aici motivul acestei porunci: este legea și porunca lui Dumnezeu ca ele să fie ascultătoare (versetul 34); ele sunt supuse bărbatului și este o rușine pentru ele să facă orice lucru care arată ca o pretenție de a schimba locurile, ceea ce părea să însemne vorbirea în public, cel puțin în acea epocă și în acel popor, cum cu atât mai mult învățarea altora în public: așa încât apostolul conchide că este o rușine pentru femei să vorbească în biserică, în adunare. Rușinea este reflecția neplăcută a minții asupra faptului că a făcut ceva necuviincios. Și ce este mai necuviincios decât ca o femeie să-și părăsească rangul, să renunțe la supunerea sexului ei sau să facă ceva care, după părerea generală, arată și pare astfel? Observați: duhul și purtarea noastră ar trebui să fie potrivite cu starea noastră. Deosebirile firești pe care le-a făcut Dumnezeu ar trebui să le respectăm. Cei pe care El i-a pus sub alții n-ar trebui să se pună pe aceeași treaptă și nici să-și aroge o superioritate. Femeia a fost pusă sub bărbat, și ea ar trebui să-și păstreze locul și să fie mulțumită cu el. Din acest motiv, femeile trebuie să tacă în biserici și nu au voie să se ridice la rangul de învățători; căci aceasta ar fi o pretenție de superioritate asupra bărbatului.⁷

Comentariu HJR: Este ciudat, și nu găsesc aceasta în Scriptură, că a-i învăța pe alții ar presupune superioritate. Acesta este încă un exemplu de câte argumente sunt aduse ca să se explice acest text. A-i învăța pe alții este o slujire cu darul potrivit, pe care Dumnezeu i l-a dat cuiva spre folosul altora, nu ca scop în sine.

Warren W. Wiersbe

În al doilea rând, femeile n-ar trebui să vorbească în adunare (1 Corinteni 14:34-35). Pavel le îngăduise deja femeilor să se roage și să proorocească (1 Corinteni 11:5), așa încât această îndrumare trebuie să se refere la contextul imediat al evaluării mesajelor profetice. Se pare că răspunderea principală pentru curăția învățaturii în Biserica primară stătea pe umerii bărbaților, mai ales ai prezbiterilor (1 Timotei 2:11-12).

Contextul acestei interdicții arată că unele dintre femei creau probleme în adunare punând întrebări și poate chiar stârnind certuri. Pavel le-a amintit femeilor căsătorite să se supună soților lor și să primească acasă răspuns la întrebările lor. (Presupunem că femeile necăsătorite se puteau sfătui cu prezbiterii sau cu alți bărbați din propriile lor familii.) Din păcate, astăzi, în prea multe case creștine, femeia este cea care trebuie să răspundă la întrebările bărbatului, pentru că ea este mai bine învățată în Cuvântul lui Dumnezeu.

La ce „Lege” se referea Pavel în 1 Corinteni 14:34? Probabil la Geneza 3:16. (Cuvântul „Lege” era un sinonim pentru scrierile Vechiului Testament, mai ales pentru primele cinci cărți.) În 1 Corinteni 11, Pavel discutase relația dintre bărbați și femei în biserică, așa încât nu era nevoie să intre în detalii.

Frédéric Godet

Apostolul privește vorbirea în public ca pe un act de exercitare a autorității asupra adunării care ascultă (cf. 1 Timotei 2:12). Și întrucât atitudinea de autoritate asupra bărbatului stă în opoziție cu atitudinea de ascultare [...], el trage concluzia că vorbirea în public a femeii este în contradicție cu poziția dată prin voia lui Dumnezeu, așa cum se exprimă ea în Lege. ... Tăcerea femeilor la serviciul divin este doar o formă de exprimare a condiției generale a supunerii, care le este impusă în raport cu bărbatul. ... Pavel vede în vorbirea în public a femeii o faptă împotriva atitudinii care i-a fost atribuită prin natură și prin porunca Creatorului (cf. 11:1-16). ... Femeile n-ar trebui să facă nimic care să slăbească legătura de dependență care o unește pe fiecare dintre ele cu propriul ei soț.

(Traducere în limba germană: Thomas Jettel.)

Adolf Schlatter

14:34-35: *Femeile să tacă în adunările bisericii. Căci nu le este îngăduit să vorbească, ci să se supună, cum zice și Legea. Iar dacă vor să învețe ceva, să-și întrebe acasă propriii bărbați; căci este rușinos pentru o femeie să vorbească în adunare.* În marea și încrezătoarea libertate care era pe atunci semnul distinctiv al adunărilor creștinătății, prin care toate puterile existente în biserică erau folosite pentru ele, s-a ivit și întrebarea dacă această libertate este valabilă pentru femeie în același fel ca pentru bărbat. Și în acest punct, ca în multe altele, biserica a trebuit mai întâi să-și caute drumul și să recunoască singură ce trebuia să devină obicei la ea. Deja din ceea ce a spus Pavel în capitolul 11 despre purtarea femeii la rugăciune știm că el se opune egalității celor două sexe. Granița pe care a așezat-o natura între ele trebuie să rămână neatinsă în creștinătate. Aceasta se realizează prin faptul că femeii nu i se îngăduie să ia cuvântul în adunări. În capitolul 11, Pavel nu spusese încă aceasta, pentru că acolo nu vorbea despre dreptul care le revine femeilor în adunări, ci despre felul în care se poartă ele înaintea lui Dumnezeu la rugăciune sau la prorocie. Prorocia nu era legată în mod necesar de adunare, iar felul în care se poartă femeia la rugăciune este cu totul un lucru aparte, cu care nu coincide întrebarea dacă și ea trebuie să vorbească. Pavel n-a spus că nicio femeie nu poate primi o chemare profetică. Dacă ea are de spus un cuvânt dumnezeiesc, din însărcinarea deosebită a lui

Dumnezeu, atunci poate face aceasta și în alt fel decât printr-un cuvânt public. Dar după ce Pavel a spus în capitolul 11 că și în cele mai înalte capacități duhovnicești ale ei, când se roagă sau proroceste, femeia trebuie să se poarte ca femeie, așa încât să nu se poată face niciodată egală cu bărbatul și să nu-și poată lepăda sau uita vreodată legătura cu el, înțelegem ușor și de ce el socotea rușinos pentru o femeie ca ea să dorească să vorbească în adunări înaintea bărbaților și în locul lor. Și astfel ea face ca și cum n-ar fi femeie, ci bărbat. Dorinței ei de cunoaștere, Pavel îi dă cu bucurie orice ajutor; dar pentru ca ea să ajungă la o cunoaștere limpede și adâncă a Cuvântului dumnezeiesc, nu singurul mijloc este ca ea să pună întrebări sau să țină cuvântări în public, în adunări. Mai degrabă să discute cu bărbatul ei lucrul despre care dorește lămurire. El este cel mai apropiat care trebuie s-o ajute în toate preocupările vieții ei lăuntrice, și în dorința ei de a-L cunoaște pe Dumnezeu.

14:36: *Sau a pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi, sau a ajuns numai la voi?* Și în chestiunea femeilor era important ca nu o singură biserică să facă de capul ei ce i se părea drept, ci fiecare să păstreze unitatea cu celelalte biserici și să ajute la formarea unui obicei general al creștinătății, valabil pretutindeni. Corinteni ar fi putut refuza, cu oarecare aparență de dreptate, să țină seama de alții dacă ar fi fost prima biserică de la care toate celelalte au primit Evanghelia sau dacă ar fi fost singura biserică. Dar acum, întrucât nu sunt nici prima, nici singura biserică, ceea ce respectă celelalte biserici ca drept și cuviincios este valabil și pentru ei.⁸

William Barclay

După toate probabilitățile, Pavel avea în minte mai ales starea morală laxă a Corintului și sentimentul că nu trebuia făcut absolut nimic care să poată aduce tânăra biserică chiar și în cea mai mică bănuială de imoralitate. Ar fi cu siguranță foarte greșit să scoatem aceste cuvinte din context și să facem din ele o regulă generală pentru biserică.

Pavel continuă să vorbească cu o anumită asprime. El este cu totul sigur că un om, chiar dacă are daruri duhovnicești, nu are dreptul să se răzvrătească împotriva autorității. El este conștient că sfaturile pe care le-a dat și regulile pe care le-a stabilit vin de la Isus Hristos și de la Duhul Lui, iar dacă un om refuză să le înțeleagă, trebuie să rămână în neștiința lui voită.

Leon Morris

Morris, L., 1 Corinthians: an introduction and commentary, VII, Tyndale New Testament Commentaries

34-35. Dacă „ca în toate bisericile sfinților” (cf. 4:17) ține de acest verset, Pavel îi îndeamnă pe corinteni să se conformeze practicii creștine recunoscute. Dacă femeile ar fi preluat rolul de învățători, creștinismul ar fi fost discreditat în ochii celor mai mulți oameni. La greci, femeilor le era chiar interzis să spună ceva în public. Plutarh spune că femeia virtuoasă „ar trebui să fie modestă și să se ferească să spună ceva înaintea celor din afară” (Sfaturi pentru miri, 31); pe lângă aceasta, „o femeie ar trebui să vorbească fie cu bărbatul ei, fie prin bărbatul ei” (ibidem, 32). Pavel le îndeamnă să respecte obiceiurile. Dar face și mai mult. El trimite la Lege ca să le amintească faptul că trebuie să se supună (nu adaugă: „bărbaților lor”; este o stare generală despre care vorbește, cf. Efeseni 5:21). Cei mai mulți cred că se gândește la Geneza 3:16 (deși s-ar putea gândi și la Geneza 1:26 și urm. și la 2:21 și urm.). Tăcerea femeilor în biserici este oarecum o problemă. Întrucât Pavel a aprobat rugăciunea sau prorocia lor (11:5), regula împotriva vorbirii lor nu este absolută (cf. Faptele apostolilor 2:18-19; 21:9). Moffatt susține părerea că Pavel „n-a interzis niciodată unei femei evlavioase să exercite, chiar și la serviciul

divin public, darul profetic pe care îl aveau atâtea femei în Biserica primară”. El înțelege această interdicție ca referindu-se la „femeile care participă la discutarea sau la interpretarea a ceea ce a spus un proroc sau un învățător în timpul serviciului divin” (Grudem, p. 249-251, este în esență de acord, la fel ca Thrall și alții). Héring găsește „o deosebire clară între o femeie care predică ... și o femeie care este prezentă la serviciul divin doar ca membră obișnuită a bisericii”. G. Delling vede aici „împiedicarea vorbirii după bunul plac” (TDNT, viii, p. 43). Calvin l-a înțeles pe Pavel în sensul că o femeie poate vorbi în public, dar nu are voie să vorbească într-un serviciu divin obișnuit. Trebuie să ne gândim că femeile din secolul I erau needucate. Iudeii socoteau păcat să înveți o femeie, iar în alte părți situația nu era mult mai bună. Femeile din Corint trebuiau să tacă în biserică, fie și numai pentru că ar fi avut puțin sau nimic folositor de spus. Nu se observă atât de des cât ar trebui că creștinismul a pornit de la început de la premisa că femeile învață la fel de liber ca bărbații (cf. Luca 10:39-42). Lui Pavel îi este vorba aici de felul în care trebuie să învețe femeile. Nu argumentează în favoarea acestui lucru; îl ia ca pe un lucru de la sine înțeles. Spune pur și simplu că ele trebuie să le pună întrebările bărbaților lor acasă și să nu tulbure adunarea. Aceasta ar încălca decența; ar fi rușinos (același cuvânt ca în 11:6), ceea ce Bultmann înțelege ca „ceea ce este rușinos după judecata oamenilor” (TDNT, i, p. 190).

36. Aceasta pare să arate că această practică a avut loc într-adevăr în Corint. Nu o dată a avut Pavel prilejul să se plângă de mândria corintenilor. Evident, ei se simțeau liberi să apuce pe căi noi, justificate doar de propria lor înțelegere a lucrurilor creștine. În fața unei asemenea atitudini, Pavel întreabă ironic dacă Cuvântul lui Dumnezeu își are originea pământească la corinteni sau dacă doar a ajuns la ei. Ei nu trebuie să creadă că numai ei știu ce este creștinesc. Trebuie să țină seama de obiceiurile și de gândirea „tuturor bisericilor sfinților” (versetul 33).⁹

Ben Witherington III

Conflict and Community in Corinth: A Socio-Rhetorical Commentary on 1 and 2 Corinthians

În timpul cântăririi prorociilor, unele femei, probabil femei căsătorite, care poate erau ele însele prorocițe și aveau astfel dreptul să cântărească ce se spunea, puneau întrebări, poate întrebări nepotrivite, și serviciul divin era tulburat. Pavel îndeamnă în versetele 34-35 să nu se transforme serviciul divin creștin într-o sesiune de întrebări și răspunsuri. Având în vedere discuția de mai sus despre prorocia păgână, este foarte probabil ca aceste femei să fi pornit de la premisa că prorocii sau prorocițele creștine funcționau asemănător oracolului de la Delfi, care prorocea numai la întrebări, inclusiv la întrebări despre chestiuni pur personale. Pavel argumentează că prorocia creștină este altfel: prorocii și prorocițele vorbesc ca răspuns la insuflarea Duhului Sfânt, fără ca un om să stârneasă/provoace lucrurile. Pavel restrânge apoi asemenea întrebări la un alt loc, și anume acasă. Este posibil să sugereze că soțul sau bărbatul care urma să fie întrebat era fie proroc, fie cel puțin în stare să răspundă la asemenea întrebări la un moment mai potrivit.

Keener are poate dreptate când spune că aici este vorba de o problemă pedagogică. Cei care puneau întrebări nu erau încă destul de instruiți în școala lui Hristos ca să știe ce este potrivit și ce nu în serviciul divin creștin. Pavel le confirmă dreptul de a învăța, dar arată spre un alt context. În orice caz, Pavel corectează abuzul unui privilegiu și nu retrage dreptul unei femei de a vorbi în adunare, pe care l-a acordat deja în capitolul 11.

Craig L. Blomberg

The NIV Application Commentary: From Biblical Text ... to Contemporary Life

Ca în 11:2-16, femeile pe care Pavel le reduce la tăcere nu pot fi decât soții. Aceasta ar explica de ce ele nu au voie să pună la îndoială în public prorociile din biserică, ci trebuie să-i consulte acasă pe „propriii lor bărbați” (versetul 35, cu siguranță o aluzie la soți, ca în NIV). Altfel și-ar putea provoca soții în biserică într-un fel care ar contrazice supunerea lor față de ei, rânduită de Dumnezeu (versetul 34). „Legea” nu se poate referi la un anumit loc din Vechiul Testament care le prescrie femeilor să tacă în serviciul divin public, întrucât nu există un asemenea loc. Probabil că nu se referă nici la Geneza 3:16, întrucât Pavel nu aduce în niciun alt loc urmările căderii în păcat ca justificare pentru o purtare creștină de dorit. Mai degrabă face probabil aluzie la ordinea și scopul creației din Geneza 2, așa cum a făcut în 11:8-9 cu privire la respectul femeilor față de capul lor.

Roy E. Ciampa și Brian S. Rosner (în: G. K. Beale / D. A. Carson [ed.])

Commentary on the New Testament use of the Old Testament

Comentariu despre folosirea Vechiului Testament în Noul Testament

14:33-35 Pavel spune că femeile (sau soțiile) trebuie să tacă în timpul adunării bisericii; nu le este îngăduit să vorbească și trebuie să se supună, „așa cum zice Legea” (despre problemele textuale vezi Niccum 1997; Thiselton 2000: 1148-50). Pavel nu poate să spună că femeile nu au voie să vorbească deloc, întrucât în capitolul 11 discută dreptul lor de a se ruga și de a proroci la serviciul divin (pentru dovezi că felul tăcerii depinde probabil de context, vezi Grudem 1982: 242-44). Probabil vrea să spună fie că femeile nu trebuie să participe la judecarea/evaluarea mesajelor profetice ale altora (așa Grudem 1982; Carson 1987: 129 [cf. 14:29]; sau poate mai ales mesajele rostite de propriii lor soți? (cf. 14:35)), fie că trebuie să se ferească de pălăvrăgeala care tulbură sau de conversațiile nepotrivite (așa Paige 2002), poate mai ales cu alți bărbați (cf. 14:35: „Să-și întrebe propriii soți [tous idious andras]”).

Trimiterea lui Pavel la învățătura „Legii” are probabil în vedere relatările creației din Geneza, cu implicațiile lor pentru rânduială și cuviință în relațiile dintre bărbat și femeie (cf. Thiselton 2000: 1153-54; Bruce 1980: 136; Carson 1987: 129; Keener 1992: 86-87; vezi și comentariul la 1 Corinteni 11:2-16 de mai sus). Unii cred că Pavel face aluzie la Geneza 3:16 și la afirmația de acolo către femeie, că bărbatul ei va stăpâni peste ea (cf. 4Q416 2 IV, 1-8). În acest text este vorba însă de o stăpânire care rezultă din blestemul căderii în păcat (vezi însă Grudem [1982: 253-54], care crede că sursa este Geneza 3:16 în legătură cu Geneza 2:18-23). Mulți înțeleg acest text în sensul că le interzice femeilor (atunci și astăzi) să dobândească „o autoritate de învățătură asupra bărbaților, recunoscută de biserică” (de exemplu Carson 1987: 130). Alții cred că Pavel vrea să spună prin aceasta că Scriptura învață cât de important este să se păstreze respectul și rânduiala în cadrul serviciului divin (aici mai ales respectul femeilor față de bărbații lor), dar că acest principiu ar putea fi aplicat cu totul altfel în culturile în care așteptările sociale față de soți și soții se deosebesc vizibil de cele din lumea lui Pavel.¹⁰

Anthony C. Thiselton

The First Epistle to the Corinthians: A Commentary on the Greek Text

33b-34 O judecată asupra traducerii devine extrem de dificilă, pentru că este legată inseparabil de presupunerea lui Pavel că cititorii din Corint vor interpreta și vor înțelege cuvinte ca σιγάτωσαν (să tacă; să fie liniștite; să înceteze să vorbească; să nu întrerupă) și λαλεῖν (a vorbi, a vorbi în felul tocmai descris, a vorbi în felul în care o fac ele) în acord cu contextul situației, cunoscut atât autorului, cât și destinatarilor. Aici, o redare „abstractă”, numai pe baza alegerii lexicale a cuvintelor, ar putea de fapt să contravină înțelegerii din context.

Mulți argumentează că versetele 34-35 reprezintă un slogan corintean sau o bucată de teologie corinteană pe care Pavel o citează ca s-o respingă apoi. O asemenea părere nu este trasă de păr, căci Pavel pare să facă exact acest lucru în 6:12; 7:1; 10:23 și poate și în alte locuri (de exemplu în 8:1-6).

Citează Pavel o părere corinteană pe care o respinge?

D. W. Odell-Scott este pus poate cel mai mult în legătură cu această părere, atât într-un articol din 1983, cât și într-un alt răspuns dat lui Jerome Murphy-O'Connor în 1987. Totuși, Manus, Flanagan și Snyder, ca și Allison, oferă și ei variante ale acestei păreri (vezi mai jos). Odell-Scott vede în particula-cheie ἢ („sau”) de la începutul versetului 36 o replică retorică zdrobitoare la dominația patriarhală conservatoare exprimată de un grup din Corint în cuvintele versetelor 34-35: „Sau a pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi?” (versetul 36). După Odell-Scott, aceasta poate fi înțeleasă ca o respingere puternică a versetelor 34-35, astfel încât textul susține cu tărie dreptul femeilor de a vorbi în adunarea publică.

(d) Împreună cu Witherington, suntem de părere că vorbirea despre care este vorba desemnează activitatea de a cerceta sau de a cântări cuvintele prorocilor, mai ales prin punerea în public a unor întrebări insistente despre teologia sau chiar despre stilul de viață al prorocului. Aceasta ar fi deosebit de delicat și de problematic dacă soțiile și-ar supune soții unui interogatoriu încrucișat cu privire la vorbirea și purtarea care susțineau sau subminau autenticitatea pretenției de a vesti un mesaj profetic, și ar explica ușor de ce Pavel rezervă întrebările de un anumit fel pentru acasă. În acest caz, femeile (i) ar acționa în public ca judecătoare ale bărbaților lor; (ii) ar risca să transforme serviciul divin într-o lungă sesiune de discuții, poate cu interese private; (iii) ar lupta împotriva eticii vorbirii controlate și reținute, în cadrul căreia biserica trebuia să asculte în liniște de Dumnezeu, în loc să se adreseze cu zel unii altora; și (iv) ar tulbura sentimentul de respect față de rânduiala lucrării lui Dumnezeu în creație și în lume, în fața confuziei care a precedat activitatea creatoare a Duhului lui Dumnezeu.

Paul Ellis

The Silent Queen (Regina tăcută; Kindle, pozițiile 1319-1323).

10. Ar trebui femeile să tacă în biserică?

Îmi închipui o biserică în care femeile sunt tăcute. Nu cântă, nu citesc din Biblie și nu participă la rugăciunea publică. Nu-și salută prietenii și nici nu se întorc spre vecinul lor ca să spună „bună”. Când pastorul întreabă: „Pot primi un «amin»?”, nu i-l dau. În schimb, rămân mute. Nu cunosc nicio biserică de felul acesta, și totuși acesta pare să fie idealul apostolului Pavel, care a spus: „Femeile să tacă în biserici.”

Grecilor le plăcea ca femeile lor să tacă, la fel și rabinilor și înțelepților iudei.

Dar ce este cu Pavel? N-a spus apostolul: „Toți puteți proroci” și „Aș dori ca toți să vorbiți în alte limbi”? N-a spus el corintenilor: „Când vă adunați, fiecare dintre voi poate aduce o cântare, un cuvânt, o vorbire în altă limbă, o tălmăcire”? Cum poate fiecare dintre voi să aducă o cântare și un cuvânt, dacă jumătate dintre voi trebuie să tacă? Cum pot toți să prorocească, dacă femeile trebuie să tacă?

În această chestiune, Sfânta Scriptură este limpede ca cristalul:

Locuri biblice care arată că femeile pot vorbi în biserică:

Faptele apostolilor 1:14; 2:4, 17-18; 4:31; 21:9; Romani 12:6; 16:1, 3, 6, 12; 1 Corinteni 12:7, 11, 27; 14:5, 26-27, 29, 31, 39; 2 Corinteni 5:17; Evrei 5:12; 1 Petru 2:9; 4:10-11

Locuri biblice care sugerează că nu pot: 1 Corinteni 14:34

Noul Testament este plin de încurajări pentru femei să ia cuvântul și să participe pe deplin la viața comună a bisericii, și nimeni n-a bătut această toabă mai tare decât Pavel. Atunci de ce își schimbă el dintr-odată tonul și le spune femeilor din Corint să tacă? Nu face așa ceva. Citiți-i cuvintele în context și veți constata că nu spune nimic de felul acesta.

Lămurirea contextului

Acesta este unul dintre acele locuri din Scriptură la care contextul lămurește totul. În biserica din Corint existau două feluri de femei: unele erau grecoalice, altele erau evreice. Datorită lui Aristotel și altora, femeilor grecoalice le era interzis prin legea civilă să vorbească în adunările publice, și tocmai la această lege se referea Pavel. Autoritățile grecești, nu el, spuneau că femeile trebuie să tacă. Dar în biserica din Corint existau și femei evreice, așa că este posibil ca Pavel să fi făcut aluzie la o lege iudaică. Se putea referi la învățături rabinice care au fost mai târziu codificate în Talmud: Pavel: Este o rușine pentru femei să vorbească în adunare. Talmudul: Este o rușine pentru o femeie să-și facă auzit glasul printre bărbați. După rabini, femeia ideală era tăcută și discretă. În sinagogă stătea liniștită, în timp ce bărbații se ocupau de vorbit. Cine a spus că femeile trebuie să tacă? Iudeii și grecii au spus-o. Dar Pavel n-a spus niciodată așa ceva.

Pavel n-a spus niciodată că femeile trebuie să tacă în biserici; corintenii au spus-o. Pasajul de mai sus este un citat. Ar trebui să stea între ghilimele, căci Pavel îl citează. El repetă ce au spus ei – că femeilor n-ar trebui să le fie îngăduit să vorbească, așa cum prescriu legile grecești și iudaice –, înainte de a-și da răspunsul: „Ce? A pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi? Sau a ajuns numai la voi?” Cu alte cuvinte: „Ești nebun? Crezi că vorbești din inima Tatălui când le poruncești femeilor să tacă? Crezi că ai auzit de la Dumnezeu?” Propunerea nebunească ca jumătate din biserică să tacă l-a mâniat pe Pavel. Aproape că-l poți auzi strigându-și răspunsul. În orice caz, l-ai putea auzi, dacă Bibliile englezești l-ar reda corect. Observați cum apare răspunsul lui Pavel în diferite Biblii:

NIV: Sau a pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi?

AKJV: Poftim? A pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la tine?

Pavel izbucnește cu un „Ce?!”, dar unele Biblii lasă deoparte acest cuvânt important. Trebuie să simțim căldura indignării lui Pavel. Nu-i vine să creadă ce aude. Corintenii și-au pierdut mințile cu toții, dacă cred că femeile trebuie să tacă.

Indignarea lui Pavel este exprimată perfect în traducerea „The Source New Testament” (Ann Nyland): Prostie curată! Oare de la voi vine Cuvântul lui Dumnezeu? Absurditate curată! Sunteți voi singurii la care a ajuns?

Thomas Schirrmacher

Și versetele din 1 Corinteni 14:34-35, înțelese în mod tradițional ca poruncă a tăcerii pentru femei în adunările bisericii¹¹, au fost înțelese ca citat sau ca prezentare a poziției corintenilor, pentru că, pe de o parte, nu par să se potrivească cu afirmația de puțin mai înainte, „*toți puteți proroci unul după altul*” (1 Corinteni 14:31), iar în alt loc femeilor le este îngăduit să proorocească și să se roage (1 Corinteni 11:13; cf. 11:5), iar pe de altă parte, versetul următor ar putea fi înțeles atunci ca o respingere și un îndemn

adresat bărbaților: „Sau a pornit oare Cuvântul lui Dumnezeu de la voi sau a ajuns numai la voi?” (1 Corinteni 14:36) Textul complet ar trebui atunci tradus astfel:

„Căci Dumnezeu nu este [un Dumnezeu] al dezordinii, ci [un Dumnezeu] al păcii, cum [este] în toate bisericile sfinților [rânduit].

Femeile voastre să tacă în biserici, căci nu le este [de către voi] îngăduit să vorbească, ci să se supună, cum zice și Legea. Iar dacă vor să învețe ceva, să-și întrebe acasă propriii bărbați, căci este rușinos pentru o femeie să vorbească în biserică.

Sau a pornit oare Cuvântul lui Dumnezeu de la voi [bărbați sau corinteni] sau a ajuns numai la voi?” (1 Corinteni 14:33-36)

[Am legat 1 Corinteni 14:33b, „ca în toate bisericile sfinților”, de 1 Corinteni 14:33a. Împreună cu Daniel C. Arichea și cu alții, pornesc de la premisa că 1 Corinteni 14:33b trebuie să țină în orice caz de propoziția precedentă și nu de 14:34a, căci altfel expresiile «în toate bisericile» și «în biserică» (14:33b; 14:34a) ar apărea de două ori în aceeași propoziție.¹² El arată că multe traduceri ale Bibliei au văzut lucrurile așa, între care și King James Version (KJV) englezească, pe care nimeni n-o poate «bănuși» de influența spiritului modern al vremii.]

Să prezentăm pe scurt câțiva susținători ai teoriei citatului¹³. Pentru Neal M. Flanagan și Edwina Hunter Snyder joacă un rol esențial **faptul că Pavel scrie în acest verset la forma masculină. Dacă Pavel s-ar fi adresat într-adevăr femeilor în 1 Corinteni 14:36, n-ar fi trebuit atunci să li se adreseze la forma feminină?**¹⁴

Daniel C. Arichea și Chris Ukachukwu Manus au arătat că particula «e» (ñ) din 1 Corinteni 14:36 introduce o contradicție puternică a celor de dinainte (de exemplu 1 Corinteni 11:22).¹⁵

Robert W. Allison s-a ocupat, pe lângă aceasta, de întrebarea trimiterii la Lege din 1 Corinteni 14:34. El ajunge la concluzia că legea Vechiului Testament nu conține nicio poruncă de a tăcea pentru femei, dar că concluzia din 1 Corinteni 14:34 corespunde într-un total exegezei rabinice a Genezei 3:16¹⁶, pe care am cunoscut-o deja la început pe baza Talmudului și care s-a reflectat și în 1 Corinteni 11:2-16, dar contrazice învățătura pe care Isus și Pavel au scos-o din Vechiul Testament.

Joyce Harper și John A. Anderson pornesc de la premisa că trimiterea la Lege corespunde interdicției totale de a vorbi a femeii din Talmud și că aici nu Pavel se întemeiază pe Lege, ci învățătorii iudei se întemeiază pe nedrept pe interpretarea lor a Legii¹⁷. Ei citează Talmudul cu cuvintele:

„Este o rușine pentru o femeie să-și facă auzit glasul printre bărbați.”¹⁸

S. Aalen a vrut să întemeieze aceeași concepție arătând că formularea «nu este îngăduit» este o formulă rabinică¹⁹, prin care rabinii îngăduiau sau interziceau anumite lucruri.

Gilbert Bilezikian numește, între altele, următoarele argumente pentru faptul că în 1 Corinteni 14:34-35 este vorba de un citat al corintenilor²⁰: 1) **schimbarea bruscă a temei**²¹; 2) **contradicția care ar apărea altfel cu 1 Corinteni 11:2-16**²²; 3) **contextul textului, după care toți trebuie să participe la serviciul divin (1 Corinteni 14:31) și toți să râvnească după daruri (1 Corinteni 14:39)**²³; 4) **faptul că Pavel nu se întemeiază niciodată pe Lege**²⁴ – o afirmație care cu siguranță nu poate rămâne așa și nu poate fi pusă de acord cu argumentul următor; 5) **faptul că nu există afirmații ale Vechiului Testament despre tăcerea femeii**²⁵; 6) **faptul că «e» grecesc din 1 Corinteni 14:36 introduce o contradicție puternică**²⁶ și că pentru aceasta există multe exemple în 1 Corinteni (1 Corinteni 6:1-2;

6:9; 6:16; 6:19; 9:6; 9:8; 10:22; 11:13; 14:36)²⁷; 7) trecerea bruscă de la femininul din 1 Corinteni 14:35 la persoana a doua masculin din 1 Corinteni 14:36²⁸ și, în sfârșit, 8) existența multor citate asemănătoare în 1 Corinteni (după el: 1 Corinteni 1:12; 3:4; 6:12=10:23; 6:13; 6:18; 7:1; 8:1; 8:4; 8:8)²⁹.

C. H. Talbert rezumă asemănător motivele pentru teoria citatului³⁰ în 1 Corinteni 14:

„Două argumente fac probabilă această înțelegere. În primul rând, termenul tradus prin «numai» (*monous*) din versetul 36 stă la masculin plural. Aceasta cere o parafrază ca «numai voi, bărbaților». Dacă 14:34-35 este porunca lui Pavel, adresarea la masculin este nelalocul ei. Dar dacă 14:34-35 este argumentul unui grup de bărbați din comunitatea corinteană, adresarea la masculin are sens. În al doilea rând, 14:34-35 stă într-o contradicție atât de puternică cu poziția lui Pavel din Galateni 3:27-28 și 1 Corinteni 11:2-16, încât orice încercare de a le pune de acord trebuie să ducă la distorsiuni și duce de cele mai multe ori la teoria interpolării, ca să se scape de contradicție. Dar dacă înțelegem 14:34-35 ca afirmație a corintenilor și 14:36 ca răspunsul indignat al lui Pavel, obținem o coerență de înțeles ...”³¹

Alți autori, din cauza acestor dificultăți, au socotit fără multă vorbă 1 Corinteni 14:34-36 sau părți din el ca nepauline, ca o adăugire ulterioară³². Presupunerea unei interpolări are, spre deosebire de situația din cazul lui 1 Corinteni 11:2-16, un punct de sprijin istoric real,³³ chiar dacă acesta, după părerea mea, nu ajunge ca justificare a tezei interpolării, motiv pentru care, de exemplu, Jerome Murphy-O'Connor respinge într-un studiu toate interpolările propuse în 1 Corinteni (și anume în 1 Corinteni 2:6-16; 4:6; 6:14; 11:3-16; 15:31-32; 15:44-48), dar în 1 Corinteni 14:34-35, din păcate, totuși o admite.

Interpolarea din 1 Corinteni 14:34-35 este întemeiată, de fapt, pe faptul că în unele manuscrise mai vechi ale Noului Testament, mai ales în «D» (Codex Bezae [este avut în vedere Codex Claromontanus]) **și, în general, în întreaga tradiție occidentală a manuscriselor, porunca tăcerii din versetele 34-35 este așezată după versetul 40³⁴.** Gordon D. Fee arată că nicăieri altundeva în Noul Testament – cu excepția textelor mult mai lungi din Ioan 8 și Marcu 16 – un asemenea pasaj nu se găsește pur și simplu în mai multe locuri, ceea ce s-ar putea explica numai dacă textul ar fi stat la început pe margine³⁵.

Totuși, unele dintre motivele aduse «împotriva» lui 1 Corinteni 14:34-36 nu trebuie neapărat, după părerea mea, să vorbească pentru caracterul nepaulin în sensul unei adăugiri ulterioare, ci pot fi explicate și prin caracterul «nepaulin» în sensul că Pavel îi citează pe corinteni sau le prezintă concepția. Nu întâmplător Jerome Murphy-O'Connor așază citatul și glosa ca două soluții una lângă alta, înainte de a se hotărî apoi pentru glosă³⁶.

Chiar dacă 1 Corinteni 14:34-35 este înțeles ca poruncă clară și nu ca prezentare a părerii corintenilor, „tăcerea” s-ar referi, ca în întregul capitol, la vorbirea în alte limbi și la prorocie, respectiv la judecarea prorociei, nu însă la vorbire în general³⁷. Când Pavel le cere prorocilor să tacă (1 Corinteni 14:30), nimeni nu înțelege aceasta ca pe o interdicție generală de a vorbi, ci ca încheierea prorociei lui.

Terran Williams

Cum vede Dumnezeu femeile: Sfârșitul patriarhatului (Wie Gott Frauen sieht: Das Ende des Patriarchats; p. 124). Versiunea Kindle a ediției în limba engleză. Ediția germană „Wie Gott Frauen sieht” a apărut în 2026 ca volum broșat și ca eBook Kindle.

Un loc neclar din Scriptură

În timp ce biserica trebuie să-și pună mereu sub semnul întrebării interpretările Sfintei Scripturi și să ajungă la o claritate și o convingere tot mai mari, este important să recunoaștem că acest pasaj ridică încă mai multe întrebări decât răspunsuri. Chiar și părerile cele mai convingătoare sunt nesigure. De aceea este nevoie de smerenie. Dacă, de teamă să nu nesocotim Cuvântul lui Dumnezeu, alegem interpretarea cea mai conservatoare (părerea 1), atunci tăcerea totală a femeilor ar trebui să însemne și că ele nu au voie să cânte, întrucât cântarea este menționată de Pavel ca un fel de vorbire. A te așeza pe poziția conservatorismului, dar apoi să le interzici femeilor doar cântărea proroțiilor sau predicarea, mi se pare destul de arbitrar și de inconsecvent. Apropo de consecvență: dacă urmăm abordarea conservatoare, ar trebui să fim cu adevărat consecvenți și să le cerem tuturor femeilor să-și pregătească acoperământul capului pentru următoarea adunare a bisericii! Întrucât cercetători prețuiți ajung, în studierea acestui pasaj, la atâtea poziții diferite, putem cădea cu siguranță cu toții de acord că acest pasaj este neclar. Prin urmare, el n-ar trebui – după orice metodă bună de interpretare – să fie temelia unei concluzii doctrinare sau a unei porunci universale în practica fiecărei biserici din lume.

Nici 1 Corinteni 11, nici 1 Corinteni 14 nu exclud posibilitatea ca femeile să preia un rol de conducere în biserică și în societate, să le stea alături bărbaților lor ca parteneri sau să țină o predică pentru bărbați. Și aceasta deși aceleași versete au fost aduse de complementariști în apărarea poziției lor.

Cynthia Long Westfall

Paul and Gender: Reclaiming the Apostle's Vision for Men and Women in Christ (p. 239). Baker Publishing Group. Versiunea Kindle.

7.3.4 Femeile din secolul I și stilul lor de conversație

De ce le-a făcut Pavel răspunzătoare tocmai pe femei pentru încălcarea principiului? De ce nu i-a interpelat și pe bărbați, care, după cum se știe, vorbesc și ei în timp ce vorbesc alții? Răspunsul stă în purtarea tipică a femeilor într-o cultură separată în multe privințe după sexe, atunci când se adunau nu doar acasă, ci și în alte contexte. Gândiți-vă că creștinii se întâlneau în biserici mici, intime, în case, organizate în jurul meselor comune, în care femeile, indiferent de darurile lor duhovnicești, erau ocupate cu pregătirea mâncării, cu servirea și cu strânsul. Numai aceasta creează deja un mediu în care femeile tind în mod firesc să fie gălăgioase și să vorbească între ele, ca să-și ușureze munca și să se bucure în timp ce lucrează. Dar și dincolo de aceasta, femeile puteau fi deranjante când se adunau în public. Ioan Gură de Aur li s-a adresat femeilor și a vorbit exact despre această problemă:

Odinioară, după o asemenea învățătură, femeile tăceau; acum însă este printre ele mare zgomot, multe strigăte și vorbărie, și nicaieri atât de mult ca în locul acesta [catedrala]. Aici le vezi pe toate vorbind mai mult decât în piață sau la baie. Căci, ca și cum ar veni aici să se odihnească, toate sunt ocupate să discute lucruri fără folos. Astfel, totul este o harababură și nu par să înțeleagă că nu pot învăța nimic folositor dacă nu sunt liniștite. Căci dacă cuvântul nostru [predica] trebuie să lupte împotriva vorbăriei și nimeni nu ia seama la ce se spune, ce folos le poate aduce?

Kenneth Bailey descrie experiențe asemănătoare pe care le-a făcut în cei patruzeci de ani petrecuți în Egipt, în Liban, la Ierusalim și în Cipru, atât în ce privește purtarea femeilor la serviciul divin public, cât și în ce privește experiențele lui personale când învăța femei în grupuri mici. El descrie mai mulți factori [...].

7.3.5 Funcția versetelor din 1 Corinteni 14:36-40 ca încheiere a capitolelor 1 Corinteni 12-14 Pavel trece brusc la un ton mai polemic, cu întrebări retorice ascuțite, despre care mulți presupun că sunt adresate femeilor și că servesc ca încheiere a versetelor din 1 Corinteni 14:34-35. Trebuie însă avute în vedere două lucruri: versetele 36-40 formează o unitate, iar această unitate încheie în mod clar capitolul 14 cu un rezumat care se referă la vorbirea în alte limbi, la prorocie și la purtarea cuviincioasă și în rânduială (versetele 37, 39-40). Tema anterioară a darurilor Duhului și a dragostei formează contextul tuturor discuțiilor din capitolul 14, așa încât acest pasaj servește și ca încheiere a capitolelor 1 Corinteni 12-14.

Pavel a confruntat și a corectat aspru în capitolul 14 o serie de grupuri, iar în versetul 36 li se adresează tuturor cu pluralul masculin „voi” (ὁμῶν, ὑμᾶς). Întrebările lui retorice ascuțite din versetul 36 nu se îndreaptă așadar numai spre femei, ci el vorbește tuturor corintenilor pe care tocmai i-a corectat. El se așteaptă ca să existe obiecții la tot ce a spus despre vorbirea în alte limbi, despre prorocie și despre faptul că nu trebuie să vorbească toți deodată.

7.3.6 Rezumat

Îndrumarea lui Pavel către femei să nu vorbească în timpul serviciului divin (1 Corinteni 14:34-35) este adesea privită ca o provocare serioasă pentru toți cei care susțin slujirea și conducerea femeilor. Totuși, puțini cercetători susțin concepția că tăcerea femeilor trebuie înțeleasă în mod absolut. Întrebarea este următoarea: în ce context trebuie înțeles felul tăcerii sau ce a vrut să spună Pavel când a spus că femeile nu trebuie să vorbească?

Mai degrabă, contextul situației de închinare din bisericile din case, contextul din cadrul epistolei și contextul culturii femeilor sunt cele mai importante pentru stabilirea înțelesului textului. Contextele arată că Pavel se aștepta ca femeile să participe la rugăciune și la exercitarea legitimă a darurilor Duhului. Apoi însă vorbește despre probleme specifice care duc la dezordine și confuzie în timpul serviciului divin. Ca și în îndrumările date celor care vorbesc în alte limbi și prorocilor, Pavel le îndrumă pe femei să nu vorbească în timpul serviciului divin în același timp cu alții, ci să fie liniștite și stăpâne pe sine, ceea ce este regula de purtare în toate tradițiile eticii vorbirii. Pavel le cere bărbaților să-și învețe soțiile acasă, ca ele să nu depindă de a primi răspuns la întrebări prin conversații între ele sau prin șoptit cu bărbații lor în timpul serviciului divin.

Philip B. Payne

Pe 17 octombrie 2022, pe Twitter

Astăzi aș vrea să vorbesc despre câteva dovezi suplimentare din manuscrise că 1 Corinteni 14:34-35 este o adăugire de după Pavel și să explic CUM a fost adăugată, după părerea mea, la text. O particularitate a acestor versete este că ele apar în manuscrisele timpurii în două locuri diferite. 1/12

În cele mai multe manuscrise, acest pasaj urmează după versetul 33, probabil ca și în Biblia dumneavoastră. Dar în FIECARE manuscris păstrat al bisericilor occidentale, pasajul 34-35 urmează după versetul 40. În afară de două manuscrise neoccidentale, acest pasaj stă după 33. 2/12

Acesta este un motiv important pentru care Gordon Fee, poate cel mai cunoscut cercetător al textului din mediul evanghelic, este de părere că versetele 34-35 sunt o adăugire nepaulină. Cum a putut biserica occidentală să așeze în unanimitate, timp de 300 de ani, versetele 34-35 după versetul 40, în timp ce restul bisericii le așeza după versetul 33? 3/12

Trei posibilități:

1. Pasajul urma inițial după versetul 33, dar a fost mutat după versetul 40.
2. Pasajul urma inițial după versetul 40, dar a fost mutat după versetul 33.
3. Cineva l-a scris pe margine, iar copiii de mai târziu l-au introdus în text acolo unde l-au socotit potrivit, fie după versetul 33, fie după versetul 40. 4/12

În niciun manuscris al vreuneia dintre epistolele lui Pavel nu există vreun caz în care un pasaj atât de lung să fi fost mutat fără motiv vizibil într-un loc atât de îndepărtat. Aceasta face ca posibilitățile 1 și 2 să fie fără precedent și, prin urmare, foarte puțin probabile. 5/12

Totuși, copiii introduceau uneori în textul principal cuvinte pe care le găseau pe margine. Ca să poată reconstitui corect originalul, cercetătorii trebuie să trieze aceste dovezi și să compare manuscrise foarte timpurii. (De aceea manuscrisele timpurii sunt atât de importante!) 6/12

Există o singură explicație pentru faptul că versetele 34-35 apar în două locuri diferite care se potrivesc cu obiceiurile cunoscute ale copiștilor: într-o fază timpurie a transmiterii textului, cineva (probabil sub influența vocabularului din 1 Timotei 2) a adăugat acest text pe margine ca notă explicativă. 7/12

Poate a vrut să lămurească ceea ce socotea a fi sensul evident și adevărat al lui Pavel – ca cititorii să nu presupună, pe baza restului epistolei, că femeile pot vorbi în biserică. 8/12

Copiii de mai târziu, care au copiat acest manuscris, au presupus că aceste propoziții fuseseră omise inițial din greșeală și că manuscrisul fusese corectat prin scrierea propozițiilor pe margine: singurul loc în care puteau fi adăugate după ce pagina era terminată. 9/12

Un copist care a observat poruncile de a tăcea din versetele 28 și 30 a introdus glosa în primul loc în care noua poruncă de a tăcea își găsea locul (după versetul 33). Acest manuscris a fost copiat de copii neoccidentali. 10/12

Un alt copist a fost de părere că ea se potrivește mai bine după versetul 40, la o întrerupere logică a textului. Acest manuscris a fost copiat de copii occidentali. Acestea sunt singurele două puncte de inserare care au sens în acest pasaj. 11/12

Observație importantă: întrucât aici este vorba de un caz unic, care nu se găsește în niciun alt manuscris al epistolelor lui Pavel, el nu subminează autenticitatea celorlalte texte. 12/12

Firul gândirii și structura argumentației lui Pavel din 1 Corinteni 14 ne dau indicii (în legătură cu dovezile din manuscrise și cu alte dovezi interne) că 1 Corinteni 14:34-35 nu provine de la Pavel. Același lucru este valabil și pentru două formulări atipice din versetul 34: „cum zice și Legea” și „în biserici”. 1/13

Când citiți textul, poate observați că versetele 34-35 par să vină de nicăieri și că textul curge intuitiv mai bine fără aceste versete. Dar problemele structurale pe care le aduc versetele 34-35 merg chiar mai adânc decât atât. 2/13

1 Corinteni 14:1-25 este un argument neîntrerupt pentru faptul că prorocia zidește mai mult decât vorbirea în alte limbi, afară de cazul când vorbirea în alte limbi este tălmăcită. 26-40 este o unitate structurală coerentă, care se clădește pe 1-25, înșirând o serie de îndrumări privitoare la vorbirea în alte limbi/prorocie, de dragul zidirii. 3/13

Principiul care leagă aceste îndrumări este nevoia de rânduială, nu de confuzie, în întrunirile de închinare. Structura literară a versetelor 26-40 este chiasmică. Un chiasm este o formă literară simetrică. 4/13

Într-o structură chiasmică, prima afirmație este paralelă cu ultima, a doua afirmație paralelă cu penultima etc. Important este că punctul culminant se află în mijlocul unui asemenea pasaj. 5/13

În 1 Corinteni 14:26-40, punctul culminant sună așa: „Dumnezeu nu este un Dumnezeu al dezordinii, ci al păcii, ca în toate bisericile sfinților.” Tema acestui punct culminant este strâns legată de începutul și de sfârșitul structurii literare. Simetria textului este întreruptă de 34-35. 6/13

Introducerea tăcerii nelimitate pentru femei în 34-35 este irelevantă pentru structura literară, întrucât aduce un element nou după punctul culminant, în loc să recapituleze tema anterioară a prorociei, așa cum fac versetele 37-39a. 7/13

34-35 nu sunt un punct culminant și nu menționează teme legate de introducerea sau de încheierea pasajului și nici nu au un text corespunzător în structura chiasmică a pasajului. Ele nu sunt doar nelalocul lor în firul logic al gândirii lui Pavel, ci rup și structura, altfel consecventă. 8/13

Pe lângă aceasta, gramatica versetului 34 nu sună paulin în două puncte esențiale:

- „Nu au voie să vorbească, ci trebuie să se supună, cum zice Legea” nu sună deloc a Pavel. Singurele dați când Pavel folosește „cum zice Legea”, el citează legea respectivă. 9/13
- Dar nu numai că Pavel nu citează aici în mod expres Vechiul Testament, ci nici nu există vreo lege a Vechiului Testament care să poruncească tăcerea sau supunerea femeilor. Acest pasaj s-ar putea referi la legea orală iudaică, ce le prescrie femeilor tăcere/supunere, sau la legile grecești, care le prescriau femeilor să tacă în adunările publice. 10/13

Dar Pavel nu se referă niciodată la legea orală iudaică sau la legea greco-romană ca la „Legea” și cu siguranță nu face din asemenea prescripții reguli pentru serviciul divin creștin. El nu se întemeiază nici măcar pe dreptul Vechiului Testament ca să stabilească reguli pentru serviciul divin creștin. 11/13

2) În sfârșit, în nicio altă poruncă din Epistola întâi sau a doua către Corinteni nu este interpellată o categorie de oameni „în biserici”. Această formulare se potrivește mai degrabă cu o vreme de mai târziu, când epistola a fost răspândită la toate bisericile, și nu doar la destinatarii ei inițiali. 12/13

Măine voi discuta punctele tari și slabe ale unei lecturi egalitare obișnuite a lui 1 Corinteni 14:34-35 – și anume că Pavel citează pe altcineva ca să-l respingă în 36-38. 13/13

Îl citează Pavel în 1 Corinteni 14:34-35 pe altcineva ca să-l poată respinge în 14:36-38? Aceasta este o lectură egalitară obișnuită, susținută de mulți oameni pe care îi respect. Această interpretare are o serie de puncte tari, dar cred că dovezile vorbesc împotriva ei. 1/7

Puncte tari:

- rezolvă contradicția dintre 14:34-35 și restul Epistolei întâi către Corinteni (mai ales capitolul 11 și restul capitolului 14)
- explică de ce trimiterea la „Lege” pare în mod vădit nepaulină
- Textul din 14:36-38 se potrivește bine pentru respingerea unei prorocii false. 2/7

Puncte slabe:

- alte citate corintene pe care le respinge Pavel nu sunt nici pe departe atât de lungi
- nimic din 36-38 nu cere ca el să respingă 34-35
- nu explică de ce fiecare manuscris al textului occidental aşază 34-35 după 40
- întrerupe totuşi curgerea/structura argumentaţiei lui Pavel 3/7

O variantă a acestei interpretări spune că Pavel însuşi (sau, mai bine zis, ajutorul lui) a scris 34-35 pe margine, lângă 36-38, ca să arate că propriile lui cuvinte resping zicala că femeile trebuie să tacă. Mai târziu, copişti au fost de părere că acest lucru ţine de textul principal. 4/7

Astfel primesc un răspuns suficient câteva obiecţii, mai ales în privinţa curgerii, respectiv a structurii, şi a faptului că versetele apar în manuscrise în două locuri. Cred că dovezile arată că 34-35 este o interpolare scrisă pe margine de un copist timpuriu. 5/7

Dar dintre toate interpretările care socotesc 34-35 parte a epistolei originale a lui Pavel către corinteni, cea mai credibilă este că Pavel a scris pe margine o prorocie falsă a corintenilor, ca să arate că 36-38 o respinge. 6/7

În orice caz, aceste lecturi sunt cu mult mai credibile decât ideea că Pavel s-ar contrazice radical în aceeaşi epistolă, pe un spaţiu foarte strâns, sau că putem face destulă gimnastică interpretativă ca să dăm un sens lui 1 Corinteni 11 şi să credem în acelaşi timp că 14:34-35 este o poruncă a lui Pavel. 7/7

Gordon D. Fee

c. Despre tăcerea femeilor (14:34-35)

În acest comentariu, tratarea acestor versete este aşezată în mod intenţionat după versetul 40, din motive pe care le voi explica aici. Cele mai multe manuscrise (inclusiv P46 A B K Ψ 0243 33 81 1739 Maj) includ aceste versete aici; ele se găsesc după versetul 40 în D F G 88* a b d f g Ambrosiaster Sedulius-Scotus, adică în întreaga tradiţie occidentală (adică la vest de Grecia). Dacă aceste propoziţii provin într-adevăr de la Pavel, în această epistolă, atunci avem de-a face cu singura mutare de o asemenea amploare din tradiţia de copiere de aproximativ o mie două sute de ani a întregului Nou Testament; pur şi simplu nu există nicăieri altundeva în această istorie a transmiterii nimic nici măcar aproximativ comparabil, nici în greacă, nici în alte versiuni. De fapt, singura altă „mutare” de acest fel din întregul Nou Testament este inversarea primelor două fericiri din Matei 5:4-5 în câteva manuscrise timpurii. Acest fapt în sine ar trebui să-l facă pe orice cercetător al Noului Testament să aibă îndoieli serioase cu privire la autenticitatea textului, cu atât mai mult dacă se adaugă şi exprimarea izbitor de nepaulină care apare în acest pasaj. Pe lângă discuţia de mai jos, vezi mai ales prezentarea temeinică şi echilibrată a acestei chestiuni la P. B. Payne, *Man and Woman, One in Christ: An Exegetical and Theological Study of Paul's Letters* (Grand Rapids, 2009), 217-67, care, după cum a observat E. J. Epp, „este formulată meticulos, argumentată convingător şi are o însemnătate durabilă”. Cei care susţin o altă părere trebuie acum să răspundă în acelaşi fel şi să renunţe la atitudinea lor adesea defensivă şi dispreţuitoare.

Astfel, exegeza textului însuşi, în acord cu întrebările de critică textuală, duce la concluzia că el nu este autentic, mai ales că atât de mult din el contrazice ceea ce Pavel a susţinut în contextul mai larg! Dacă este aşa, atunci el nu este, cu siguranţă, obligatoriu pentru creştinii de mai târziu. Dacă nu, îndoielile considerabile cu privire la autenticitatea lui ar trebui să servească drept avertisment să nu fie folosit ca interdicţie veşnică într-o cultură în care o asemenea vorbire a femeilor în adunare n-ar fi o ruşine, cu

atât mai mult în lumina afirmației obiective de mai înainte despre „orice femeie care se roagă sau prorocște” (11:5) – ceea ce nu poate însemna decât „cu glas tare” și în contextul poporului lui Dumnezeu adunat.

Ce pare discutabil din punct de vedere hermeneutic, și totuși este subtextul nerostit al atât de multor scrieri, este negarea implicită a faptului că întreaga secțiune din jur, despre prorocie și vorbirea în alte limbi, s-ar aplica bisericii contemporane (de obicei occidentale), din motive hermeneutice prioritare, în timp ce acest singur pasaj, probabil neautentic, este ales ca un cuvânt pentru toate timpurile și pentru toate situațiile. Rugăciunea sau prorocia spontană cu glas tare sunt de fapt cu totul interzise în cele mai multe biserici din cultura occidentală „politicoasă”. Toți, oameni căzuți cum suntem, suntem înclinați să facem cu ușurință astfel de lucruri.³⁸

Philip J. Abbott

Lucrare de master (Master of Arts) a lui Philip J. Abbott, Pepperdine University, mai 2015

Integral aici: [Bringing Order to 1 Cor 14:34-35 | Philip Abbott - Academia.edu](#)

ADUCEREA ORDINII ÎN 1 CORINTENI 14:34-35

CONCLUZIE

Deși mulți susțin că 1 Corinteni 14:34-35 ar fi o interpolare nepaulină în textul epistolelor lui Pavel către corinteni, această teorie este puțin probabilă; versetele nu arată o atitudine șovinistă, străină de Pavel, cum afirmă unii cercetători. Dimpotrivă, în aceste versete Pavel le cere femeilor din Corint să se supună principiului ordinii care stă la baza Torei. Acest argument este sprijinit de instrucțiunea lui Pavel ca femeile să nu-și acuze soții în fața bisericii; o astfel de purtare subminează atmosfera de ordine care trebuie să domnească la serviciul divin.

Totuși, pasajul a fost înțeles greșit timp de secole, pentru că presupune cunoașterea situației specifice la care se referea Pavel. În aceste versete Pavel nu dădea instrucțiuni pentru practica bisericească din toată lumea și din toate timpurile, ci încerca să rezolve o anumită problemă care tulbura închinarea ordonată a unui mic grup de creștini din Corint. Este însă regretabil că mulți nu înțeleg ce a observat Ben Witherington: „Ce spune cineva ca să corecteze o greșală nu poate fi considerat o declarație completă sau definitivă a părerii lui despre o anumită temă.”

În ciuda a ceea ce unii consideră o ostilitate evidentă față de femei în aceste versete, este semnificativ că Părinții Apostolici (chiar și șoviniști ca Clement Romanul) nu au citat pasajul ca să le reducă pe femei la tăcere (și nici nu l-au citat deloc). Acest fapt i-a făcut pe unii să tragă concluzia greșită că pasajul a fost o inserare ulterioară în text; ei susțin că lipsa trimiterilor la aceste versete la creștinii timpurii este o dovadă că versetele au fost introduse ulterior. Clement Alexandrinul cunoștea însă pasajul și îl înțelegea ca instrucțiune privind ordinea la serviciul divin pentru ambele sexe. Părinții Apostolici gândeau probabil la fel. În plus, este extrem de puțin probabil ca o inserare care a ajuns în text abia după vremea Părinților Apostolici să apară în fiecare manuscris păstrat al Epistolei întâi către Corinteni.

Prima invocare cunoscută a textului din 1 Corinteni 14:34-35 pentru a le reduce pe femei la tăcere în biserică provine de la părintele latin al Bisericii Tertulian (160-220 d.Hr.). Este semnificativ că el și părinții occidentali de mai târziu ai Bisericii, care citează acest pasaj ca să le reducă pe femei la tăcere, folosesc tipul de text occidental, în care pasajul a fost mutat. Aceasta cu greu poate fi o întâmplare.

Mutarea textului a avut loc probabil în secolul al doilea, când manuscrisele erau manipulate fără frâu, iar Biserica încerca să se afirme în lumea romană. Creștinii occidentali încercau să pună de acord ekklesia creștină cu ekklesia greco-romană; voiau ca Biserica să imite statul în practicile și în viața lui socială. Mai mult, creștinii au fost influențați de abordarea critică a textelor de către filozofi romani precum Galenus. Aceasta i-a făcut pe mulți să interpreteze și să modifice textele ca să-și sprijine agenda bisericească; încercau să modifice scrierile astfel încât să corespundă ideilor lor, în loc să se adapteze învățăturilor textelor.

Mutarea textului din 1 Corinteni 14:34-35 a avut loc probabil în a doua jumătate a secolului al doilea d.Hr., când creștinii occidentali încercau să-l convingă pe episcopul Eleuter al Romei (care era un creștin oriental) să condamne montanismul.

La început, Eleuter a tolerat mișcarea montanistă și a publicat o epistolă cu binecuvântarea sa pentru această sectă. Din cauza pretențiilor neortodoxe ale montaniștilor la autoritate și a purtării lor nepotrivite, episcopul a fost însă în cele din urmă convins de creștini din Apus să-și retragă binecuvântarea și să condamne secta. Este probabil ca, în mijlocul acestei controversă despre mișcarea montanistă, copiiștii textului occidental să fi modificat textul occidental ca să câștige un sprijin apostolic pentru condamnarea prorociei feminine, care juca un mare rol în montanism, din cauza prorociilor lui cunoscute. Ca să-și atingă scopul, copiiștii occidentali au mutat probabil textul din 1 Corinteni 14:34-35 cu câteva versete mai încolo, ca să-l scoată din contextul serviciului divin ordonat. Această mutare subtilă a versetelor i-a făcut pe cititori și pe cititoare să accepte mai ușor pasajul ca un decret universal potrivit căruia femeile trebuie să tacă în biserică.

Aici este nevoie de o lămurire: nu este așa că pasajul trebuie mutat ca să fie înțeles ca ostil femeilor. Dar mutarea scoate textul din contextul unui serviciu divin ordonat și subliniază tonul aparent ostil femeilor al textului. Mesajul potențial antifeminin al pasajului mutat i-ar fi putut ajuta pe creștinii occidentali în lupta împotriva montanismului.

Controversa montanistă și „baza în mare parte coruptă” a transmiterii textului în Roma secolului al doilea formează fundalul textului occidental. Această formă de text foarte schimbătoare este cunoscută pentru parafrazele ei, pentru numeroasele abateri de la lecțiunile originale și pentru remodelările ei textuale. Deosebit de izbitoare în textul occidental sunt modificările ostile femeilor, care lasă să se vadă o agendă limpede ostilă femeilor. Este evident că autorii textului occidental voiau să manipuleze Noul Testament ca să-și promoveze viziunea șovinistă despre Biserică. Din păcate, au reușit în mare măsură, chiar și la cei ca Origen, care a respins multe dintre lecțiunile lor, dar s-a lăsat convins de retorica lor ostilă femeilor.

Pe scurt, se poate spune că controversa montanistă și dezvoltarea textului occidental, cu lecțiunile lui ostile femeilor, au avut loc amândouă în secolul al doilea; acești factori simultani trebuie să se fi influențat reciproc. Pare foarte probabil ca lecțiunile ostile femeilor din textele occidentale să fi fost o reacție la o mișcare (montanismul) care amenința ideologia creștină a Apusului. Ca să-și apere poziția, acești creștini occidentali au găsit foarte avantajos, mai ales în fața pretențiilor de autoritate divergente ale montaniștilor, să se asigure că textele apostolice autoritare le sprijineau filozofile. Din nefericire, atât apelul paulin la ordine, deloc provocator, din 1 Corinteni 14:34-35, cât și femeile creștine au căzut victime uneltirilor lor redacționale; odată ce pasajul a fost mutat, el a devenit o piedică și o poruncă a tăcerii pentru femeile creștine și pentru darurile lor duhovnicești.

O încercare de a face ordine

Despre 1 Corinteni 14:34-35 s-a scris o cantitate uimitoare de literatură. Mai ales pentru că în acest pasaj este vorba de întrebări legate de sex, mulți au un mare interes pentru mesajul lui și pentru situația textuală din jurul lui. Întrebarea despre rolul femeii în creștinismul de azi este în joc pentru mulți dintre cei care încearcă să înțeleagă caracterul potențial ostil femeilor al îndemnului din epistola lui Pavel către corinteni.

În ciuda volumului și a varietății literaturii care se ocupă de 1 Corinteni 14:34-35, este uimitor cât de puțină atenție au primit manuscrisele care conțin această mutare. Rareori interpreții cercetează natura sau originea textelor în care 1 Corinteni 14:34-35 este mutat. În schimb, mulți menționează doar că pasajul este mutat în unele manuscrise și afirmă că 14:34-35 este probabil o interpolare.

Titlul acestei lucrări este „Aducerea ordinii în 1 Corinteni 14:34-35”. Scopul ei este să scoată la lumină mediul social care a dus la scrierea textului din 1 Corinteni 14:34-35, contextul lui literar, mutarea lui în textele occidentale și folosirea lui ulterioară ca poruncă a tăcerii pentru femei. Starea actuală dezordonată a cercetării despre 1 Corinteni 14:34-35 se datorează în mare parte neglijării acestor factori.

În timp ce studiul de față a încercat să descopere mesajul și istoria textului din 1 Corinteni 14:34-35, el a ridicat și câteva teme și întrebări noi, care ar putea duce la noi direcții de cercetare. În primul rând: ce alte practici bisericești, în afară de asuprirea femeilor, au mai fost influențate de texte manipulate? Mutarea textului din 1 Corinteni 14:34-35 nu este, cu siguranță, singura intervenție redacțională prin care urma să fie justificată o anumită practică bisericească. Critica textuală servește de obicei la lămurirea textelor originale ale Noului Testament. Dar ce poate spune ea despre scopurile sociale care au modelat creștinismul modern? În al doilea rând: acest studiu se alătură mișcării deja răspândite care încearcă să descopere vocile reduse la tăcere ale femeilor din creștinismul antic. Cine erau acești credincioși timpurii și ce aveau de spus? În al treilea rând, acest studiu vrea să-l îndemne pe cititor să-și cerceteze propria practică hermeneutică. În ce măsură denaturăm și noi Scriptura, ca părinții occidentali în lupta împotriva montanismului? Deși manipularea fizică a textelor sfinte este puțin probabilă în lumea noastră modernă, aproape fiecare creștin se face într-o anumită măsură vinovat de a scoate Scriptura din context și de a o folosi pentru a-și legitima scopurile personale. În cele din urmă, ca cititori ai Noului Testament, trebuie să ne evaluăm propriile interpretări, scoțându-ne ochelarii de cal ai agendei personale și lăsând Scriptura să vorbească ea însăși.

Don Carson

Prin acest link poate fi descărcat întregul text; aici sunt citate numai fragmente:

6. "Silent in the Churches": On the Role of Women in 1 Corinthians 14:33b-36 | Bible.org

Interpretarea textului din 1 Corinteni 14:33b-36 nu este nicidecum simplă. Miezul dificultății este că Pavel, în 1 Corinteni 11:2-16, este pe deplin dispus să le lase pe femei să se roage și să prorocască, chiar dacă cu anumite restricții; dar aici o primă citire a textului pare să facă absolută tăcerea pe care o poruncește. Soluțiile propuse sunt, ca demonii din anumite cazuri de demonizare, „Legiune”. Nu pot face mai mult decât să înșir câteva dintre ele și să numesc una sau două dintre rezervele mele, înainte de a mă îndrepta spre interpretarea pe care o găsesc cea mai sigură din punct de vedere contextual și exegetic.

HJR: În textul care urmează, Carson tratează întrebări de critică textuală și alte întrebări, pe care nu le redau aici din cauza lungimii. Citez doar explicația lui de la sfârșit.

IV. O interpretare (a lui Carson) determinată de context

O altă interpretare a fost prezentată de diferiți autori și răspunde obiecțiilor care i se aduc. Ea a fost apărută pe larg în altă parte; aici o pot doar schița. Pavel tocmai a îndemnat biserica din Corint să cântărească cu atenție prorociile care i se prezintă. Femeile pot, firește, să participe la astfel de prorocii; aceasta a fost stabilit în capitolul 11. Ce vrea Pavel să spună aici este însă că ele nu au voie să participe la evaluarea orală a unor astfel de prorocii. Lucrul acesta nu este îngăduit în niciuna dintre biserici. În acest context ele nu au voie să vorbească – „cum zice și Legea”. Se pare că în acord cu concepția care face din acest apel la „Lege” o trăsătură a poziției corintenilor, Evans consideră că ar suna „ciudat de netipic” pentru Pavel să înțelegem aceasta ca apelul lui la Lege. Aceasta este o apreciere destul de ciudată, deoarece Pavel a făcut deja o dată apel, în acest capitol, la „Lege” (cf. 14:21), prin care înțelege Scripturile Vechiului Testament. Prin această propoziție Pavel nu se referă probabil la Geneza 3:16, cum cred mulți, ci la ordinea creației din Geneza 2:20b-24, căci la aceste versete se referă Pavel în mod explicit în alte două ocazii când discută rolul femeii (1 Corinteni 11:8-9; 1 Timotei 2:13). Pasajul din Geneza 2 nu poruncește, firește, tăcerea, dar arată că, deoarece bărbatul a fost creat primul și femeia a fost creată pentru bărbat, a fost stabilit un fel de model pentru rolurile pe care le au cei doi. Pavel deduce din această ordine a creației că femeia trebuie să fie supusă bărbatului – sau cel puțin că soția trebuie să fie supusă soțului ei. În contextul evaluării prorociilor din Corint, o astfel de supunere nu putea fi menținută dacă soțiile participau la ea: primul soț care rostea o prorocie ar fi declanșat problema.

În sens mai larg, se poate susține părerea că Pavel respingea ideea ca o femeie să exercite asupra bărbaților o slujbă de învățătură recunoscută de Biserică (1 Timotei 2:11 și urm.), iar cântărirea atentă a prorociilor ține de această funcție de învățătură. Aceasta nu înseamnă că femeile nu ar trebui să învețe: ele trebuie să-și întrebe soții despre diferite aspecte ale acestor prorocii când ajung acasă. De ce ar trece corintenii nu numai peste practica tuturor bisericilor (versetul 33b), ci și peste Sfânta Scriptură însăși (versetul 34)? Sunt ei atât de entuziasmați de descoperirile pe care le-au primit, încât îndrăznesc să le pună în opoziție cu tradiția autentică din Sfânta Scriptură și cu tradiția apostolică? Și dacă ei cred că doar interpretează această tradiție sub inspirațiile Duhului, nu sunt ei neliniștiți când văd că toate bisericile au transpus aceleași texte și aceeași Evanghelie într-o practică bisericească cu totul diferită de a lor? Sunteți voi singurii la care a ajuns Cuvântul lui Dumnezeu (cf. versetul 36b)?

Câteva observații finale despre această interpretare s-ar putea dovedi de folos. În primul rând, această interpretare se potrivește cu desfășurarea capitolului 14. Deși accentul din a doua parte a capitolului este încă pe vorbirea în alte limbi și pe prorocie, el este legat și mai strâns de ordinea pe care biserica trebuie să o păstreze când folosește aceste daruri ale harului. Versetele 33b-36 se potrivesc bine în această descriere. Versetele imediat anterioare se ocupă de evaluarea prorociilor; aceste versete (versetele 33b-36) rafinează și mai mult această discuție. Tema generală din 1 Corinteni 12-14 nu a fost părăsită, cum arată versetele de încheiere ale capitolului 14. Nu există nicio altă interpretare a acestor versete disputate care să se potrivească atât de bine în firul argumentației.

În al doilea rând, această interpretare are sens nu numai în ce privește desfășurarea textului, ci și în ce privește structura lui. Capitolul 14 este dominat de o discuție despre însemnătatea vorbirii în alte limbi și a prorociei. Cea mai mare parte a capitolului nu ne privește aici. Versetele 26 și următoarele se ocupă însă limpede de îndrumări practice pentru rânduirea acestor două daruri în adunare. Versetul 26 este destul de general. Versetele 27-28 se ocupă de restricții practice pentru cei care vorbesc în alte limbi. În versetul 29 Pavel se îndreaptă spre prorocie și scrie: „Doi sau trei proroci să vorbească, iar

ceilalți să cântărească cu atenție ce se spune.” Cele două părți ale acestui verset sunt tratate apoi separat: prima parte („Doi sau trei proroci să vorbească”) este tratată în versetele 30-33a, unde este vorba de restricțiile pentru rostirea prorociilor; a doua parte („iar ceilalți să cântărească cu atenție ce se spune”) este tratată în versetele 33b-36, unde este vorba de restricțiile pentru evaluarea prorociilor.

În al treilea rând, principala obiecție adusă împotriva ei este că pare inconsecvent ca Pavel să le îngăduie femeilor să prorocască și apoi să le interzică să evalueze prorociile. Această obiecție are însă puțină greutate dacă ne gândim că o asemenea prorocie nu are același statut de autoritate ca marii proroci scriitori ai Vechiului Testament (indiferent dacă această autoritate a fost recunoscută imediat sau nu). În altă parte am arătat pe larg că „prorocia” este în Noul Testament o categorie extraordinar de largă, care merge de la lucrarea prorocilor păgâni (Tit 1:12) până la prorocia canonică a Vechiului Testament. În viața obișnuită a Bisericii, ea era recunoscută ca vorbire inspirată de Duhul, care însă nu oferea o garanție a autorității dumnezeiești în toate amănuntele și de aceea nu numai că avea nevoie de evaluare (1 Corinteni 14:29), ci avea în mod necesar și o autoritate mai mică decât adevărul transmis, susținut de apostolul Pavel (14:37-38). Într-o anumită privință, este deci cu totul potrivit ca Pavel să pună învățătura mai presus de prorocie, mai ales dacă învățătura este privită ca parte a moștenirii apostolice nenegociabile, care servește în parte ca una dintre pietrele de încercare ce îi îngăduie bisericii să cântărească prorociile date Bisericii, și mai ales dacă prorociile însele, spre deosebire de comoara apostolică, sunt supuse unei evaluări bisericești. Aceasta nu înseamnă, firește, că afirmațiile unui anumit învățător nu trebuie verificate; nu spun că prorocia trebuie evaluată, dar învățătura nu. Noul Testament conține prea multe locuri care încurajează Biserica să-și asume răspunderea de a-i evalua pe învățători și învățătura (1 Timotei 1:3; 6:3-5; Tit 1:9-14; Evrei 13:9; 2 Petru 2:1 etc.). Dar înseamnă că prorocia nu poate scăpa de o asemenea evaluare și presupune că există un corp de învățătură apostolică, un anumit conținut, care nu este negociabil și care poate servi drept criteriu atât pentru învățătura de mai departe, cât și pentru prorocie.

În al patrulea rând: acesta nu este tot ce are de spus Biblia despre relațiile dintre bărbați și femei în Hristos. De exemplu, n-am spus nimic despre porunca dată bărbaților de a-și iubi soțiile așa cum Hristos a iubit Biserica – un standard extraordinar de înalt, marcat de o dăruire de sine fără rezerve. Nici n-am înșirat multe lucruri pe care Pavel le așteaptă de la femeile creștine. Mai ales, n-am acordat spațiu faptului că într-o ekklesia grecească, adică o adunare publică, femeilor nu le era deloc îngăduit să vorbească. Dimpotrivă, în ekklesia creștină femeile, purtate de Duhul, erau încurajate să o facă. În acest sens, Pavel nu era prins în obiceiurile sociale ale Corintului: după propria lui părere, Evanghelia le-a eliberat cu adevărat pe femei de anumite îngrădiri culturale. Dar aceasta nu înseamnă că prin aceasta sunt desființate toate deosebirile de roluri. Aș fi gata să argumentez, pe o bază mai largă a Noului Testament, că rolurile diferite care rămân sunt pentru Pavel parte a vieții în această ordine creată, în tensiunea dintre „deja” și „încă nu” – în vremea dintre darul Duhului eshatologic și desăvârșirea tuturor lucrurilor, când nici nu se vor însura, nici nu se vor mărita.

Și în al cincilea rând, dacă această interpretare este corectă și există unele deosebiri de rol între bărbați și femei care trebuie respectate, este important să recunoaștem că această învățătură este spre binele nostru, nu spre robia noastră. Aceasta este o temă pe care aș dezvolta-o bucuros mai pe larg, dar nu o voi face aici.

Copyright 1997 Council on Biblical Manhood and Womanhood (CBMW). Toate drepturile rezervate.

Comentariu HJR: Când am descoperit, cu peste 10 ani în urmă, cărțile lui Carson, a fost ca găsirea unei comori. Ascuțimea gândirii lui, unită cu credincioșia față de Cuvântul lui Dumnezeu, și adâncimea

gândirii lui mă impresionează și acum. Îmi place să-l compar cu William Kelly, pe care l-am pomenit la început. De fapt, din ce motiv o fi, el împărtășește și slăbiciunile lui Kelly.

Carson reușește ca, în interpretarea celor două versete în contextul lor, să renunțe cu totul la un fundal cultural la care s-ar putea referi Pavel. El oferă într-adevăr o interpretare coerentă, care însă nu face tăcerea absolută, ci (ca, de exemplu, Witherington) o limitează la evaluarea prorociilor. Argumentul principal este ordinea creației. Legea s-ar referi la faptul că bărbatul a fost creat primul, iar femeia ca ajutor pentru el. Aceasta ar fi creat o ordine structurală, ierarhică, și o împărțire a rolurilor în care femeia este supusă bărbatului. Acesta este motivul pentru care ea nu trebuie să-l învețe pe bărbat. Evaluarea unei prorocii are loc pe baza și prin mijlocirea învățăturii apostolice cunoscute. (Aici se ridică o întrebare: Carson admite că o femeie are voie să prooroască. Are atunci voie să-și evalueze propria prorocie? În acest caz, ea n-ar „învăța” un bărbat, ci o femeie.)

Deși interpretarea pare foarte coerentă, vă supun atenției următoarele, respectiv am următoarele obiecții:

Versetul 34 poate fi înțeles ca o poruncă a tăcerii absolute, chiar dacă aceasta contrazice 1 Corinteni 11:5 și întregul capitol 14 și astfel nu are sens.

Interpretarea lui Carson se sprijină pe o presuposiție fără de care el n-ar ajunge la ea: ar exista o supunere a femeii față de bărbat dată la creație, deci voită de Dumnezeu. Dacă n-ar fi așa, el n-ar putea interpreta aceste două versete așa cum o face.

Aici se despart drumurile. Din Geneza 2 nu se poate desprinde, nici direct, nici indirect, o asemenea deosebire de poziție între bărbat și femeie. Mai degrabă opusul!

Nici din 1 Corinteni 11 nu se poate deduce aceasta; și aici, opusul. Afirmatia centrală a acestui capitol este (1 Corinteni 11:11-12):

11 Totuși, în Domnul, femeia nu este fără bărbat, nici bărbatul fără femeie. 12 Căci, după cum femeia este din bărbat, tot așa și bărbatul este prin femeie, și toate sunt de la Dumnezeu.

Faptul că bărbatul este cap nu arată autoritatea lui, ci realitatea din acest verset: femeia este luată din bărbat, respectiv a luat ființă din el; ea îi este alăturată ca ajutor, nu supusă ca o subalternă, ci egală, la același nivel.

Din 1 Timotei 2 s-ar putea deduce inegalitatea. Dacă cele două versete din 1 Corinteni 14 sunt numite de Carson „nicidecum simple”, aceasta este cu atât mai valabil pentru acest text.

11 Femeia să învețe în liniște, cu toată supunerea. 12 Dar nu-i îngădui femeii nici să învețe pe alții, nici să stăpânească peste bărbat, ci să stea în liniște, 13 căci Adam a fost întocmit întâi, apoi Eva; 14 și nu Adam a fost înșelat, ci femeia a fost înșelată și a căzut în călcarea poruncii.

Evident, cum arată Epistola întâi către Timotei, existau probleme masive în biserica din Efes. Printre altele, acolo exista, se pare, o anumită femeie care făcea exact opusul a ceea ce se cere aici. Ea nu învăța mai întâi, ci îi învăța pe alții într-un mod arogant, probabil și o învățătură falsă.

Astfel, ea nu era un ajutor pentru soțul ei și pentru niciun alt bărbat pe care îl învăța. „A stăpâni” nu înseamnă aici autoritate de învățător și nici o autoritate sănătoasă sau voită de Dumnezeu. Înseamnă mai degrabă a-și însuși autoritatea, așa cum se găsește între timp și în traducerile englezești ale Bibliei.

Faptul că Adam a fost creat primul nu produce autoritate. Și animalele au fost create înaintea lui. Ca exemplu pentru această femeie din Efes, Pavel o aduce pe Eva, care a fost înșelată. Prin aceasta el descrie ce s-a întâmplat cu această femeie și ce se poate întâmpla, în cele din urmă, cu orice femeie și cu orice bărbat. Toți pot fi amăgiți.

Adam a primit porunca atunci când Eva nu exista încă. Ar fi trebuit să o învețe mai bine, iar ea ar fi trebuit poate să se lase învățată mai bine.

A deduce de aici o interdicție generală pentru femei de a-i învăța pe alții nu este, ca să spunem cu blândețe, plauzibil și contrazice alte texte care presupun că femeile îi învățau pe alții (Priscila și altele).

În sfârșit: rămâne deschis cum explică Carson cuvântul „rușinos”. Ar fi deci rușinos ca o femeie să evalueze prorocia unui bărbat? Și dacă evaluează prorocia unei femei? Rușinos înaintea lui Dumnezeu sau pentru contextul cultural?

Eckhard J. Schnabel

Schnabel, E. J., *Der erste Brief des Paulus an die Korinther*

Historisch-Theologische Auslegung Neues Testament, SCM R. Brockhaus/Brunnen Verlag, Witten/Gießen, ediția a 4-a, 2018

34 Instrucțiunea: Femeile să tacă în adunările bisericii este înțeleasă de unii în sensul că femeile n-au voie deloc să participe prin cuvântări la serviciile divine publice. Alții socotesc afirmația atât de problematică, încât nu-l cred pe Pavel în stare de o asemenea instrucțiune, cu rezultatul că versetele 34–35 sunt eliminate ca glosă nepaulină.

Prima poziție a fost susținută din Biserica primară până la reformatori, Luther, Spener, Zinzendorf și alții admitând excepții, de exemplu în situații în care nu sunt bărbați de față. Unele grupuri și confesiuni creștine susțin această poziție până astăzi și le exclud pe femei, de exemplu, de la citirea Scripturii sau de la participarea la Cina Domnului. Unii interpreți (și unele interprete) care socotesc versetele 34–35 autentice văd în aceste afirmații o dovadă a atitudinii misogine a lui Pavel și a șovinismului masculin al Bibliei în general.

Mulți interpreți elimină așa-numitul pasaj *mulier taceat* ca glosă sau interpolare nepaulină – fie versetele 34–35, fie versetele 33b–35, fie versetele 33b–36. Pentru această operațiune de critică a surselor sunt invocate motive de critică textuală și de critică literară. Pentru discuția despre constatările din manuscrise, vezi mai sus, la observațiile de critică textuală: dacă se aplică criteriile obișnuite, nu poate exista nicio îndoială că aceste versete făceau parte din textul original al epistolei. Motivele de critică literară privesc 1. argumentul că versetele 34–35 ar întrerupe șirul gândirii; 2. trimiterea la context, în care este vorba de glosolalie și prorocie și de contribuția lor la zidirea bisericii, în timp ce în versetele 34–35 nu ar fi vorba de nimic din toate acestea; 3. formulări pretins nepauline; 4. **contradicția dintre versetele 34–35 și 11:5, care este considerată argumentul hotărâtor, este numită „evidentă” și este legată adesea de judecata că ea „nu poate fi rezolvată în niciun caz”**. Revelatoare este afirmația că afirmația din versetele 34–35, chiar dacă ar proveni de la Pavel, n-ar avea „legitimitate teologică”, pentru că îi lipsește o justificare inteligibilă, de care ar fi nevoie pentru o instrucțiune parenetică concretă. Acestor obiecții li se răspunde pe parcursul exegezei.

Este întotdeauna un act de disperare să elimini ca glosă un text care face parte în mod evident din textul original al unui document dat. Nici pozițiile teologice, nici political correctness nu sunt criterii

care să poată răspunde cu suficientă siguranță la întrebările de autenticitate literară. Exegeții nu produc ei înșiși textul pe care îl au de interpretat, ci îl găsesc și trebuie să-l explice cât pot de bine. Căutarea unor soluții, pe care speri să le găsești prin comparații cu afirmații asemănătoare ale autorului și prin analize atente ale contextului, este de la sine înțeleasă pentru istorici. **La textele dificile trebuie uneori să te mulțumești cu explicații care sunt plauzibile, dar poate nu într-un totuș satisfăcătoare. Eliminarea unui text dificil este o ultima ratio, care, după judecata multor exegeți (și nu numai conservatori), este inutilă în cazul versetelor 34–35.**

Unele propuneri care încearcă să explice versetele 34–35 ca text paulin nu sunt plauzibile.

1. Afirmațiile din 11:5 și din 14:34–35 reflectă etape diferite ale corespondenței cu corintenii; porunca tăcerii ține de o epistolă ulterioară, în care Pavel, pe baza unor informații mai noi, s-a văzut silit să ia măsuri mai aspre ca să tempereze entuziasmul din Corint. În afară de ipoteza problematică a împărțirii epistolei, această explicație eșuează din cauza trimiterii la celelalte biserici din 11:16 și din 14:33b.
2. Textul versetelor 34–35 a fost scris de Pavel, dar nu ca părerea lui, ci **ca citat** din scrisoarea corintenilor, în care niște șoviniști bărbați voiau să le interzică femeilor să vorbească; în versetul 36 el respinge această poziție. **În litera textului nu există niciun indiciu care să-i comunice cititorului că în versetele 34–35 ar fi vorba de un citat, iar în versetul 36 de comentariul lui Pavel.**
3. În 11:5 Pavel face o concesie în privința participării femeilor, dar fără plăcere și în legătură cu întrebarea acoperirii capului, respectiv a pieptănăturii; în 14:34–35 auzim părerea lui adevărată. Faptul că 11:5 ar fi o concesie nu poate fi însă verificat nici din litera textului, nici din context.
4. În 11:5 este vorba de devoțiuni private în casă, în 14:34–35 de serviciul divin public. În capitolul 11 este însă vorba de la un capăt la altul de adunările bisericii, care pe atunci se adunau în case; adică o deosebire între adunările din casă și adunările bisericii nu a existat.
5. În 11:5 este vorba de femei singure, care au voie să prooroască în public, în timp ce în 14:34–35 este vorba de femei căsătorite. Ambele sunt presupuneri care nu reies cu necesitate din text și care nu sunt plauzibile mai ales în privința versetului 11:5.
6. La reformatori și la pietiști se găsește adesea explicația că în 11:5 ar fi vorba de femei cu o slujbă în biserică, care au voie să se roage și să prooroască în public, iar în 14:34–35 de femei fără slujbă în biserică. O astfel de deosebire nu se poate vedea în text și nici nu este plauzibilă pentru bisericile creștine din secolul I.
7. Pavel urmează tradiția rabinică, potrivit căreia femeile nu îndeplineau funcții oficiale la serviciul divin și nici nu aveau voie să pună întrebări în casa de învățătură. În afară de problema datării textelor rabinice relevante, nici această explicație nu este întemeiată: Pavel nu face nicăieri în 1 Corinteni deosebire între funcții oficiale și neoficiale.
8. În 14:34–35 Pavel oprește **vorbitul sau întrebantul deranjant, care întrerupe**, al femeilor, nu rugăciunea și prorocia femeilor lucrate de Duhul. Această explicație presupune că, începând cu versetul 33b, este tratată o altă problemă de ordine la serviciul divin, ceea ce textul nu arată. **De asemenea, nu este clar de ce Pavel vorbește numai despre femei care întrerup, pentru că ne putem închipui foarte bine și bărbați care întrerup.**

9. Mai plauzibilă este propunerea că Pavel vorbește despre roluri diferite ale femeilor în biserică, care reflectă două experiențe sociale: în 11:5 este vorba de rugăciunea și prorocia din cadrul serviciului divin, în 14:34–35 de deliberările și discuțiile de învățătură ale bărbaților. Această explicație a lui E. și W. Stegemann recunoaște corect **că joacă un rol convențiile culturale, în care contează noțiunile de onoare ale bărbaților și rușinea femeii**; neconvingătoare este deosebirea dintre „celebrări ale serviciului divin” și „deliberări”; în plus, aceste „deliberări”, descrise ca „discuții de învățătură”, rămân la fel de palide ca motivul rușinii. **Cheia pentru înțelegerea versetelor 34–35 în contextul capitolului 11 este trimiterea 1. la autoritate: în versetul 34 Pavel vorbește despre supunere, în 11:2–12 despre bărbat ca „cap” al femeii; 2. la relația femeilor cu bărbații pe care îi pot întreba „acasă” (versetul 35); 3. la rușine (αἰσχρός, versetul 35). În versetele 34–35 este vorba, evident, de situații în care joacă un rol întrebări culturale, în care relația unei femei cu bărbatul răspunzător de ea – soțul, tatăl sau un tutore – și deosebirea dintre purtarea în public și purtarea „acasă” erau hotărâtoare. În contextul imediat anterior este vorba de evaluarea vorbirii prorocești (versetele 29–33), iar în contextul următor, în versetul 37, sunt pomeniți de asemenea prorocii. De aceea explicația următoare este cea mai plauzibilă. În biserica din Corint, femeile participau la procesul prin care prorociile erau cercetate și evaluate (versetul 29).** Este posibil ca ele însele să fi avut harisma vorbirii prorocești, dar acest lucru nu este necesar pentru reconstituire. În cursul acestor evaluări au existat cazuri în care femeile își spuneau părerea despre prorocii care fuseseră rostite de soții, tații sau tutorii lor. **O interogare critică a lui pater familias ar fi fost simțită ca un afront (αἰσχρός) față de autoritatea soțului sau a tatălui și ca o subminare a ordinii casei, și prin aceasta și a bisericii. Pavel le îndrumă pe femei să pună acasă întrebările pe care le au cu privire la prorociile soților, taților sau tutorilor lor, pentru a păstra buna-cuviință atât pentru casă, cât și pentru biserică.**

O obiecție îndrăgită împotriva acestei interpretări este observația *că toate acestea nu stau scrise chiar așa în text*. Aceasta este adevărat, dar **presupunerea de la care se pleacă au puncte de sprijin clare în text (femei, bărbat, casă, rușine) și sunt plauzibile din punct de vedere istoric și cultural**. Singura obiecție a lui W. Schrage, anume că ar fi „greu de justificat de ce tocmai versetul 29b ar fi vizat și de ce competența de a proroci n-ar cuprinde și competența de a evalua eventual prorocia”, nu este întemeiată; ea nu ține seama de criteriile pentru purtarea în public a femeilor, care erau de importanță hotărâtoare în societatea contemporană.³⁹

Femeile **să se supună** (ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν). Conjuncția adversativă ἀλλά arată limpede **că tăcerea femeilor are de-a face cu supunerea femeilor față de soții lor, deci nu este gândită „categoric” sau „general”**.

Expresia: **cum zice și Legea** (καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει) este raportată de mulți la Geneza 3:16 („dorința ta va fi după bărbatul tău, iar el va stăpâni peste tine”), ceea ce însă este dificil, pentru că acolo nu este vorba nici de tăcerea femeii, nici de supunerea femeii. A fost propus ca text de referință și Numeri 12:1–15: Maria (Miriam), sora lui Moise și a lui Aaron, care avea darul prorociei, a fost pedepsită de Dumnezeu când a pus la îndoială autoritatea lui Moise, în timp ce Aaron, care l-a pus și el la îndoială pe Moise, nu a fost pedepsit. Exegeza rabinică invoca, pentru faptul că femeile nu vorbeau în adunările publice de închinare, Deuteronomul 22:16 („și tatăl fetei să spună bătrânilor”); în Sifre Deut 22:16 §235 (117b) se spune: „De aici reiese că femeia nu are dreptul să vorbească în locul bărbatului (sau: în locul unde stă bărbatul)”. Mai plauzibilă este explicația că Pavel trimite, în general, la ordinea creației (Geneza 2).

Nu este vorba de vorbire (λαλεῖν) în general, ci de acea vorbire care aduce „rușine” (αἰσχρόν ἐστιν), adică cea necuviincioasă, rușinoasă, scandaloasă. În 11:5 Pavel vorbea despre femeile care se roagă cu capul descoperit și prin aceasta își necinstesc „capul”, adică aduc rușine bărbatului (soțului) lor. Același context cultural este prezent aici: femeia nu trebuie, în spațiul public al adunării bisericii, să lezeze onoarea bărbatului (soțului) și să-i aducă astfel rușine.

Dacă o femeie se roagă sau proroceste la serviciul divin, nu-i aduce rușine soțului ei. Dar dacă verifică, prin întrebări critice, autenticitatea vorbirii lui prorocesti, atunci îi aduce cu siguranță rușine – un interogatoriu încrucișat este întotdeauna o chestiune penibilă și umilitoare, mai ales când are un deznodământ negativ, și de aceea femeile (soțiile) nu trebuie să participe la acest proces.

Comentariu HJR: Rareori poți adăuga ceva la lucrările lui Schnabel pe care el să nu-l fi numit deja sau să nu-l fi gândit temeinic. Comentariile lui sunt un mare câștig. Pentru toți specialiștii numiți aici există ponderi diferite ale argumentelor și, prin urmare, și concluzii diferite. Explicația lui este plauzibilă, dar, cum recunoaște el însuși, nu reiese chiar atât de direct din text. Este poate cea mai bună dintre toate încercările de explicație. Posibilitatea ca acest text să fie un citat – ca alte câteva locuri din această epistolă – o respinge fără o justificare plauzibilă. Contradicția dintre aceste versete și contextul lor și îndoielile cu privire la autenticitatea lor sunt tratate, după mine, prea pe scurt. În orice caz, îi este limpede că nu poate fi vorba de o poruncă a tăcerii totale, oricum ai întoarce lucrurile.

Rezumat și concluzii personale

Există patru poziții principale (cu variante) în interpretarea acestor două versete:

- Tăcerea absolută a femeilor la serviciul divin
- Tăcere condiționată sau legată de situație, respectiv participare potrivită (așa cum se cere la fel și de la bărbați) – cu o restricție la unii: nu au voie să-i învețe pe alții și de aceea nici să evalueze prorociile
- Este vorba de un citat pe care Pavel îl aduce ca să-l combată.
- Este vorba de o inserare ulterioară, care nu este cu adevărat paulină.

Niciuna dintre aceste variante nu este sigură 100 % sau fără probleme! În privința conținutului nu pot adăuga nimic contribuțiilor de mai sus. Înclin spre un citat sau spre o glosă, adică o inserare nepaulină. Motivul meu principal:

Versetul 34 este, după părerea mea, o poruncă a tăcerii absolute. Femeile n-aveau voie nici măcar să pună întrebări (versetul 35). Dacă n-aveau voie nici măcar să pună întrebări, aceasta înseamnă pentru mine: tăcere absolută.

Dar aceasta nu este posibil în contextul capitolului 14 și al întregii epistole. Mai ales 1 Corinteni 11:5 este o afirmație de principiu. Ea descrie practica generală, înăuntrul și în afara adunării. Fundalul îl formează darurile Duhului, pe care le primesc atât bărbații, cât și femeile, și preoția universală (pe care Epistola către Corinteni nu o tratează, ce-i drept, în mod explicit). Nu este posibil nici în întregul Noul Testament. Împotriva acestui lucru vorbește felul în care Isus S-a purtat cu femeile. Împotriva vorbește și faptul că Pavel avea femei drept colaboratoare și felul în care descrie slujirile lor.

Legea pomenită nu poate fi găsită – legăturile cu Geneza 2 sau 3 sunt foarte vagi și sunt ele însele deja o interpretare în direcție patriarhală. În felul acesta relația dintre sexe nu este stabilită simetric, ci asimetric-ierarhic, și prin aceasta sunt întemeiate supunerea și tăcerea. Dacă interpretezi relația

primilor oameni ca egalitate, justificările se prăbușesc. Supunerea în Noul Testament este întotdeauna reciprocă și nu se întemeiază niciodată, în Împărăția lui Dumnezeu și în biserica Lui, pe deosebiri ierarhice. În Hristos acestea sunt desființate – nu în lume și în relațiile ei, dar în biserică, care reprezintă deja noua creație. Așadar, cine greșește la Geneza 2 și 3 nu va putea interpreta bine textele lui Pavel.

- Dacă este o inserare, atunci mi se pare ca sămânța cea rea, respectiv neghina, care a fost semănată printre sămânța cea bună și crește până la sfârșit. Influența de-a lungul istoriei a acestor două versete este, după părerea mea, o catastrofă. Femeile care tac sunt exact ce vrea șarpele cel vechi – la fel ca milioanele de ore de studiu și de certuri pentru a afla ce ar putea însemna aceste cuvinte. Poate oare Dumnezeu să îngăduie așa ceva? El îngăduie mult mai multe lucruri pe care nu le înțelegem!
- Ca citat are într-adevăr sens, pentru că nu sunt cuvintele și gândurile lui Pavel. Dar și atunci, după părerea mea, acest citat nu se potrivește bine în acest loc.
- Dacă sunt cuvintele lui Pavel, el nu poate să fi avut în vedere o tăcere absolută. În acest caz, ar considera interdicția de a evalua prorociile (soțului) drept cea mai bună explicație în contextul imediat.

„Timpul s-a scurs, și toți stau tulburați:

cortina-i trasă, dar întrebările nu-s lămurite.” (Liber după Bertolt Brecht, „Der gute Mensch von Sezuan”; găsit la Erwin Schmidt, pe aceeași temă.)

Încă o dată despre Mișcarea Fraților

Cine a citit fragmentele în parte va constata că tocmai Mișcarea Fraților este cea care a susținut, a pus în practică și a apărut o poruncă a tăcerii absolute. Eu însumi am crescut în această mișcare, în ramura așa-numiților „exclusiviști”. Abia la 40 de ani, după o mutare, am trecut la o biserică creștină moderată (Kempten). Până atunci am susținut și eu această versiune a Fraților. Recunosc însă că mi s-a părut întotdeauna suspectă, de când mă știu. Nu pentru că aș fi feminist. Inima mea n-a putut niciodată să-i spună un „da” deplin. Și față de creștinii din afara „Fraților” n-am putut niciodată să o întemeiez cu adevărat convingător. Dacă citești alți exegeți, pe care îi știu credincioși Bibliei și iubitori ai Cuvântului lui Dumnezeu, constăți: ei nu susțin această concepție. De ce nu? Altfel spus: ce găsesc frații din Mișcarea Fraților atât de deosebit, atât de vrednic de apărut la această poruncă a tăcerii? Cred că trebuie cercetat cât se poate de temeinic de ce aceasta ar trebui să fie valabilă pentru surori, adică pentru 50 % dintre cei de față. Cu atât mai mult când două propoziții scurte sunt interpretate cu efecte atât de largi și în dezavantajul bisericii. Și când această mișcare le tratează aproape ca pe una dintre trăsăturile ei distinctive și își întemeiază chiar despărțirea pe ele.

Este adevărat că nu există nicio poruncă pozitivă, niciun îndemn pentru surori de a se ruga și de a proroci în adunarea de închinare. Acest argument din tăcere⁴⁰ poate fi interpretat așa în favoarea propriei poziții. Dar ar putea tot atât de bine să spun: era o regulă atât de firească și acoperită de scrierile apostolice (și acesta este un argument din tăcere), încât acest îndemn nici nu trebuia să existe.

Următoarele persoane, cu darurile și slujirile lor, și următoarele evenimente nu pot fi închipuite, dacă ești nepărtinitor, fără vorbire în public – și nici fără vorbire în adunare:

Faptele apostolilor 2:17-18: Și se va întâmpla în zilele de pe urmă, zice Dumnezeu, că voi turna din Duhul Meu peste orice făptură, și fiii voștri și fiicele voastre vor proroci, tinerii voștri vor avea vedenii și

bătrânii voștri vor visa vise. 18 Chiar și peste robii Mei și peste roabele Mele voi turna în acele zile din Duhul Meu, și vor proroci.

Faptele apostolilor 21:8-9: A doua zi am plecat și am ajuns la Cezareea; și am intrat în casa lui Filip, evanghelistul, care era unul dintre cei șapte, și am rămas la el. 9 El avea patru fete fecioare, care proroceau.

Prorocia (adică a vorbi de la Dumnezeu și pentru El) este la Pavel o parte esențială a adunării bisericii: „De aceea, frații mei, râvniți să **prorociți** și nu împiedicați vorbirea în alte limbi” (1 Corinteni 14:39). Faptele apostolilor 2 este doar începutul acestei adunări/biserici/Biserici. Pentru ea și în ea are loc prorocia, prevestită chiar în Vechiul Testament. Cele patru fiice, mă întreb, unde au prorocit? Acasă? Dar pentru cine? Erau vizitate ca un oracol? Greu de crezut. În piață? Probabil că nu. În adunare? Cel mai probabil, căci acolo așază Pavel prorocia.

Romani 16:1: Vă încredințez pe Fivi, sora noastră, care este și slujitoare (diakonos) a adunării din Chencrea.

Cum îți poți închipui să fii slujitoarea unei adunări fără să ai voie să spui ceva atunci când biserica se adună?

Romani 16:12: Spuneți sănătate Trifenei și Trifosei, care lucrează în Domnul. Spuneți sănătate preaiubitei Persida, care a lucrat mult în Domnul.

Cum îți poți închipui firesc că cineva lucrează în Domnul fără să spună ceva atunci când biserica se adună?

Filipeni 4:2-3: O îndemn pe Evodia și o îndemn pe Sintihe să fie cu un gând în Domnul. 3 Da, te rog și pe tine, tovarășul meu credincios, ajută-le, căci au luptat împreună cu mine pentru Evanghelie ...

Cum poți lupta împreună pentru Evanghelie fără să ai voie să spui ceva la serviciul divin? Cele două femei par să fi fost conducătoare în biserica din Filipi. De ce altfel tocmai neînțelegerea dintre ele ar fi privită ca o primejdie pentru întreaga biserică? Toate acestea nu pot fi nici înțelese, nici închipuite, dacă ele n-au spus niciodată nimic în biserica adunată.

Coloseni 4:15: Spuneți sănătate fraților din Laodicea și Nimfei și adunării care este în casa ei.

Nimfa avea adunarea în casa ei. O pune la dispoziție ca gazdă, poate pentru că ea sau soțul ei erau înstăriți. Ne putem închipui, fără prejudecăți, că ea nu și-a ridicat niciodată glasul la serviciul divin?

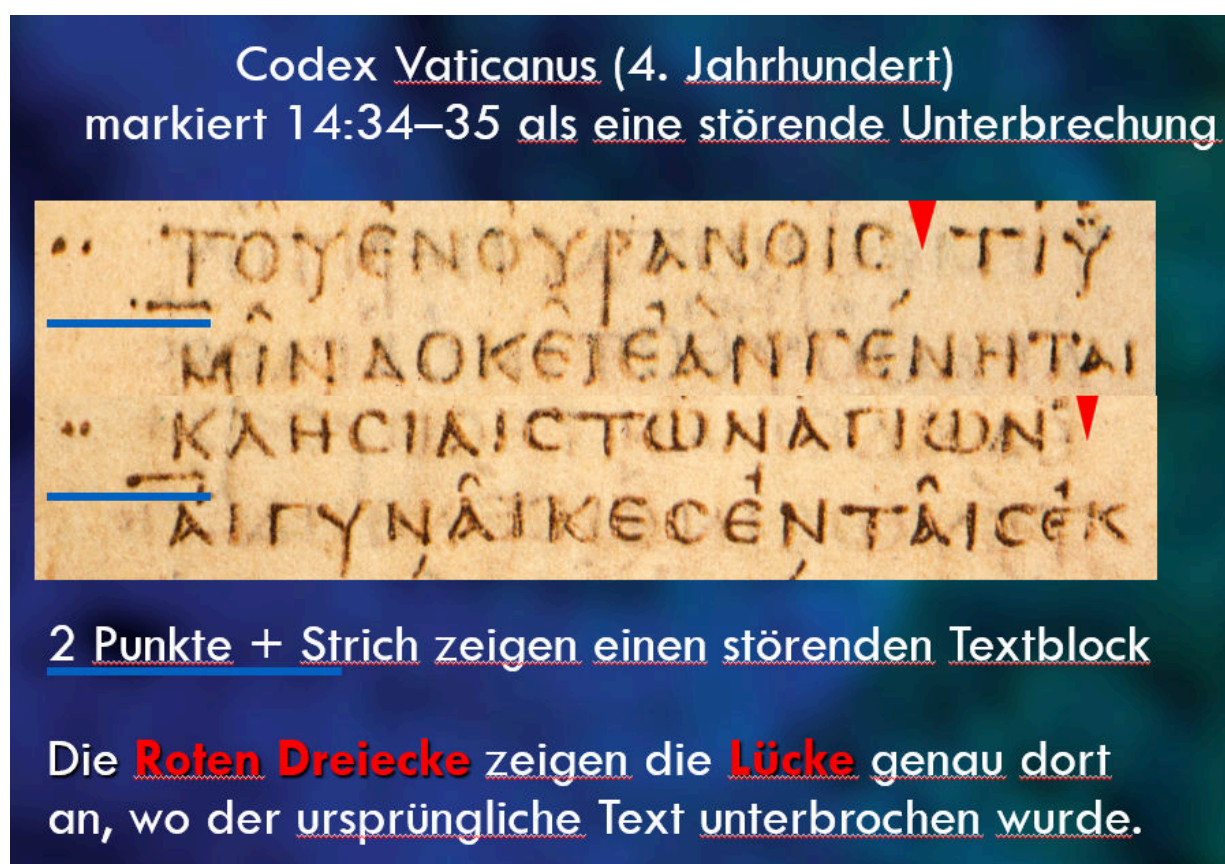
Toate aceste texte – ar mai fi și altele – pot fi explicate doar prin lentila textului din 1 Corinteni 14:34-35. Atunci ajungi la alte concluzii. Astfel, celor două versete li s-ar da dreptul suprem de interpretare asupra tuturor celorlalte texte indicate aici. Această hotărâre este însă greșită, pentru că trece peste greutatea mai mare a tuturor celorlalte texte. Nu este o cântărire și o comparare atentă, ci, din păcate, o stabilire arbitrară. Mai ales și pentru că această poruncă a tăcerii nu este sprijinită clar de niciun alt loc din Biblie.

Și totuși tocmai Mișcarea Fraților a apărut preoția universală a credincioșilor. Aceasta era marca ei și totodată puterea ei. Cum au putut însă să fie uitate surorile când erau aduse jertfele de laudă și de mulțumire, nu pot înțelege, tocmai din cauza mării lor cunoașteri a Scripturii. Faptul că ele aduc și ele jertfe duhovnicești prin faptul că cântă împreună cu ceilalți și se roagă împreună în inimă, în tăcere, este o liniștire de circumstanță. Duhul este liber să lucreze prin femei și bărbați. Sau lucrează Duhul în adunare numai prin bărbați?

Între timp am aflat fapte noi din cercetarea textului. Ele par să-mi confirme puternic bănuiala de mai sus: aceste două versete nu provin de la Pavel și, prin urmare, nu sunt valabile. Preiau din ediția a 4-a a cărții mele *Frauen, vergebt uns! (Femei, iertați-ne!)* textele corespunzătoare:

Cum s-a sugerat în prefața ediției a 4-a, această secțiune 6.2.8 a cărții a fost completată, pentru că există (cel puțin pentru mine) cunoștințe noi, legate de manuscrise vechi. Philip Barton Payne a lucrat intens la această temă și a recunoscut, ca și alți cercetători ai textului, că există următoarele particularități: în unele manuscrise, versetele 34 și 35 stau acolo unde stau în Bibliile noastre, dar în alte manuscrise ele stau după versetul 40. A fost mutat un text relativ lung. Lucrul acesta este foarte neobișnuit și îngăduie următoarea bănuială: aceste versete au fost introduse ulterior. Ele erau scrise pe margine, iar următorul copist le introducea de obicei în text, pentru că înainte poate fuseseră uitate. El hotăra unde erau introduse.

Această teză este întărită de o descoperire în Codex Vaticanus, unul dintre cele mai ample și mai importante codice din secolul al IV-lea. Acolo aceste versete sunt într-adevăr marcate ca inserare:

Sursa imaginii: Biblioteca Apostolica Vaticana

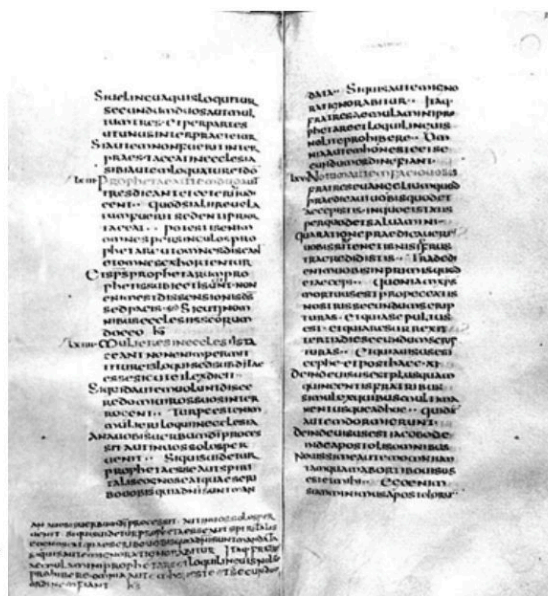
Îl citez în această privință pe Philip B. Payne, care a făcut în această privință cercetări de pionierat: „Șapte motive care reies din manuscrise și nouă motive care reies din cuvintele acestor versete mă conving pe mine și pe mulți alții că ele nu se aflau în epistola originală a lui Pavel, ci au fost adăugate mai târziu. Acum voi rezuma doar trei. În primul rând, sensul evident al acestor versete contrazice afirmațiile din acest capitol că «toți» au voie să învețe pe alții și să proorocească, precum și constatarea din capitolul 11:5 că femeile prorocesc. În al doilea rând, în manuscrisele epistolelor lui Pavel nu există niciun alt pasaj de text care să fie nici măcar aproximativ atât de lung și care să stea (în manuscrise

diferite) în două locuri diferite, atât de departe unul de altul, fără să existe un motiv evident pentru aceasta.

În al treilea rând, cea mai veche Biblie marchează aceste versete ca o adăugire ulterioară, neautentică. În primul rând, aceste versete contrazic multe alte afirmații din acest capitol. Ca să evite contradicțiile, mulți spun că Pavel reduce la tăcere doar flecăreala deranjantă sau, cum s-a propus pentru prima dată în 1962, doar evaluarea prorociilor. Dar aceste interpretări nu se potrivesc cu cererea nerestricționată de tăcere, care este repetată de trei ori cu insistență în acest pasaj. Dacă versetul 34 interzice doar evaluarea prorociilor, atunci îngăduie și o vorbire pe care o interzice versetul 35. Doar a pune întrebări din dorința de a învăța ceva este cu totul altceva decât a evalua prorocii, și rareori deranjează. Aceste interpretări duc la situația în care Pavel ar contrazice ceea ce tocmai a scris. În al doilea rând, în toate manuscrisele grecești «occidentale» aceste versete urmează după versetul 40, dar în cele mai multe alte manuscrise urmează după versetul 33. Iată faimosul Codex D «occidental» din secolul al VI-lea. Primul paragraf complet al acestei imagini este sfârșitul capitolului 14. Paragraful următor sunt versetele 34 și 35. Cu ultima secțiune începe capitolul 15. Cele două locuri diferite în care stau versetele 34 și 35 sugerează că cineva le-a scris pe margine, iar copiiști de mai târziu le-au introdus fie după versetul 33, fie după versetul 40. Permiteți-mi să explic:

Principiul de bază în stabilirea textului original al Sfintei Scripturi este: «Textul care explică cel mai bine apariția celorlalte texte este, cu cea mai mare probabilitate, textul original.» Niciun manuscris al vreunei epistole a lui Pavel nu mută vreun bloc mare de text nici măcar aproximativ atât de departe fără un motiv vizibil, și niciun cititor din primele timpuri nu a criticat poziția acestui text. Dar era obișnuit ca scribii să copieze textul de pe margine în textul principal. Codex Vaticanus din secolul al patrulea conține, de exemplu, 20 de locuri cu text vechi pe marginea textului Evangheliei după Matei. Toate, în afară de 3, se află în textul principal al practic tuturor manuscriselor ulterioare. Grecii credeau cu tărie că femeile trebuie să tacă în adunările publice. Așa că nu este de mirare că un cititor, cândva înainte de anul 200 d.Hr., a adăugat pe margine «înțelepciunea cunoscută sau curentă» pe care o exprimă aceste versete. Singura explicație pentru cele două locuri în care stau aceste versete, care se potrivește cu obiceiurile cunoscute ale scribilor, este că cineva a scris mai întâi aceste două versete pe marginea unui manuscris, iar copiiști de mai târziu le-au introdus fie după versetul 33, fie după versetul 40. Bunul-simț spune: ceva obișnuit – introducerea textului de pe margine în textul principal – este mai probabil decât ceva atât de neobișnuit, încât nu se cunoaște niciun alt caz – mutarea unui text atât de lung atât de departe fără un motiv evident. În al treilea rând, cea mai veche Biblie a noastră, Codex Vaticanus, care este lăudat pe scară largă pentru exactitatea lui, marchează aceste versete, care le reduc pe femei la tăcere în biserică, ca o întrerupere neautentică, falsă. Este adevărat însă că versetele 34-35 apar undeva (adică după versetul 33 sau 40) în toate manuscrisele păstrate, ceea ce cere o inserare extraordinar de timpurie. Dar nu numai Vaticanus le marchează ca neautentice. Episcopul Victor a pus să se scrie pe marginea de jos a Codexului Fuldensis un text corectat, care omite aceste versete, iar textul neoccidental MS 88 le omite după versetul 33, dar le introduce după versetul 40, cu simboluri care arată că ele ar trebui să urmeze după versetul 33. Deoarece aceste versete nu apar în martorii textului lui Victor pentru 1 Corinteni, afirmația lui Dan Wallace «că aceste versete apar în toți martorii textului pentru 1 Corinteni» nu este adevărată (<https://bible.org/article/textual-problem-1-corinthians-1434-35>). Cercetătorii textului atribuie diferitelor texte din unul și același manuscris semne de manuscris diferite. Secțiunea 14:34-35 nu apare în toate textele care sunt deosebite prin aceste simboluri de manuscris separate. ***Nu este adevărat că textul din 14:34-35 este «sprijinit» de toate manuscrisele.***

In **Codex Fuldensis** (das Original liegt in Fulda) ist unten der Text ohne die Verse 34 und 35 als Korrektur oder Fußnote geschrieben worden. Dem Abschreiber lag in der Mitte des 6. Jhd. offensichtlich ein Text ohne diese Verse vor.

Codex Fuldensis (F) este un manuscris al Vulgatei, care conține textul celor 23 de cărți canonice ale Noului Testament, precum și Diatessaronul și Epistola către laodiceeni. El este unul dintre cele mai vechi manuscrise datate ale Noului Testament și singurul manuscris timpuriu al Noului Testament despre care se știe că a fost editat de un cărturar important, episcopul Victor de Capua. El este al doilea martor important al textului Vulgatei, cel mai important și cel mai vechi martor al textului complet al Diatessaronului. Codexul este o mărturie importantă, dacă nu chiar cea mai importantă, în discuția despre autenticitatea textului din 1 Corinteni 14:34-35. El a fost scris în anii 541-546 la Capua, din însărcinarea episcopului Victor, și a fost verificat și corectat personal de el. La sfârșitul Apocalipsei se află data de 2 mai 546, scrisă de Victor însuși. Victor a verificat textul codexului a doua oară și de aceea există și o a doua dată – 12 aprilie 547.

„Renumitul cercetător romano-catolic Joseph A. Fitzmyer constată că «majoritatea interpreților de azi» ajung la concluzia că acest text [14:34-35] este o adăugire ulterioară. Cercetătoarea textului Kim Haines-Eitzen constată aceasta pentru «aproape toți cercetătorii de azi». Gordon Fee, probabil cel mai renumit cercetător evanghelic al textului, argumentează că aceste versete nu se aflau în epistola lui Pavel, ci au fost adăugate pe marginea unui manuscris și introduse de copiiști de mai târziu fie după versetul 33, fie după versetul 40. Cartea mea *Man and Woman, One in Christ*, 226-227, numește cincizeci și cinci de studii care ajung la concluzia că 1 Corinteni 14:34-35 nu se afla în epistola originală a lui Pavel. La paginile 227-53 sunt aduse șapte motive externe, iar la paginile 253-65 nouă motive interne pentru care textul nu provine de la Pavel, iar la paginile 265-67 se răspunde la obiecțiile împotriva unei glose. Luate toate laolaltă, după părerea mea, dovezile de critică textuală vorbesc puternic în favoarea faptului că este vorba de o glosă, scrisă probabil de un cititor înainte de anul 197 d.Hr.”

Evaluare finală

Citez un alt autor, Andrew Bartlett, care a lucrat foarte intens la această temă, din cartea lui *Men and Women in Christ*: „Unii cititori au poate impresia că eliminarea versetelor 34-35 este pur și simplu prea comodă. Este de înțeles. Suntem învățați, pe bună dreptate, să fim extrem de sceptici față de propunerile de a elimina din Biblie textele dificile. Este important să subliniem că aici nu avem de-a face cu argumente pentru neautenticitate care se sprijină numai pe dovezi interne. Dacă problema cu

aceste versete s-ar limita la faptul că nu se potrivesc cu contextul lor, că conțin o greșeală evidentă în privința conținutului Vechiului Testament și că nu s-a găsit nicio soluție de interpretare care să le dea un sens satisfăcător, le-am lăsa în text, ne-am recunoaște limitele și am nădărdui într-o lumină nouă în viitor. Aici trebuie explicate însă și indiciile externe. Cum se face că aceste cuvinte se găsesc în manuscrise diferite în locuri diferite? Ceva n-a mers bine, dar ce anume? Cum am văzut, soluția cea mai probabilă pentru această trăsătură a dovezilor externe este că versetele 34-35 nu provin de la Pavel, ci de la un comentariu marginal timpuriu, care a fost preluat în textul principal.

Aceasta este confirmată în plus de notele episcopului Victor din Codex Fuldensis, care arată existența unui text în care aceste două versete lipsesc cu totul. Și dacă părerea lui Payne despre dovezile din Codex Vaticanus este corectă, aceasta este încă o confirmare. Dacă adunăm dovezile externe și interne, argumentele pentru respingerea acestor două versete sunt clare. A le elimina nu este o mișcare ideologică; este vorba de a urma dovezile. În principiu, aceasta nu se deosebește de respingerea altor adăugiri (ca de exemplu încheierea Evangheliei după Marcu, Ioan 5:3-4 sau Faptele apostolilor 24:6-7), care au apărut în text, au fost preluate o vreme în Bibliile noastre și apoi au fost înlăturate, când cercetarea dovezilor disponibile a dus la concluzia că probabil nu erau totuși autentice. Cel puțin, Bibliile noastre ar trebui să conțină o notă de subsol, cam în felul acesta: Indiciile din manuscrise arată că versetele 34 și 35 ar putea fi o adăugire ulterioară, care nu provine de la Pavel, și de aceea ar trebui omise. Mai bine ar fi ca versetele 34-35 să fie tipărite cu litere cursive sau puse într-o notă de subsol, împreună cu o explicație că felul discrepanțelor din manuscrise lasă să se înțeleagă că autenticitatea lor este îndoielnică. «Legea Domnului este desăvârșită și înviorează sufletul» (Psalmul 19:7). Nu propun aceasta aici drept criteriu de autenticitate. Dar dacă unii cititori s-au simțit vinovați că sufletele lor n-au primit prea multă învioreare din 1 Corinteni 14:34-35, poate că acum pot răsufla ușurați: aceste versete poate că nici nu fac parte din Biblie.”

Permiteți-mi să închei acest capitol astfel: cunoșteam deja această concepție când am scris această carte, dar n-am îndrăznit să pun la îndoială acest text. Acum însă faptele sunt de așa natură, încât aproape că nu mai este posibil să înțelegem aceste două versete ca fiind Cuvântul inspirat al lui Dumnezeu. Aceasta face o diferență izbitoare. De ce? Pentru că toate încercările de explicație (în afară de teoria citatului) eșuează din cauză că este o poruncă a tăcerii absolute. În toate interpretările, încercările de explicație se ciocnesc de claritatea acestei cereri. Dar această cerere nu provine de la Pavel, ci corespunde gândirii lumesti. Ce tragic! Doar celor care se ridică în apărarea femeilor li se reproșează feminismul și conformarea cu lumea. Se poate oare ca vrăjmașului, potrivnicului și celui care aduce dezbinare să-i fi reușit să strecoare în Biblie ceva care a avut urmări fatale pentru femeile Bisericii și pentru Biserica întreagă în toate secolele? Cum putem ieși dintr-o situație atât de tragică? Cât de grea este această presupunere greșită, până astăzi?

Aici trebuie să luăm definitiv o poziție clară și să privim faptele în față.

Dumnezeu să ne fie milostiv!

Citiți, la sfârșitul acestui capitol, textul din 1 Corinteni fără versetele 34 și 35 și constatați cât de coerent și plin de sens stă el așa:

„Căci toți puteți proroci unul după altul, pentru ca toți să învețe și toți să fie mângâiați. Și duhurile prorocilor sunt supuse prorocilor. Căci Dumnezeu nu este un Dumnezeu al dezordinii, ci al păcii, ca în toate adunările sfinților. Sau a pornit Cuvântul lui Dumnezeu de la voi? Sau a ajuns numai la voi? Dacă cineva crede că este proroc sau om duhovnicesc, să recunoască faptul că ceea ce vă scriu este o

poruncă a Domnului. Iar dacă cineva este neștiutor, să rămână neștiutor. De aceea, frații mei, râvniți să prorociți și nu împiedicați vorbirea în alte limbi. Dar toate să se facă în chip cuviincios și în rânduială.” (1 Corinteni 14:31-33, 36-40)

Nu a existat și nu există nicio poruncă a tăcerii pentru femei în adunările bisericii lui Isus! La aceasta se poate ajunge fără cunoștințe de greacă și fără teoria citatului. Se poate oare cu adevărat ca apostolul care avea multe femei drept colaboratoare, pe care le numește pe nume, pe care se bizaia, care au luptat împreună cu el pentru Evanghelie, să le fi închis gura?

În încheiere întreb: cine are cel mai mare interes ca surorile să tacă? Ca trupul lui Hristos să amuțească pe jumătate? Ca femeile să nu-i completeze pe bărbați în adunare? Este șarpele cel vechi, potrivnicul și nimicitorul, tatăl minciunii și ucigașul de la început. Numai vrăjmășia lui față de femeie poate fi motivul unei asemenea orbiri. Pentru aceasta, bărbații din conducere și din învățătură vor trebui să poarte odată răspunderea.

Hans-Jörg Ronsdorf

Augsburg, 22 septembrie 2023

Note

1. Kelly, W., *Einführende Vorträge zum Neuen Testament*, XV, Faithlife, Bellingham, WA 2022, 11.
2. Grant, F. W., *The numerical Bible; being a revised translation of the Holy Scriptures with expository notes: arranged, divided, and briefly characterized according to the principles of their numerical structure: Acts to 2 Corinthians (Study Text)*, Loizeaux Brothers, Neptune, NJ 1901, 523.
3. Hole, F. B., *Grundzüge des Neuen Testaments*, Christliche Schriftenverbreitung, Hückeswagen 1989, 972–973.
4. MacDonald, W., *Kommentar zum Neuen Testament*, Christliche Literatur-Verbreitung, Bielefeld 2018, ediția a 7-a, 761–762.
5. Strack, H. L. - Billerbeck, P., *Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch*, C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung Oskar Beck, München 1922–1926, vol. 3, 467.
6. Strack, H. L. - Billerbeck, P., *Kommentar zum Neuen Testament aus Talmud und Midrasch*, C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung Oskar Beck, München 1922–1926, vol. 3, 469.
7. Henry, M., *Matthew Henry's commentary on the whole Bible: complete and unabridged in one volume*, Hendrickson, Peabody 1994, 2271.
8. Schlatter, A., *Die Korintherbriefe: Ausgelegt für Bibelleser*, VI, Schlatters Erläuterungen zum Neuen Testament, Evangelische Verlagsanstalt, Berlin 1954 (ediția a 2-a), 154–155.
9. Morris, L., *1 Corinthians: an introduction and commentary*, VII, Tyndale New Testament Commentaries, InterVarsity Press, Downers Grove, IL 1985, 192–194.
10. Ciampa, R. E. - Rosner, B. S., „1 Corinthians”, în *Commentary on the New Testament use of the Old Testament*, Baker Academic; Apollos, Grand Rapids, MI; Nottingham, UK 2007, 743.
11. O apărare temeinică a concepției tradiționale se găsește la Archibald Robertson, Alfred Plummer. A Critical and Exegetical Commentary on the First Epistle of St Paul to the Corinthians. op. cit. p. 324-328 și – tot împotriva teoriei citatului – la Arthur Rowe. „Silence and the Christian Women of Corinth: An Examination of 1 Corinthians 14:33b-36”. *Communio viatorum* (Ecumenical Institute of the Comenius Faculty, Praga) 33 (1990) 1-2: 41-84.
12. Daniel C. Arichea. „The Silence of Women in the Church”. *Bible Translator* 46 (1995) 101-112, aici p. 102-104.
13. În ordine cronologică trebuie numiți, ca susținători ai teoriei citatului în 1 Corinteni 14:34-36 – după câte știu –: Jessie Penn-Lewis. *The Magna Charta of Woman*. The Overcomer Book Room: Bournemouth (GB), 1919 (vezi retipărirea din 1975 mai jos); Katharine Bushnell. *God's Word to Women*. editura autorului: Oakland (CA, SUA), f.a. (cca 1918); ibidem 1930, paragrafele 189-215 Katharine Bushnell. *101 Questions Answered: A Woman's Catechism - God's Word to Women*. Lowes Ltd.: Southport (GB), f.a. (cca 1930; 72 p.). p. 23-26; John A. Anderson. *Women's Warfare and Ministry: What Saith the Scriptures?* David Waldie: Stonehaven (GB), 1933. p. 20-26; Katharine Bushnell. *Was sagt Gott der Frau*.

- Berlin, 1936. cca 130 p.; Katharine Bushnell. *The Badge of Guilt and Shame*. Southport (GB) f.a.; Ernestine von Trott zu Solz. *Die Stellung der Frau nach der Bibel*. Landheim Salem e. V.: Asendorf, f.a. 47 p. p. 33-37; J. C. Hurd. *The Origin of I Corinthians*. Seabury: New York, 1965. p. 186-195; Joyce Harper. *Women and the Gospel*. C. B. R. F. Occasional Paper 5. Christian Brethren Research Fellowship: Pinner (GB), 1974. p. 14-19+8-9; Jessie Penn-Lewis. *The Magna Charta of Woman*. Bethany House Publ.: Minneapolis, 1975 (retipărire a ediției din 1919). 103 p. 21-34; Walter C. Kaiser, Jr. „Paul, Women, and the Church”. *Worldwide Challenge* 3 (1976) Sept: 9-12; Neal M. Flanagan, Edwina Hunter Snyder. „Did Paul put down women in 1Cor 14: 34-36?”. *Biblical Theology Bulletin* (New York) 11 (1981) 10-12; David W. Odell-Scott. „Let the Women Speak in Church: An Egalitarian Interpretation of I Cor. 14.33b-36”. *Biblical Theology Bulletin* 13 (1983) 90-93; C. H. Talbert. „Paul’s Understanding of the Holy Spirit: The Evidence of 1 Corinthians 12-14”. *Perspectives in Religious Studies* 11 (1984) 95-108, aici p. 105-107; Chris Ukachukwu Manus. „The Subordination of the Women in the Church: 1 Co 14:33b-36 Reconsidered”. *Revue Africaine de Théologie* 8 (1984) 16 (Oct) 183-195; David W. Odell-Scott. „In Defense of an Egalitarian Interpretation of 1 Cor 14.34-36”. *Biblical Theology Bulletin* 17 (1987) 3: 100-103; Robert W. Allison. „Let Women be Silent in the Churches (1Cor. 14. 33b-36) What Did Paul Really Say, and What Did it Mean”. *Journal for the Study of the NT* 32 (1988) 27-60; Gilbert Bilezikian. *Beyond Sex Roles: A Guide for the Study of Female Roles in the Bible*. Baker Book House: Grand Rapids (MI), ²1989. p. 144-153; Daniel C. Arichea. „The Silence of Women in the Church”. *Bible Translator* 46 (1995) 101-112; ca posibilitate ia în considerare teoria citatului: Jerome Murphy-O’Connor. „Interpolations in 1 Corinthians”. *Catholic Biblical Quarterly* 48 (1986) 81-94, aici p. 91.
14. Neal M. Flanagan, Edwina Hunter Snyder. „Did Paul put down women in 1Cor 14: 34-36?”. op. cit. p. 10+12.
 15. Daniel C. Arichea. „The Silence of Women in the Church”. op. cit. p. 109 și Chris Ukachukwu Manus. „The Subordination of the Women in the Church: 1 Co 14:33b-36 Reconsidered”. op. cit. p. 189.
 16. Robert W. Allison. „Let Women be Silent in the Churches (1Cor. 14. 33b-36)”. op. cit. p. 44-45. Și Archibald Robertson, Alfred Plummer. *A Critical and Exegetical Commentary on the First Epistle of St Paul to the Corinthians*. op. cit. p. 325 și Daniel C. Arichea. „The Silence of Women in the Church”. op. cit. raportează textul la Geneza 3:16, dar pornesc de la premisa că Pavel a înțeles (respectiv a înțeles greșit) astfel Geneza 3:16.
 17. Joyce Harper. *Women and the Gospel*. C. B. R. F. Occasional Paper 5. Christian Brethren Research Fellowship: Pinner (GB), 1974. p. 14-15; John A. Anderson. *Women’s Warfare and Ministry: What Saith the Scriptures?* David Waldie: Stonehaven (GB), 1933. p. 20-26.
 18. Joyce Harper. *Women and the Gospel*. op. cit. p. 14 (din Meghila, tratat al Talmudului).
 19. S. Aalen. „A Rabbinic Formula in I Cor. 14,34”. p. 513-525 în: F. L. Cross (ed.). *Studia Evangelica II. Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur* 87. Akademie-Verlag: Berlin (de Est), 1964.
 20. Gilbert Bilezikian. *Beyond Sex Roles: A Guide for the Study of Female Roles in the Bible*. Baker Book House: Grand Rapids (MI), ²1989. p. 144-153.
 21. Ibidem, p. 145.
 22. Ibidem.
 23. Ibidem, p. 147.
 24. Ibidem, p. 149.
 25. Ibidem.
 26. Ibidem, p. 151.
 27. Ibidem, p. 248-249.
 28. Ibidem, p. 151-152.
 29. Ibidem, p. 248.
 30. C. H. Talbert. „Paul’s Understanding of the Holy Spirit”. op. cit. p. 105, cu trimitere la „Montgomery translation of the New Testament, early in the century”, precum și la David W. Odell-Scott. „Let the Women Speak in Church”. op. cit. și la Neal M. Flanagan, Edwina Hunter Snyder. „Did Paul put down women in 1Cor 14: 34-36?”. op. cit.
 31. C. H. Talbert. „Paul’s Understanding of the Holy Spirit”. op. cit. p. 106.
 32. Cel mai pe larg Gottfried Fitzer. «Das Weib schweige in der Gemeinde»: Über den unpaulinischen Charakter der mulier-taceat-Verse in 1. Korinther 14. *Theologische Existenz Heute* 110. C. Kaiser: München, 1963; în mediul evanghelic: Gordon D. Fee. *The First Epistle to the Corinthians*. op. cit. p. 699-707 (împotriva: D. A. Carson. „«Silent in the Churches»: On the Role of Women in 1Corinthians 14:33b-36”. p. 140-153 în: John Piper, Wayne Grudem (ed.). *Recovering Biblical Manhood and Womanhood*. Crossway Books: Wheaton (IL), 1991. p. 141-145); în rest: Jerome Murphy-O’Connor. „Interpolations in 1 Corinthians”. *Catholic Biblical Quarterly* 48 (1986) 81-94, aici p. 90-92; Elizabeth Schüssler Fiorenza. *Zu ihrem Gedächtnis*. Chr. Kaiser: München, Grünewald: Mainz, 1988. p. 287-291; G. W. Trompf. „On

Attitudes Toward Women in Paul and Paulinist Literature: 1 Corinthians 11: 3-16 and Its Context". The Catholic Biblical Quarterly 42 (1980) 196-215; Karl Hermann Schelkle. „«Denn wie das Weib aus dem Mann ist, so auch der Mann aus dem Weib» (1Kor 11,12): Zur Gleichberechtigung der Frau im Neuen Testament". Diakonia 15 (1984) 85-90, aici p. 87; Hans Conzelmann. Der erste Brief an die Korinther. Kritisch-exegetischer Kommentar über das Neue Testament 5. ¹²1981 (²1981 al noii prelucrări). la acest verset; (împotriva lui Conzelmann se pronunță: C. K. Barrett. A Commentary on The First Epistle to the Corinthians. A & C Black: London, 1968. p. 333 și Mary Evans. Women in the Bible. The Paternoster Press: Exeter, 1983. p. 95-96).

33. În toți martorii importanți ai textului occidental, 1 Corinteni 14:34-35 se găsește după 1 Corinteni 14:40, ceea ce, și după părerea interpretului evanghelic conservator Gordon D. Fee. The First Epistle to the Corinthians. op. cit. p. 699-707, se poate explica numai prin faptul că versetele au fost adăugate ulterior. Alte motive de critică textuală pentru apariția târzie a versetelor 34-35 numește recent Philip B. Payne. „Fuldensis, Sigla for Variants in Vaticanus, and 1 Cor 14.34-5". New Testament Studies 41 (1995) 240-262; cf. și discuția născută din aceasta în aceeași revistă, de exemplu poziția contrară la Curt Niccum. „The Voice of the Manuscripts on the Silence of Women: The External Evidence for 1Cor 14.34-5". New Testament Studies 43 (1997) 242-255, precum și la D. W. Bryce. „As in All the Churches of the Saints". Lutheran Theological Journal 31 (1997) 31-39.
34. Gottfried Fitzer. «Das Weib schweige in der Gemeinde». op. cit. p. 6-7; Gordon D. Fee. The First Epistle to the Corinthians. op. cit. p. 699-701.
35. Ibidem, p. 700.
36. Jerome Murphy-O'Connor. „Interpolations in 1 Corinthians". Catholic Biblical Quarterly 48 (1986) 81-94, aici p. 90-92; asemănător în Jerome Murphy-O'Connor. 1 Corinthians. New Testament Message 10. M. Glazier: Wilmington (DE), 1979. p. 133.
37. Așa, de exemplu, Robert W. Allison. „Let Women be Silent in the Churches (1Cor. 14. 33b-36): What Did Paul Really Say, and What Did it Mean". Journal for the Study of the NT 32 (1988) 27-60, aici p. 35-39.
38. Fee, G. D., *The First Epistle to the Corinthians*, edd. N. B. Stonehouse - F. F. Bruce - G. D. Fee - J. B. Green, The New International Commentary on the New Testament, William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, MI; Cambridge, U.K. 2014, Revised Edition, 780.
39. Schnabel, E. J., *Der erste Brief des Paulus an die Korinther*, edd. G. Maier - H.-W. Neudorfer - R. Riesner - E. J. Schnabel, Historisch-Theologische Auslegung Neues Testament, SCM R. Brockhaus/Brunnen Verlag, Witten/Gießen 2018, ediția a 4-a, 842-845.
40. Argumentum e silentio (lat.) se numește în logică și în știința istoriei o concluzie trasă din tăcere. Inexistența unui fapt sau a unui eveniment este dedusă din faptul că el nu este pomenit într-un context în care, altfel, ar fi fost de așteptat cu siguranță să fie pomenit.